

Riksdagens protokoll

2013/14:54

Onsdagen den 15 januari

Kl. 09.00 – 13.23

16.00 – 16.01

Protokoll
2013/14:54

1 § Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Valåret är i gång, och jobben är valets huvudfråga. En stark ekonomi, också i kommuner och landsting, tillsammans med entreprenörer och företagande är det som ger jobb. Fler jobb och hur arbetsmarknaden förändras i vår tid är vår största samhällsutmaning.

Det kanske inte är allas uppfattning. För den som just har kommit till Sverige från Syrien måste säkert andra av livets nödvändigheter komma först. Andra lever i ofrihet till följd av våld och brott. De kanske tycker att det är viktigare att våra satsningar på rättsväsendet fortsätter. Men jobben är Sveriges viktigaste samhällsutmaning. De har störst påverkan på flest. Via jobb och arbetade timmar avgörs mycket av det vi har i form av välfärdsambitioner och det vi vill göra med det goda livet.

Vi ser det som vår största samhällsutmaning eftersom förändringarna nu kommer snabbt. Konkurrenten ökar, trycket ökar på automatisering och på förändrade sätt att producera både varor och tjänster. Kraven på vad en person som söker jobb ska kunna ökar hela tiden. Trösklarna stiger. Kombinationen gör det här till en mycket stor utmaning. Politiken har flera instrument, men inte alla. Det är det som ofta är frustrerande.

Sysselsättningen har ökat under alliansregeringens tid vid makten. Över 200 000 jobb har kommit till, och det finns tecken på att den utvecklingen fortsätter.

Det är nu de svenska hushållen som bär upp ekonomin och jobben. Alla vi som bor i Sverige, som handlar, som köper varor och tjänster av varandra, driver den svenska tillväxten. I förlängningen är det också vi som tillsammans skapar nya jobb i Sverige. Det är också en följd av flera år med höjda löner och bättre köpkraft. God ordning i svensk ekonomi har tryckt ned räntorna. Dessutom har vanligt folk fått mer kvar av sin egen lön. Vår politik har gett resultat.

De senaste åren har den svaga internationella efterfrågan dämpat svensk ekonomi och arbetsmarknad, och när vi nu skriver 2014 får vi fortfarande ingen större draghjälp från omvärlden. Dessutom tilltar konkurrenten från växande ekonomier. Där är vi nu. Utmaningen för oss är att se till att fler jobb växer fram men också att jobben kommer alla till del. Många lyckas inte med det första. Andra lyckas inte med det andra, men vi måste förhålla oss till bägge fallen.

Låt oss slå fast detta: Arbetslöshet handlar om andelen av den totala arbetskraften som inte har fått jobb. Och det är jobben det handlar om. Hur stor den samlade arbetskraften är spelar alltså väldigt stor roll, och vi har riktat in våra reformer på att se till att den totala arbetskraften växer.

Varför är det viktigt att ha detta klart för sig? Jo, eftersom ett sätt att få ned siffran för arbetslösheten helt enkelt är att se till att arbetskraften minskar. Men det gör inte Sverige starkare. Det ger inte fler arbetade timmar. Det gäller att stärka arbetskraften och samtidigt se till att jobben blir fler. Därför har vi så tungt riktat in oss på just det här. Det är den största utmaningen för Sverige.

Synen på jobb förändras. Vi har, inte minst i de offentliga verksamheterna, jobb där man ser på människor som har jobbat i tio år som nyanställda och där det inte alls är ovanligt att man stannar i många år till. Det handlar om förskolor, skolor och många andra verksamheter. Det skulle inte förvåna mig om det kommer att se ut så också i framtiden. Stabilitet, ordning och reda och långsiktigt tänkande är viktiga utgångspunkter för det.

Vi har också andra delar av arbetsmarknaden där tempot höjs och där cyklerna kortas. Många unga som nu närmar sig arbetsmarknaden ser det som en naturlig utveckling. Jag läste senast i Ungdomsbarometerns nya rapport att det inte går att förutsätta att man när man går på gymnasiet tar ett beslut som sedan ska gälla hela livet. Man ställer tvärtom in sig på ett arbetsliv där det är naturligt att man skiftar om. Vi måste kunna hantera båda delarna parallellt. Det är samtida samhällsutmaningar. Men de kan inte mötas med samma resonemang och troligtvis inte med samma lagar eller regler. En viktig grund är att gå från att tänka statistiskt till att tänka omställning.

I en rapport från regeringens framtidskommission intervjuades människor som hade bytt väg, ibland frivilligt, ibland inte. Slutsatsen var att det går. En flygledarassistent blev sjuksköterska, och en undersköterska började inom träindustrin. Kanske behöver inte en byggarbetare som blir arbetslös fortsätta vara en arbetslös byggarbetare utan kan bli en engagerad träslöjdlärare. Möjligheten till omställning i arbetslivet är något som människor jag träffar ofta frågar om. Vad finns det för hjälp och stöd? Hur kan man uppmuntras att ta steget?

Vi har, som ni vet, pratat med fack och arbetsgivare om det här. Det har gett resultat, och vi fortsätter de samtalen. Tillsammans kan vi nämligen komma fram till ännu bättre svar.

Den som säger att jobben är viktigast, att det är vår största samhällsutmaning, måste också presentera för väljarna hur man ska grunda en bättre utveckling. I höstens val kommer vi att begära stöd för fem utgångspunkter för hur vi ska få fram fler jobb och större omställningsförmåga i Sverige.

För det första måste vi uppmuntra alla drivkrafter till arbete – vi kan gärna kalla det för en arbetslinje – och sluta tro att arbetslinje eller drivkrafter bara gäller de som saknar jobb och inte andra. Det är precis tvärtom. Det handlar om alla människor som i hela sitt liv fattar beslut om att jobba mer eller mindre. Är det värt att utbilda sig i flera år, eller att jobba lite extra? När ska jag gå i pension? Vad får jag tillbaka om jag jobbar? Här har drivkrafter stor påverkan.

I ett samhälle som är inriktat på att fler ska jobba blir det fler arbetade timmar. Det är vår idé för att bygga Sverige starkt. Det handlar om skatter och regler men också om attityder och om samtalen hemma vid köksbordet. Drivkrafterna för jobb måste vara tydliga i allt och förstärkas.

För det andra ger bättre förutsättningar för handel över gränser fler jobb. Sverige är en liten, öppen ekonomi. Halva vår bnp är export. Vi handlar med vår omvärld, men den fria handeln är inte lika fri som det påstås. Den är dessutom ofta mindre öppen för tjänster än för varor. Var kommer många av de nya svenska jobben? Jo, de kommer huvudsakligen i tjänstesektorn. Alltså måste handeln bli lika fri och öppen som vi pratar om i teorin. Det handlar om frihandelsavtal med växande delar av världsekonomin men också mycket om vårt närområde, Norge och Tyskland.

Det handlar om att akta sig för protektionism. När länder i Europa vill skydda de egna jobben hotas jobb i Sverige. När vi här hemma hör röster som ropar på protektionism väcker det frågor kring om de förstår hur handelsberoende den svenska ekonomin är. Vi vill värna öppenhet och frihandel. Det är sådant som ger fler jobb.

För det tredje ska vi fortsätta stärka Sveriges ekonomi och säkra svensk konkurrenskraft. Sverige sticker ut i Europa. Vi är ett undantag i EU. Vi har god ordning i de offentliga finanserna, en bra investerarmiljö med låga räntor och fungerande finansiella system. Det gör oss starka. Men den internationella konkurrensen hårdnar. Vi behöver hänga med här och förstå att andra länder också utvecklar sig. De vässar kompetens och kunskap. Därför behöver vi ständigt se till att Sverige står starkt i den internationella konkurrensen. I takt med att konjunkturen förbättras ska de offentliga finanserna dessutom återföras till balans och överskott.

För det fjärde ska barn och unga lära sig mer i skolan. Vi ska ha ett utbildningssystem som möjliggör omställning, som uppmuntrar människor att förkovra sig och att våga satsa på långa utbildningar och som stärker Sverige som forskningsnation.

I vårt Sverige kommer barnen att få lite längre tid i skolan, lite mer tid med läraren och lära sig lite mer matte. Det är reformer som fortsätter att tydligt inrikta skolan på kunskap. Mer måste följa.

Det femte är verktyglådan fylld med nystartsjobb, instegsjobb, rabatter och utbildningar samt stöd för att fler människor ska få en chans på arbetsmarknaden. Det är vad vi menar med verktyglådan. När andra talar om verktyglådan är det en politik för att dölja arbetslöshet. I detta ligger en av våra tydligaste konflikter.

Våra reformer har gjort att arbetskraften växer och att fler får jobb. Vi talar nu ofta om dem som saknar jobb, men vilka är de? Vi brukar säga att 400 000 är arbetslösa. 160 000 av dem är födda i ett annat land och nästan hälften av dem i sin tur har endast förgymnasial utbildning. En av fem har olika former av funktionshinder. Många av dem stod tidigare helt utanför arbetsmarknaden. Nu är de en del av det som vi vill åstadkomma med vår verktyglåda, att hjälpa dem att få jobb. 120 000 har en utbildningsnivå som motsvarar högst grundskola. Nästan 60 000 är över 55 år, och många av dem har varit arbetslösa i över tre år.

När vi säger att jobben ska bli fler och att alla ska kunna få jobb då är det dessa människor vi talar om. I ökande utsträckning är det också människor med de förutsättningarna som utgör gruppen arbetslösa. I dag talar vi om ungefär 60 procent. Ganska snart är det 70 procent. Vår idé är att alla ska kunna få jobb, för alla behövs. Då kan vår enda fråga inte vara hur vi får fler jobb, utan hur jobben kan komma just de människorna till del.

Med de här fem utgångspunkterna som grund vill jag säga att det går. Det går att få fram fler jobb med en stark ekonomi. Med den tillväxt vi skapar tillsammans, med fler människor som jobbar, med färre som står utanför, med entreprenörer och företagare, med kommuner och landsting ger vi Sverige möjligheter att blicka framåt.

(Applåder)

Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! När man lyssnar till statsministern är det tydligt att valåret har inletts. Under 2014 kommer svenska folket att få lyssna till många fagra löften och nya utfästelser från de politiska partierna. Därför kan det vara värt att påminna om tre stora vallöften som gavs 2006 och 2010.

Moderaterna lovade, för det första, att skapa fler jobb, men i dag är 400 000 människor arbetslösa. Det är fler än när regeringen tillträdde. För det andra lovade man att förbättra skolan, men skolresultaten sjunker nu snabbast i hela OECD-området. Sist men inte minst, för det tredje, försäkrade Moderaterna svenska folket att den borgerliga regeringen till skillnad från sina föregångare inte skulle missköta de offentliga finanserna. Nu har vi det största budgetunderskottet sedan 90-talskrisen.

Faktum är att svenska folket fick en riktigt otrevlig julklapp i december när Ekonomistyrningsverket visade att underskottet i de offentliga finanserna för år 2014 växer till hela 87 miljarder kronor, 2,3 procent av bnp.

Herr talman! På bara åtta år har Fredrik Reinfeldt slösat bort hela arvet efter Göran Persson och lika mycket till, förvandlat ett överskott på 65 miljarder kronor till ett underskott på 87 miljarder kronor. Det är allvarligt. Om Sveriges underskott skulle fortsätta att öka hamnar Sverige på EU:s svarta lista, i celebert sällskap med länder som Grekland, Spanien och Italien. Men framför allt försvåras nu de insatser som krävs för att skapa jobben och förbättra skolan. Ansvaret faller tungt på den nuvarande regeringen.

Underskottet handlar också om moral. För bara en månad sedan stod ledamöter från de borgerliga partierna i den här talarstolen och slogs till sista blodsdroppen för ytterligare en skattesänkning för dem som tjänar absolut mest i Sverige, det i ett läge när Sverige går mot 87 miljarder i budgetunderskott. Det var tur att riksdagen satte stopp för det.

Fredrik Reinfeldt! Förklara vilket ansvar du som statsminister har för att Sverige på åtta år har gått från ett överskott på 65 miljarder till ett underskott på 87 miljarder.

(Applåder)

Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! När man lyssnar på Mikael Damberg inser man att nu är valåret här. Jag tackar för möjligheten att kunna påpeka att över 200 000

fler jobb vuxit fram under alliansregeringens tid vid makten, det i ett Europa hårt präglad av kris där många sett jobb gå förlorade och arbetslösheten stegra. Det har skett i vårt närområde. Mycket nära våra gränser, i Finland och Danmark, har man helt andra typer av problem. Vi har fört en tydlig politik inriktad på att öka drivkrafterna och på att arbetskraften ska växa. Det har vi också lyckats åstadkomma. De människor som ni dolde i försäkringssystem, som ni förtidspensionerade, som ni drev bort från arbetsmarknaden var de som vi nu anstränger oss att skapa jobb till.

Vi har påbörjat det viktiga kunskapsuppdraget med att få skolan att leverera bättre resultat. Det är glädjande att Socialdemokraterna i större utsträckning nu ansluter sig till mycket av den kunskapssyn och den kunskapslinje som vi ser. Senaste upptäckten var i morse genom att Mikael Damberg numera är för den yrkeshögskola som Socialdemokraterna tidigare inte såg något behov av.

Sedan har vi detta med offentliga finanser. I ett Europa där nära nog alla har mycket djupgående problem med offentliga finanser sticker Sverige ut med en bättre ordning. Vi har använt de starka offentliga finanserna till att hålla uppe efterfrågan. De som internationellt bedömer Sverige säger att det har lett till mindre av jobbförluster.

Den stora frågan till alla er över hela landet som följer svensk politik är: Kan ni berätta när ni senast träffade en sosse som sade att nu är det dags att spara, nu är det dags att dra ned, nu tycker vi att vi gör slut på för mycket av de offentliga resurserna? Har någon träffat en enda socialdemokrat med den uppfattningen? Nej, här lovas allt till alla! Inte en människa i Sverige har hört något annat budskap än att sossarna har råd med allt, allt ska öka, alla ska få mer.

Att stå här, Mikael Damberg, ställa en replik på två minuter och få det att låta som att du legat vaken i natt och brytt dig om offentliga finanser det tänjer faktiskt gränsen för det anständiga.

(Applåder)

Anf. 4 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Lägg märke till vilken öm tå jag trampar på! Statsministern blir arg.

(Applåder)

Men det är inte jag som har skapat budgetunderskottet. Det är inte jag som har sänkt skatten med 130 miljarder kronor. Statsministern försöker siffertricksa kring jobben. Det hjälper inte. Om man räknade sysselsättning på det sätt som statsministern gör skulle ju Spanien ha en högre sysselsättning än Sverige. Det håller inte. Arbetslösheten är högre än när du tillträdde, Fredrik Reinfeldt. Det är ditt arv på jobbsidan.

Det handlar om ansvar. Förklara varför ni genomdrev ytterligare ett jobbskatteavdrag när underskottet i år beräknas bli 87 miljarder kronor. Det är det frågan handlar om. Ni hade en dröm, att bilden skulle bli att Anders Borg i sin hästsvans lyckas med det som ingen borgerlig finansminister tidigare lyckats med, att hålla ordning på finanserna. Nu har ni ändrat läget från 65 miljarder i överskott till 87 miljarder i underskott. Det är ert ansvar.

Fixeringen heter sänkta skatter. Tyvärr kommer någon att behöva betala det. Svara därför på frågan: Vem är det som kommer att tvingas betala ert budgetmisslyckande? Är det skolan, är det jobben eller är det

pensionärerna som ska betala? Vem ska du skicka räkningen till, Fredrik Reinfeldt?
(Applåder)

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag sade att jobben skulle bli valets huvudfråga. Socialdemokraterna vill nu att det ska handla om jobb och ekonomi. Jag vill bara understryka hur mycket jag välkomnar det. Det här ska vi göra till valfrågor, Mikael Damberg. Vi ska i alla sammanhang stå och diskutera vem som är bäst på att sköta offentliga finanser och svensk ekonomi.

Eftersom du nu har beskrivit din syn på nationalekonomi och samhällsutveckling blir frågan lite grann vilka böcker du har läst. Du tror alltså att ekonomin inte har en växtförmåga som kopplar till arbetade timmar, hur mycket folk jobbar. Det är nyckeln. Det är när fler får jobb, när antalet arbetade timmar växer, som offentliga finanser stärks. Det vet alla kommunalråd och de som är aktiva i landsting. Det är det som avgör våra välfärdssatsningar, och det är i grunden så vi ska få bättre ordning i offentliga finanser.

Vi har använt starka offentliga finanser för att hålla uppe efterfrågan, för annars hade jobb gått förlorade. Fler hade hamnat utanför arbetsmarknaden. Vi är övertygade om att det sättet att sköta svensk ekonomi samt vår förstärkta konkurrenskraft nu kommer att göra att sysselsättningen växer. Det är i grunden så man får ordning i offentliga finanser.
(Applåder)

Anf. 6 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Återigen visade statsministerns anförande i partiledardebatten på fullständig frånvaro av en fråga som jag tror att många svenskar, ja många på hela jorden, ser som en stor utmaning i framtiden. Det gäller klimatet och den pågående miljöförstörelsen. Uppenbarligen är det inte en fråga som gjort att Fredrik Reinfeldt legat vaken i natt.

Jag möter många, både unga och gamla, som är väldigt oroliga för framtiden på det här området. De säger: Alla kan göra något. Jag bidrar på många sätt, men när den nationella politiken inte levererar, när Alliansen inte vid ett enda tillfälle passar på att peka ut klimatfrågan som viktig, då kommer inte heller lösningarna från företagen, kommunerna, städerna och de enskilda engagerade människorna.

Jag tänkte påminna statsministern om ett ganska viktigt löfte som han verkar ha glömt bort. När president Obama var här i Stockholm i september var ett av de viktigaste papper som Fredrik Reinfeldt undertecknade tillsammans med de nordiska statscheferna ett löfte om att inte satsa på kolkraft. Vi ska inte finansiera kolkraft i framtiden, för kolet är nyckeln och problemet i den stora klimatdebatten. Många gånger har vi hört härifrån talarstolen att det är kolet i Kina som är problemet. Men nu ökar kolutsläppen i Europa, även i Sverige. Där har statsminister Fredrik Reinfeldt ett väldigt stort ansvar. Energibolaget Vattenfall visar i sin senaste årsrapport att vi visst finansierar ökad kolkraft. Vi satsar stort på kolkraft i Tyskland. Vi satsar så stort att Vattenfalls utsläpp från kolet i Tyskland kommer att överstiga de utsläpp som hela Sverige har. Hur kommer det sig, Fredrik Reinfeldt, att du bryter löftet till Obama och att du ser till att klimatpolitiken i EU havererar genom att satsa så stort på kol i Tyskland?

Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag står för att jag tycker att jobben är valets viktigaste fråga. Det är synd att Miljöpartiet inte delar den uppfattningen.

När vi tittar på Vattenfall bör vi notera att de CO₂-utsläpp som Vattenfalls olika enheter bidrar till ökade från 0 till 100 miljoner ton per år mellan 2000 och 2006. Nu talar Vattenfall om att sänka till 65 miljoner. Detta skedde alltså under de år i början av 2000-talet då Miljöpartiet satt i Regeringskansliet tillsammans med Socialdemokraterna. I den politiska staben satt miljöpartisten Per Bolund. Det var under de här åren som Vattenfall köpte på sig kolkraften och utsläppen ökade. Där ser vi skillnaden mellan teori i en talarstol och praktik när Miljöpartiet har fått inflytande.

Alla vet att det sker en omflyttning i fossilbränsleanvändningen i USA från kol till skiffergas. Jag vet inte om Miljöpartiet hyllar den typen av ändringar i användningen av fossilbränsle. För min del är jag väldigt bekymrad över detta. Det har också lett till att det finns väldigt mycket kol ute på världsmarknaden som nu trycks in i Europa. Framför allt i Tyskland, som har sagt att de ska snabbavveckla sin kärnkraft, blir det nu en tydlig övergång från kärnkraft till kolbränsle och naturgasanvändning. Det välkomnar vi inte.

Vi följer de nationella mål vi har satt upp. Sverige visar att vi har frikopplat vår tillväxt från ökade utsläpp, vilket är helt centralt. Vi menar att vi ligger på den linje vi ska ligga på för att klara våra mycket höga, världsledande ambitioner när det gäller att minska våra egna utsläpp. Men vi är tyvärr inte ensamma i världen. Vi måste också få till internationella avtal med de länder som Miljöpartiet märkligt nog tenderar att hylla i partiledardebatter. Kina var det förra gången. Nu är det tydligen bättre med USA. Vår uppfattning är att det snarare är där problemen sitter. Det är också dit Miljöpartiets sökljus borde riktas.

(Applåder)

Anf. 8 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! I Fredrik Reinfeldts värld sker utsläppen alltid någon annanstans. De ska alltid minskas någon annan gång och av någon annan. Det är konstigt nog aldrig den sittande regeringens och statsministerns ansvar vad Vattenfall pysslar med i Polen. Det är märkligt. Men det är lätt att ha en sådan politik. Då kan man hålla anförande efter anförande här i riksdagen utan att nämna klimatet och miljön som en utmaning, inte ens som en utmaning som hänger ihop med jobben. Den *hänger* ihop med jobben. Det ser vi tydligt i rapporterna. Hur skulle ekonomin i Europa kunna växa och bli stabilare och hållbar till skillnad från den finansbubbla man haft tidigare, om vi inte också ser i vitögat att vi måste ställa om ekonomin så att den tjänar det framtida hållbara samhället?

Det är lite roligt att Fredrik Reinfeldt säger att vi har minskat våra utsläpp i Sverige. Samtidigt står vi här och diskuterar vad Vattenfall gör i Tyskland. Det fattas beslut här i Sveriges riksdag, men när det gäller Vattenfall handlar det framför allt om regeringens beslut och hur man styr det statliga verket från Regeringskansliet. Det är de utsläppen som räknas här. De släpper ut en massa kol i Tyskland som inte räknas med i

dina kalkyler, Fredrik Reinfeldt. Det är därför du kan stå här och glänsa med minskade svenska utsläpp, när vi i stället med svenska beslut släpper ut en massa utomlands. Jag tycker att det är oanständigt.

(Applåder)

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Våra svenska utsläpp sjunker. De har sjunkit med uppemot 20 procent sedan 1990, det basår vi har i Kyotoprotokollet. Det är klart att detta är en framgångsrik effekt av en mångårig politik där man använt styrmedel som andra länder saknar, till exempel CO₂-skatter och skiften i husuppvärmningen.

Jag påvisade hur det gick till när Vattenfall skaffade sig kolkapaciteten under åren då Miljöpartiet satt i Regeringskansliet. Nu tänker sig Miljöpartiet att komma in i en ny regering. Vi får se vilken väljarnas dom blir på valdagen. Men vilket är Miljöpartiets besked? Vad gäller för Vattenfall? Vad ska ni göra med detta bolag, som ni är så förtjusta i att kritisera men har en annan strategi gentemot när ni väl får makt och inflytande? Vilket är beskedet från de rödgröna? Vad händer med Vattenfall efter valet?

(Applåder)

Anf. 10 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Herr talman! Ett område som ständigt är aktuellt är kriminalpolitiken. Många svenskar tycker att det är ett angeläget ämne, eftersom de ständigt blir påmind om samhällets baksidor. Vi kan konstatera att brottsligheten i Sverige har ökat med över 1 000 anmälda brott per 100 000 invånare, samtidigt som upplärningsprocenten har minskat från 18 till 16 procent. År 2006 hade Sverige 13 490 anmälda brott per 100 000 invånare. I dag är det 14 743.

Fredrik Reinfeldt har upprepade gånger fått frågor om detta ämne från Jimmie Åkesson. Statsministern har valt att prata runt och ej svara på frågorna. Vi har hört en försvarsargumentation om stora miljardsatsningar på rättsväsendet. Vi har också hört att allt fler upplever en ökad trygghet i samhället. Detta baseras på mätningar och undersökningar som är allt annat än tillförlitliga; en stor andel av de tillfrågade väljer att inte svara på de specifika frågor som finns i enkäterna.

Jimmie Åkesson ställde i en tidigare partiledardebatt en fråga till statsministern om hur han ser på mängdrabatt på brottslighet, vilket innebär att man får straffrabatt om man begår många brott. Statsministerns svar har uteblivit. Nu har det gått en tid sedan den förra partiledardebatten, och statsministern har haft en stund att fundera över det här på kamraren. Därför skulle jag vilja fråga statsministern om han delar Sverigedemokraternas uppfattning att man kraftigt bör reformera systemet för mängdrabatt.

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Jag vill understryka att det inte ger någon bra återspeglning av hur brottsligheten och tryggheten utvecklas i Sverige att bara titta på anmälda brott. Man måste också ta del av forskningen och fundera över hur människors anmälningsbenägenhet påverkas. För vissa brott, till exempel egendomsstölder av olika slag, finns en tendens att många an-

mäler, om inte annat för att få ut försäkringspengar, men när det gäller andra typer av brott, som sexualbrott och misshandelsbrott, anmäler inte folk. Därmed kan man inte bara titta på anmälda brott.

Den nationella trygghetsundersökning som presenterades häromdagen visade på en helt motsatt inriktning jämfört med vad Sverigedemokraterna hävdar, nämligen att brottsligheten just nu sjunker ganska brett i Sverige – och i hela västvärlden, vill jag lägga till – samt att trygghetskänslan växer i det svenska samhället. Det är allt fler som känner ökad trygghet i sitt närområde. Därmed inte sagt att alla upplever det så. Vår upplevelse är väldigt individuell. För den som lever i ofrihet, våld och brott i hemmet eller på annat sätt känner sig hotad är upplevelsen anorlunda. Men ska vi ta diskussionen om vart Sverige är på väg menar jag att Sverigedemokraterna beskriver detta kraftigt missvisande. Därav följer kanske också felaktiga slutsatser.

Jag svarade Jimmie Åkesson att vi redan har gjort ändringar som innebär att upprepad brottslighet ska anses försvårande i bedömningen av straffmätning. Men jag påpekade också att Sverige är en rättsstat. Den lagstiftande församlingen Sveriges riksdag stiftar lagar, men det är i Sveriges domstolar man tillämpar dem och utformar praxis. Domstolarna är självständiga och står fria från den lagstiftande makten. Ofta när vi har anledning att följa upp hur domstolar använt till exempel våra målsättningar om straffskärpning för våldsbrott noterar vi att de inte har följt vad lagstiftaren sagt. Därför tittar vi nu ånyo på att göra vissa straffskärpningar, bland annat när det gäller våldsbrottslighet. Men upprepad brottslighet anses redan som försvårande i svensk lagstiftning vid straffmätning.

(Applåder)

Anf. 12 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Herr talman! Jag anser att anmälda brott per 100 000 invånare är det säkraste sättet att mäta brottsligheten i Sverige. Vid de trygghetsundersökningar som görs är det en tredjedel som väljer att inte svara.

Man ska också konstatera när det gäller allvarliga brott som sexualbrott och liknande att det givetvis är svårt att få både förövare och offer att skriva ned det i en enkätundersökning.

Statsministern hänvisar till trygghetsundersökningarna. Jag tycker att man ska ta dem med en nypa salt. Jag tror att svenska folket delar min åsikt. Det upplever en ökad otrygghet.

Vi ser gängskjutningar i samhället. Vi ser upplopp i samhället. Vi ser rån och misshandel och så vidare. Jag tror inte att majoriteten av svenska folket gör samma bedömning som statsministern.

Jag konstaterar än en gång att statsministern väljer att inte svara konkret på frågan om mängdrabatt. Jag har inte sett något konkret förslag från regeringens sida att komma till rätta med detta absurda system.

Jag tycker att statsministern hela tiden frånsäger sig ansvaret. Det är statsministern och riksdagen som stiftar Sveriges lagar. Tycker vi att någonting är fel får vi stifta nya lagar.

Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Välkommen till Sverigedemokraternas idévärld! Ställd inför forskning och fakta hänvisar man till att ”jag själv tycker”. Det är en bra utgångspunkt.

(Applåder)

Så kan vi föra samhällsdebatten. Vi kan hänvisa till de senaste rön vi har, och sedan meddelar man att det tror man inte på. Så var den diskussionen avklarad.

Formar man politik utifrån ”jag tycker” blir det ett väldigt konstigt samhälle. Då formas det väldigt mycket utifrån kvällstidningstänkande. Det skulle jag starkt varna för.

Jag tror absolut att det finns de som i Göteborg är oroade över den beskjutning och den grova våldsbrottslighet som vi har sett tecken på. Men att utifrån det hävda att det är den allmänna utvecklingen menar jag är grovt felaktigt.

Jag menar att det inte bara är felaktigt i Sverige utan att det just nu i hela västvärlden är en utveckling mot minskad brottslighet. Men i sin kärna finns den grövre våldsbrottsligheten kvar. Jag har påvisat att vi strävar efter att skärpa straffpåföljderna just för de brotten.

(Applåder)

Anf. 14 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman, statsministern och åhörare! Jobben är valets viktigaste fråga. Arbetslösheten är regeringen Reinfeldts största misslyckande.

Samtidigt är det allt fler som har ett arbete som har ett otryggt arbete, allt fler som inte vet om de får jobba i morgon, nästa vecka eller om en månad. De kan inte få ett hyreskontrakt eller planera sin framtid.

Flygbolaget Norwegian vill nu göra sig av med alla fast anställda i sin kabinpersonal. Det ska vara bemanningsföretag som gäller för alla. Det är vad de erbjuder.

Det är på väg att slita sönder hela flygbranschen att man dumpar de fasta anställningarna och går över till falskt egenföretagande och bemanningsanställda i stället för att ha trygga fasta jobb.

Men i Sverige får man göra så. Man får sparka fast anställda och ta in bemanningsanställda dagen efter för att göra deras jobb. Det kan till och med vara samma personer.

På Lagenas lager i Jordbro bara några mil härifrån är 25 lagerarbetare uppsagda av DHL. Det är inte för att deras arbete inte behövs. De behövs varje dag. Det är för att det är lättare för DHL att bara ha bemanningsanställda.

När jag träffade dem berättade de – Mohammed, Jessica och de andra – om hur de bemanningsanställda tar risker, hur den som var fackligt engagerad inte fick komma tillbaka och hur de får veta kvällen före om de får jobba dagen efter.

Jag tycker att det är fel att man i Sverige 2014 får säga upp fast anställda för att ta in bemanningsföretag och ersätta deras jobb. Ni gör ingenting för att rätta till det. Det vore väldigt enkelt.

Varför får det vara så i Sverige att man säger upp fast anställda med trygga jobb och tar in bemanningsföretagen dagen efter för att göra deras jobb, Fredrik Reinfeldt?

(Applåder)

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Det är viktigt för mig att påpeka att vi ser en utveckling på svensk arbetsmarknad som följer olika former av logik. I många av de offentliga verksamheterna finns långsiktigt stabilitet och väldigt många som jobbar under längre tid.

Inom stora delar av det privata har vi nu en typ av konkurrens som förändrar som är lätt att peka finger mot men som i grunden är lite mer svårhanterlig än vad Jonas Sjöstedt vill ge sken av.

Vad är det i grunden som driver väldigt mycket av konkurrensen inom flyget? Jo, det är att ni som sitter här inne och ni som följer debatten tycker att det är bra att betala väldigt lite för flygbiljetten.

Det faktum att vi inte längre tycker att det ska kosta flera tusen utan tycker att det är väldigt bra att det bara handlar om några hundra, vad tror ni det leder till för typ av kostnadstryck inne i flygbranschen?

Alla som nästa gång slutar att vilja ha en billig biljett har i så fall bidragit till en annan utveckling. Men det är detta som nu präglar väldigt mycket av den marknaden.

Jag välkomnar inte det, men var klar över vad det beror på. Vi kanske alla ska ta den diskussionen. Vad ska en flygbiljett egentligen kosta? Men det är inte så verkligheten nu ser ut.

Det är bra att det finns bemanningsföretag av det skälet att jag menar att de kan ge en stabilare grund i en ny typ av arbetsmarknad. Det är fullständigt oklart för mig vad Vänsterpartiet och de rödgröna tänker sig att göra med arbetsmarknaden, arbetsrätten och arbetsmarknadspolitiken.

Vänsterpartiet vill helt ta bort bemanningsföretagen och förbjuda väldigt mycket av den utveckling som återspeglar hur marknaden utvecklas.

Det är som att den ofta lite mer långsiktiga stabilitet som gäller i offentlig verksamhet rakt av kan föras ut på det privata och att ingenting kommer att ske. Det kommer inte att ske några jobbförluster eller bli några problem på några marknader. Det menar jag är fel.

Jag menar att denna nya tid är här för att stanna och att vi måste lära oss att arbeta med det parallellt. En del av det nya är bemanningsföretag. Låt de i så fall uppträda med bättre villkor. Sedan måste vi alla som konsumenter ta vårt ansvar. Vad efterfrågar vi, och vad får det för konsekvenser?

(Applåder)

Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tror att lagerarbetarna ute i Jordbro och kabinpersonalen som klev upp tidigt i morse för att göra sitt viktiga arbete hade förväntat sig ett svar av statsministern.

Jag vill ha en statsminister som bryr sig om de människorna, en statsminister som oroas när människor har otrygga jobb och som inte säger att det beror på att vi köper billiga flygbiljetter.

Det gör inte det, Fredrik Reinfeldt. Det beror på vilken lagstiftning man har i ett land. Det beror på att i ditt Sverige är det lagligt att sparka någon för att ta in bemanning i stället.

Vad skulle de rödgröna göra? Jag är ganska säker på att inte bara vi i Vänsterpartiet utan även socialdemokrater och miljöpartister skulle ändra det.

Man får inte sparka en gammal trotjänare som jobbat i flera år och ta in ett bemanningsföretag i stället när arbetet behövs. Där är skillnaden mellan dig och mig, Fredrik Reinfeldt, mellan vänsterpolitik och högerpolitik.

Vi bryr oss om lagerarbetarna. Vi bryr oss om kabinpersonalen, och vi skyller inte på dem som söker billiga biljetter på internet.

(Applåder)

Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Är det så enkelt som Jonas Sjöstedt nu sade? Kan vi med svensk lagstiftning styra British Airways, Ryanair och Thai Air?

Kan vi med svensk lagstiftning styra över samtliga flygbolag i hela världen och på det sättet grundlägga att det inte finns någon skillnad i villkor?

Jag kan berätta att man redan i dag i SAS upplever att man har bättre villkor än vad andra har men möter dem i öppen priskonkurrens och har svårt att klara sig.

Detta är helt ointressant för vänsterpartister. De bryr sig inte om den privata sektorn och det som är näringsliv och konkurrens. Det ska bara avskaffas för att ersättas oklart av vad, förmodligen makt på partikongresser eller något liknande.

Detta är en realitet. Jag bryr mig visst om alla dessa människor. Jag tycker absolut att vi ska ta en samhällsdebatt om att inte få en typ av arbetsmarknad där man får bete sig hur som helst.

Jag har stått upp för den svenska modellen. Det är viktigt att vi har ordning i svensk arbetsrätt. Jag har inte bidragit till att tala om att riva ned den.

Det finns realiteter därute inför vilka den svenska vänstern är helt blind. Då kommer ni också att sakna svar för framtiden.

(Applåder)

Anf. 18 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! I går uppmärksammade riksdagen Sveriges 200 år av fred. Det gör vårt land unikt i världen. Lyckan att under så lång tid förskonas från krigets fasor går inte att överskatta.

Vi kan konstatera att den långa freden har gett oss förutsättningar som många länder inte har. Den har bidragit till att göra Sverige till ett av världens bästa länder att leva och bo i.

Trots att Sverige är ett fantastiskt land står vi inför stora utmaningar. I vårt land är 400 000 människor arbetslösa, skolresultaten fortsätter att falla, och välfärden urholkas.

Den regering som tillträder i höst kommer sannerligen inte till ett dukat bord. Borden står tomma, och kylskåpet är länsat. Budgetunderskottet har inte varit så här stort sedan 90-talskrisen. Ansvar för det faller tungt på den borgerliga regeringen. På bara åtta år har Anders Borg förvandlat 65 miljarder kronor i överskott till 87 miljarder i underskott. Totalt har regeringen slarvat bort 152 miljarder kronor. Det motsvarar 52 miljoner kronor varje dag under åtta års tid. Nu i år valde regeringen trots detta att driva igenom ytterligare en ofinansierad skattesänkning på 12 miljarder kronor. Det är fel prioritering för Sverige. Vi socialdemokrater säger: Det

får vara nog nu. Det är dags att ta ansvar. Vårt besked till svenska folket är tydligt. Vi prioriterar jobben och skolan.

Herr talman! Vi är många föräldrar som känner en oro i magen när vi hör alla larmrapporter om utvecklingen i skolan. Sverige har enligt PISA nu den sämsta kunskapsutvecklingen i hela OECD-området. Det första man tänker är: Hur är det i skolan för mina barn? Lär de sig det de ska? Sedan tänker man ett varv till: Vad leder denna utveckling till på sikt? Hur ska de unga som lämnar skolan med ofullständiga betyg kunna få jobb på en arbetsmarknad som ställer allt högre krav på både utbildning och kunskap? Hur ska Sverige i framtiden kunna konkurrera med länder som Kina och Indien om svenska barn inte klarar skolan?

Jag förstår att många tänker så. Jag förstår att många känner denna oro. Men jag vill också säga: Det går att vända skolresultat. Andra länder har redan gjort det. Forskningen visar att det går. Duktiga och engagerade skolledare och lärare runt om i Sverige har vänt utvecklingen på sin skola. Men för att lyckas vända svensk skola krävs ett nytt ledarskap med en regering som också orkar prioritera skolan ekonomiskt.

Vi socialdemokrater har bestämt oss. Vi vill leda ett sådant arbete. Men vi vill inte göra det ensamma, utan vi vill bjuda in till samarbete och långsiktighet. Därför har vi ett tydligt fokus på lärarna. All forskning visar att nyckeln till en bra skola är engagerade och kunniga lärare som kan fokusera på undervisningen och mötet med barnen i klassrummet. Men då måste vi lyssna på lärarna. Alltmer av deras tid går till blanketter i stället för till barnen – närvarorapportering, myndighetsrapportering, individuella utvecklingsplaner, skriftliga omdömen och skriftliga åtgärdsprogram.

Vi måste också etablera en ny syn på professionen. Lärarnas stora kunskaper och erfarenhet måste bli vägledande för vårt arbete med att höja kvaliteten i skolan. Jag välkomnar regeringspartiernas besked om att de har kopierat fyra socialdemokratiska skolförslag på två veckor. Jag tror att det är någon form av rekord. Ni får gärna fortsätta att kopiera våra förslag, för vi har många förslag på skolans område. En skolkommission och ett forskarråd behövs för att analysera orsakerna till de fallande skolresultaten och för att föreslå reformer som kan föra svensk skola tillbaka till internationell topp. Jag är övertygad om att en tioårig grundskola och sommarskola till de elever som halkat efter är viktiga reformer.

Men svensk skola har inte råd att vänta till nästa mandatperiod eller till 2019. Vi socialdemokrater prioriterar skolan redan i år med en miljardsatsning på lärarna, mindre klasser och större kunskaper, 1 000 fler specialpedagoger, en satsning på sommarskola och läxhjälp till alla elever som behöver det. Det går att göra skillnad i skolan. Det går att göra skillnad som märks ute i klassrummet. Det är dags att ge lärarna förutsättningar att göra sitt jobb. Det är dags att låta proffsen få vara proffs. Skolan kan inte vänta.

(Applåder)

Herr talman! Äntligen ser vi tecken på att det börjar ljusna i svensk ekonomi. Men trots den fortsatt höga arbetslösheten har företagen svårt att hitta rätt personal. Fyra av fem arbetsgivare hittar inte kompetens när de vill anställa. Därför avsätter vi socialdemokrater pengar till fler platser på högskolan och yrkeshögskolorna. Vi vill ha fler bristyrkesutbildning-

ar, och i dag lägger vi fram ytterligare ett jobbförslag om att stärka yrkes-
högskolan och minska rekryteringsgapet.

En röd tråd i hela den socialdemokratiska jobbpolitiken är nämligen
vår övertygelse om människors förmåga och deras vilja att utvecklas och
växa. I stället för att sänka ungdomars löner vill vi höja deras kompetens.
I stället för att skapa fler låglönejobb vill vi stärka Sveriges konkurrens-
kraft. I stället för att låsa in människor i fas 3 vill vi att dessa människor
ska kunna få jobba och utbilda sig med riktiga löner.

I förra veckan träffade jag Ella Niia, ordförande för fackförbundet för
hotell och restaurang. Vi talade om de många människor som kommer
till Sverige och tvingas arbeta under ovärdiga villkor. Hon vittnade om
handeln med arbetstillstånd, och hon sade: I dag säljer man arbetare på
den svenska arbetsmarknaden. En kinesisk kock kan köpas till ett fast
pris av 8 000 kronor. Hon berättade om migrantarbetare i Stuvsta som
enligt de papper som arbetsgivaren skickade till Migrationsverket skulle
få en lön på 22 000 kronor. I anställningsavtalet stod det i stället 16 000
kronor. Men den lön som faktiskt betalades ut var 4 500 kronor i måna-
den. Andra människor som kommer hit tvingas jobba tolv timmar om
dagen och sova på golvet i en källare utan varmt vatten och toalett. Detta
sker i Sverige år 2014. Men regeringen vill inget se. Den vill inte förstå
att dessa människor utsätts för slavliknande förhållanden mitt i vårt väl-
färdssamhälle.

Vi socialdemokrater har därför föreslagit ett tiopunktsprogram med
ordningsregler för svensk arbetsmarknad. Vi kommer aldrig att acceptera
ett race mot botten där människor konkurrerar om jobben med lägre
löner, sämre hälsa och i värsta fall med livet som insats. Alla människor
som jobbar i Sverige ska ha sjysta villkor oavsett om man är född i landet
eller om man har rest hit för att hjälpa oss att bygga det. Därför ska
svenska kollektivavtal gälla i Sverige.

(Applåder)

Herr talman! Oavsett vilken regering som bildas i september kommer
dess viktigaste uppgift att bli att skapa fler jobb i Sverige. Nästan
400 000 människor är arbetslösa i dag. Arbetslöshet tär på människor.
Det tär på självförtroendet och på framtidstron att dag efter dag få stanna
kvar hemma när de andra går till jobbet. Det tär att inte kallas till intervju
trots att man har lämnat in 100 jobbansökningar. Men det kan vända
snabbt, med ett enda telefonsamtal där någon säger: Vi vill gärna träffa
dig. Vårt företag behöver dig. Man får gå upp på morgonen och komma
hem trött på kvällen. Men i slutet av månaden får man en egen lön och
med den friheten och tryggheten.

Därför har vi satt upp ett mål: Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet
år 2020. I dag skapas fyra av fem nya jobb i små och medelstora företag.
Med denna insikt har vi socialdemokrater omprövat vår politik när det
gäller att skapa förutsättningar för mindre företag att växa. Vi vill slopa
företagens ansvar för den andra sjuklöneveckan. Vi vill förbättra till-
gången till riskvilligt kapital och korta betaltiderna. Vi vill öka export-
främjandet genom exportstöd, utrikes representation på viktiga tillväxt-
marknader och exportnätverk. Vi vill sätta innovation i centrum för hela
politiken. Sverige kan aldrig bli billigast, men om vi arbetar tillsammans
kan vi bli bäst. Därför krävs också uppgörelser över blockgränsen för att
vi ska kunna ta oss an flera av Sveriges stora framtidsutmaningar. I dag

springer andra länder förbi oss. Slovakien har redan gått om oss i andelen högutbildade ungdomar. Polen slår oss med råge när det gäller resultaten i skolan. Kina och Indien utbildar hundratusentals ingenjörer varje år och satsar stort på forskning och utbildning. Vi ser hur många jämförbara europeiska länder till skillnad från Sverige lyckas hålla nere sin arbetslöshet. Sverige måste kort sagt öka tempot för att hänga med i den knivskarpa internationella konkurrensen. Ytterst handlar detta om förutsättningar för framtidens jobb.

Herr talman! Exakt 242 dagar är det kvar till valet. Innan vi går till val är det dags att utvärdera vad regeringen har åstadkommit under två mandatperioder. Efter åtta år med Reinfeldt som statsminister är Sveriges arbetslöshet högre än när han tillträdde. Efter åtta år av Anders Borgs skattesänkningar har Sveriges ekonomi ett så stort budgetunderskott att vi riskerar att hamna på EU:s svarta lista. Efter åtta år av Björklunds skolpolitik är den svenska skolan i fritt fall. Vi ser åtta förlorade år. Men snart är det dags för svenska folket att välja väg. Jag ser fram emot det valet. Ska vi fortsätta med samma politik, eller ska vi tänka nytt? Våra prioriteringar är tydliga: jobben först, och sedan skolan och välfärden. Det finns en annan väg för Sverige. Det är dags att ta den, herr talman. (Applåder)

Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Vi gör allt som Socialdemokraterna vill med skolan, men allt är fel. Det är lite knepigt att ta hem det. Vi får fortsätta med den diskussionen.

Socialdemokratin har ett mål, säger de. Jag tycker att det är viktigt hur man skapar nya jobb. Internationella bedömare och också våra egna myndigheter i Sverige har gått igenom vad som har varit jobbskapande med Alliansens politik. Vi har sänkt inkomstskatterna med 84 miljarder. Det framställer Mikael Damberg som något ont. Det kan vara viktigt för er som följer den här debatten att veta att socialdemokratin nu sedan årsskiftet har accepterat allihop. Det kanske inte riktigt framgick av Mikael Dambergs tal, men jag vill säga det som en konsumentupplysning.

Dessa 84 miljarder i sänkta inkomstskatter tillsammans med de förändringar som vi har gjort i a-kassa och sjukförsäkring bedömer man har gett nya, varaktiga jobb. Det bedöms vara ungefär 70 000–120 000 jobb, lite beroende på vem man frågar.

Det krävs alltså stora miljardreformer för att åstadkomma en varaktig sysselsättningsökning. Det är de flesta överens om, utom Socialdemokraterna. Vi får ständigt dessa referenser till den senaste debattartikeln som Mikael Damberg skrivit. Det handlar om hundramiljonerssatsningar i marginalen som inte ger någon varaktig sysselsättning över huvud taget. De har ett mål som de själva uttolkar som att de satsningarna skapar 200 000 nya jobb. Svenskt Näringsliv har talat om att det snarare handlar om upp mot en halv miljon. 200 000 nya jobb, alltså kanske mer än dubbelt jämfört med vad vi har åstadkommit under alliansregeringens år vid makten. Var är förslagen? Var är förslagen som ska skapa alla dessa nya jobb? Lägg därtill till att det senaste utspelet från Socialdemokraterna är att vi dessutom ska dra ned på antalet sysselsatta i staten. 20 000 personer ska få gå från statliga verksamheter. Ni ska alltså ovanpå alla jobb ni skapar också säga upp en massa folk inom försvaret, på högskolor och

universitet och på Trafikverket. Nu har Mikael Damberg chansen att svara. Var är förslagen som ska ge de 200 000 nya jobben?

Anf. 20 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Tack, statsministern, för frågan! Statsministern börjar med att raljera över 6 000 fler platser på yrkeshögskolan. Vi vet att nio av tio som går en yrkeshögskoleutbildning får jobb efteråt. Var det en dålig reform? Det är bara några hundra miljoner, det spelar ingen roll, menar statsministern. Om statsministern har den inställningen till utbildning, som vi vet ger jobb, och företagen i dag säger att de har svårt att rekrytera rätt arbetskraft därför att det saknas rätt kompetens förstår jag att arbetslösheten i dag är högre än när han tillträdde, för han har fel fokus för politiken. Han förstår inte vad som ger jobb.

(Applåder)

Sedan började statsministern skrämmas med Socialdemokraternas förslag. Men han kanske skulle vara lite mer orolig för sin egen jobbpolitik. Nu har det kommit två utvärderingar av regeringens så kallade jobbpolitik. IFAU och Konjunkturinstitutet utvärderade krogmomsen och den nedsatta arbetsgivaravgiften för ungdomar. Det är ungefär samma analys: Det är osäkert vilken effekt det har haft på sysselsättningen, men de få jobb som trots allt kan ha skapats av detta kostar fyra gånger så mycket som ett riktigt jobb.

Jag går på McDonalds ganska ofta. Jag vet att en Big Mac & Co kostar ungefär 60 spänn. Men då betalar jag inte 240 spänn för det. Att gå på bio kostar kanske 130 kronor, men i Moderaternas Sverige betalar man 500 spänn för en biobiljett. Det vi säger är att de här förslagen inte har fungerat. Låt oss ta pengarna och använda dem mer effektivt så att de ger människor jobb. Låt oss bygga ut utbildningssystemet, till exempel på yrkeshögskolan. Låt oss se till att ungdomar inte går långtidsarbetslösa genom att införa en 90-dagarsgaranti som gör att ungdomar får insats från första dagen med antingen utbildning eller jobb inom 90 dagar, så att vi får ned långtidsarbetslösheten. Låt oss satsa på en modern näringspolitik som skapar nya företag och tar bort andra sjuklöneveckan så att små och medelstora företag vågar och kan anställa. Det är en helt annan politik än den som regeringen i dag bedriver.

När man slarvar med skattepengar på det här sättet i jobbpolitiken förstår jag att underskotten växer, men det betyder också att man inte har råd att satsa på skolan, vilket kanske är den viktigaste uppgiften för Sverige just nu.

(Applåder)

Anf. 21 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Herr talman! Återigen, jag gläder mig åt att ni har upptäckt detta med yrkeshögskola, som ni tidigare var emot. Men det var inte det som var min fråga. Vi har inte hört om någonting som varaktigt ger ökad sysselsättning. Ni har i grunden ingen jobbpolitik.

Ni har velat jämföra Sverige med andra länder med låg arbetslöshet, säger ni. Vi har tittat lite på det. De som är bäst är Tyskland, Österrike och Nederländerna. Vad är det som skiljer oss från de länderna? Man lämnar arbetsmarknaden väsentligt tidigare i dessa länder. I Österrike jobbar 40 procent av dem som är mellan 55 och 64 år jämfört med 70

procent i Sverige. Kvinnor deltar i mindre utsträckning i arbetskraften. Ungdomar räknas som sysselsatta därför att de i Österrike och Tyskland går in i lärlingssystem som inte ger högskolebehörighet.

Vilken av dessa punkter är det som Socialdemokraterna tänker jämföra oss med? Det är högsta mode att bland annat hänvisa till Österrike när Socialdemokraterna svarar. Är det svaret på hur ni ska få jobben i Sverige att öka?
(Applåder)

Anf. 22 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Statsministern verkar vara lite förvirrad. Jag tror att man ska titta på andra länder och se vad som faktiskt fungerar. Jag var i Holland nyligen. De har infört ett utbildningskontrakt som ställer krav på de ungdomar som saknar gymnasiekompetens. De får gymnasiekompetens genom en insats men också jobb, utbildning eller praktik parallellt, vilket gör att de faktiskt får ett jobb framöver. Det har minskat ungdomsarbetslösheten i Holland. Jag tycker att man ska titta på enskilda, goda exempel i andra europeiska länder för att se hur man kan pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten. Ja, det tycker jag att man ska göra.

Den långsiktigt viktigaste frågan för Sverige rundar statsministern. Vad är det för skillnad i skolpolitiken? Jo, ni har tagit några av våra förslag och säger att ni ska utreda dem framöver. Till 2019 kan man se effekt. Vi säger att den budget som ligger på riksdagens bord och som behandlades innebär miljardsatsningar på svensk skola. Ni använder de pengarna till annat. Ni använder dem till att sänka skatten i ett läge där Sverige redan går med 87 miljarder i budgetunderskott. Det är fel prioritering, och det ser svenska folket. Finns det någonting som svenskt näringsliv har nytta av är det att vi stärker svensk skola från grunden och satsar på mindre klasser, ökade kunskaper och investerar i lärarna. Det är en bra jobbpolitik också på sikt.

(Applåder)

Anf. 23 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Tack, Mikael Damberg, för ett engagerat tal, inte minst om skola och nya jobb! Jag noterar naturligtvis att inte heller du använder ditt anförande till att prata om miljö och klimat, men Socialdemokraterna har tidigare varit tydliga om att EU:s klimatmål om förnybart är en oerhört viktig jobbpotential för Europa. Jag skulle därför vilja använda den här tiden till att prata om ett annat ämne som är ytterst viktigt.

Vi ser i medierna i dag hur man ingående diskuterar en avslutad rättegång i Lund mot en man som har anklagats för våldtäkt och kvinnans nej har inte varit tillräckligt trovärdigt enligt mannen. Den här domen kommer säkert att överklagas, och därför pågår diskussionen i det enskilda fallet. Men i frågan i sig måste man väl ändå fundera över det som inte minst många kvinnor har reagerat över när det gäller den här domen. Man har reagerat över att det är så oklart i dag vilka spelregler, så att säga, som gäller i vuxna personers frivilliga sexuella relationer.

Vi tycker, liksom allt fler organisationer och en del av akademien som trycker på, att vi skulle behöva ett tydligare regelverk när det gäller samtycke i den svenska lagstiftningen. Jag menar att det är hög tid att man ska lägga ansvaret där det bör ligga, på förövaren och inte på offret. Det

blir i den här situationen mycket diskussioner om huruvida kvinnor bör begränsa sitt fria val när det gäller att gå ut på kvällen, hur kvinnan dricker alkohol eller hur hon har klätt sig. Jag tycker att det är en otydlighet som inte gagnar det sunda samtalsklimatet och inte heller de sunda relationer som vi vill att unga människor i dag ska växa upp med i Sverige.

Jag tycker att den här diskussionen påkallar en större politisk noggrannhet från den här riksdagen. Jag har inte noterat Socialdemokraternas inställning till att man faktiskt ska ha en tydligare reglering när det gäller samtycke i svensk lagstiftning.

Anf. 24 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag får be lite grann om ursäkt för hur jag uttryckte mig i mitt anförande. Jag sade att innovation skulle sättas i fokus för hela politiken, och det innefattar naturligtvis också den gröna omställningen där vi tror att många nya jobb kan komma både i Europa och i Sverige.

Våldtäkt är ett fruktansvärt brott bara som det är för dem som blir drabbade. Men det skapar också en känsla av otrygghet och ofrihet för dem som inte drabbas. Rädslan för att gå ut på kvällarna och att vara i vissa miljöer begränsar inte minst många unga kvinnors frihet att göra det som de vill med sina liv. Det är ett fruktansvärt brott.

Det är en viktig diskussion som nu förs och som jag tycker att vi ska ta intryck av. Däremot kan man säga att lagstiftningen är skärpt. Vi har just genomfört en lagskärpning som innebär att det borde vara så att kvinnans ställningstagande ska väga ännu tyngre i framtiden och att det ska bli svårare att hamna i de här lägena. Vi är inte där än. Den nya lagstiftningen måste prövas så att vi kan se vad vi får ut av den. Men lagstiftningen har skärpts, och ingången är den som Åsa Romson lyfter fram i debatten. Det är det som är intentionen bakom skärpningen, och vi hoppas att det får den effekten.

Får ändringen inte den effekten måste vi ta ställning till det. Det är inte så att kvinnans nej inte ska respekteras. Däremot ska man titta på en del av de länder som har genomfört liknande lagstiftning. Där har det kunnat få en del andra effekter, som jag inte tror att vi vill ha – allt fokus sätts på hur kvinnan har agerat under våldtäkten, och det är inte det vi vill.

Jag tror att vi behöver se både på den praxis som växer fram med den nya lagstiftningen och på erfarenheterna från andra länder, så att vi inte skapar ett system som sätter ännu mer press i rättssalen på att kvinnan ska motivera och förklara hur hon gjorde. Vi vill, precis som du säger, sätta fokus på förövaren. Det är förövaren som har gjort fel, och under rättegången ska fokus vara på vad han – det är oftast en han – har gjort i det här fruktansvärda brottet.

Anf. 25 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Den här frågan har, som Mikael Damberg säger, utretts, och man gjorde också en skärpning av en tidigare skärpning som fokuserade på den situation där kvinnan kunde vara i ett särskilt utsatt läge. Men redan i den utredningen diskuterade man faktiskt möjligheten att använda en annan grund för lagstiftningen, nämligen det ömsesidiga samtycket.

Med de senaste domarna, inte bara den som diskuteras just nu, ser man att det kanske hade varit bättre att basera lagstiftningen på ömsesidigt samtycke snarare än att skärpa lagstiftningen när det gäller hur domstolen ska bedöma det utsatta läget för kvinnan. Jag tror att det har motsatt effekt mot vad Mikael Damberg säger när det gäller var man lägger fokus i rättegången.

Någonstans handlar det om att det är två parter som ska vara överens. I dag frågar man: Sade kvinnan nej tillräckligt tydligt? Är det inte mer rimligt att man bedömer huruvida båda har varit övertygade om att den andra parten har sagt ja? Jag tycker att det vore en rimligare grund för lagstiftningen, och jag hoppas att vi kan jobba för det tillsammans här i riksdagen.

Anf. 26 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag är helt överens med Åsa Romson om att vi måste följa upp lagstiftningen och vilken effekt den nya skärpningen får. Får den inte den effekt som vi har hoppats på, att det blir tydligt, måste vi kunna ompröva den och titta på detta i fortsättningen. Men när vi tittar på detta måste vi också se på andra länder som har infört liknande lagstiftning, så att vi inte med en förändring som vi vill göra för att skydda kvinnan hamnar i en situation där en rättegång bara handlar om hur kvinnan agerade och inte om hur mannen, förövaren, agerade. Jag tror att det är fullt möjligt att föra en sådan diskussion och komma vidare om det visar sig att lagstiftningen inte får den effekt som var vår avsikt.

Vi får följa denna fråga tillsammans. Jag tycker att det är en oerhört viktig debatt som förs i Sverige just nu om kvinnans rätt till sin egen kropp och om förövarens ansvar i de här situationerna.

Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag ska återkomma till skolfrågan i mitt huvudanförande.

Jag uppskattar ärlighet. Jag tycker att det var väldigt bra att Magdalena Andersson i förra veckan sade hur en del av Socialdemokraternas alla utgifter ska finansieras. Det är ju skattehöjningar – det känner vi till sedan tidigare. Nu säger hon att det inte räcker med skattehöjningar för att betala alla ökade bidrag och alla löften som Damberg talar om. Man behöver också skära 10 miljarder på de 20 största myndigheterna i Sverige. Det är finansieringen.

Det är ärligt. 10 miljarder är dock inte så lite, ska jag säga. Vi har gjort en analys av vad det betyder. Den största myndigheten i Sverige är Försvarsmakten. Där krävs 2 miljarder i nedskärning. Ursäkta, det nämnde inte Peter Hultqvist och Stefan Löfven i Sälen i förra veckan.

Den näst största myndigheten är Trafikverket. Det är 1 ½ miljard som måste tas där. Ursäkta, men så låter det inte på Socialdemokraterna nu när tågen inte passar tiderna. Då vill man inte tala om att man ska skära ned på Trafikverket.

Att jag tar upp detta beror dock primärt på att 9 av de 20 största myndigheterna lyder under Utbildningsdepartementet. Det är våra ledande universitet. Där måste man ta 2 ½ miljard för att kunna nå totalt 10 miljarder – en nedskärning med 2 ½ miljard på våra universitet.

Damberg skriver i dag att han ska ha några tusen nya platser på yrkeshögskolan, men han säger inte att ni kommer att skära ned med 35 000 platser på universiteten.

(Applåder)

Magdalena Andersson säger att det ska tas på onödig byråkrati. Jojo! Jag kommer nu att kalla samman rektorerna för de nio största universiteterna. Jag kommer att be rektorn i Lund att tala om hur 400 miljoner ska sparas från den 1 januari genom att man sparkar byråkrater.

Allvarligt talat: Vi talar om tusentals studieplatser som kommer att försvinna. Det låter bra att ta 10 miljarder på byråkratin, men i verkligheten väntar massiva nedskärningar på universiteten, försvaret och Trafikverket när ni ska finansiera alla era nya bidrag.

(Applåder)

Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Man blir lite överraskad. Är detta den bästa replik som de borgerliga kan komma på?

Först och främst har Socialdemokraterna aldrig sagt att vi ska spara 10 miljarder. Magdalena Andersson har aldrig sagt det. Det är journalister som säger att hon har sagt att vi ska spara 10 miljarder. Det hon har sagt är att man ska titta på hur man kan rationalisera myndigheter på ett annat sätt, som man har gjort i andra länder.

Se på Danmark. Där har man gjort genomlysningar i stället för att göra som regeringen och räkna upp anslagen till myndigheterna varje gång. Det handlar om att sätta sig i en dialog med stora myndigheter med stora datasystem och fundera över hur verksamheten kan bli mer effektiv. Men i stället för att göra detta säger ni att detta är oseriöst, och så säger ni att det handlar om 10 miljarder. Det har inget med det att göra! Det råkade vara så att man i Danmark har sparat ganska mycket pengar på att göra genomlysningar. Det kanske Sverige kan lära något av.

Det är symtomatiskt: Med ett budgetunderskott på 87 miljarder kronor behöver man aldrig fundera på om de statliga myndigheterna kan vara mer effektiva. Med ett budgetunderskott på 87 miljarder kronor verkar vice statsministern inte alls vara engagerad i att fundera på om man bedriver verksamheten på ett rationellt sätt eller inte.

Vi tänker inte lova att vi kommer att spara 10 miljarder på statlig byråkrati. Vi kommer att lova att titta på hur andra länder har gjort för att göra genomlysningar på myndigheter och spara pengar. Det vill vi göra för att kunna satsa ännu mer på utbildning.

Problemet för Jan Björklund blir att vi nu har en diskussion där han raljerar över 6 000 platser på yrkeshögskolan och samtidigt tar upp utbildningsplatser på universitet och högskola. Det är hyggligt provokativt eftersom du, Jan Björklund, nu drar ned med 26 000 platser på universi-

tet och högskolor i ett läge där söktrycket aldrig har varit högre och där vi har rekordhög ungdomsarbetslöshet. Då är den borgerliga regeringens svar på detta att dra ned med 26 000 platser så att unga människor får ännu svårare att komma in på universitet och högskolor och kunna få jobb. Detta vill du inte prata om. I stället hittar du på detta om 10 miljarder kronor och gör det till en stor sak i en partiledardebatt.

Ta ansvar för din egen politik i stället! Varför du drar ned med 26 000 platser på universitet och högskolor förstår inte ungdomarna.
(Applåder)

Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Jag antar att alla efteråt kommer att granska vad som sades. Magdalena Andersson satt i tv och sade att man ska ta 10 miljarder från våra 20 största myndigheter för att finansiera ökade bidrag och pengar till Amssystemet. Det var det hon sade. Det står dessutom på Socialdemokraternas hemsida.

Mikael Damberg, du får gärna ta avstånd från detta. Ingen blir gladare än jag om du tar avstånd från det. Men jag uppfattar att du först tar avstånd från det och sedan säger att vi måste spara och att vi ska återkomma till var.

Nu vet vi vilka de 20 största myndigheterna är, men okej, ni vill alltså inte ta från universiteten. Då får ni ta 4 miljarder från försvaret i stället, men säg det! Stå då inte i Sälen och säg att ni ska satsa på försvaret när det ligger en massiv besparing på försvaret i er finansministerkandidats förslag som lades fram i förra veckan och som hon ska använda till ökade Amsbidrag.

Säg inte att ni ska bygga ut 6 000 utbildningsplatser när ni i själva verket ska skära ned med 35 000! Det förslag som Magdalena Andersson har lagt fram vore ett dråpslag mot den akademiska sektorn. Mikael Damberg, kan vi lita på att ni inte genomför det hon lovade i förra veckan?
(Applåder)

Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det jag tar avstånd från är vice statsministerns debatteknik. Den är låg.

Man kan läsa Socialdemokraternas budget. Vi har en starkare budget än de borgerliga. Vi har finansierat våra förslag. Vi vågar också höja krogmomsen för att ge pengar till skolan. Det orkar du inte med, Jan Björklund, och det gör att skolan i dag står utan resurser. Vi vågar prioritera högre utbildning, både yrkeshögskola och universitet och högskolor, genom satsningar. Det handlar om 16 000 platser på universitet och högskolor och yrkeshögskolor. Det är viktiga insatser för att unga människor ska kunna förverkliga sina utbildningsdrömmar och också kunna få ett jobb i framtiden.

Då står vice statsministern här och tror att han är jättesmart genom att vrida på ett citat som medierna vinklar till. Jag tycker att vice statsministern faktiskt ska skärpa sig och ta debatten på lite större allvar. Förklara i stället varför de 87 miljarderna i underskott har uppkommit under din tid och hur du vill fortsätta sänka skatten med brytpunkter och med andra skatter – värnskatter och så vidare – före satsningar på skolan. Det

är väl detta som svenska folket funderar över: Varför kan du inte göra satsningar på skolan när svensk skola behöver det?
(Applåder)

Anf. 31 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! I början av förra seklet utvandrade min mormors föräldrar Helga och Ernst till Kanada. De gjorde sin resa drivna av djup fattigdom hemma i Sverige. Tillsammans med hundratusentals andra svenskar var de med och byggde det nya Nordamerika.

I dag ser flyttströmmarna lite annorlunda ut, men viljan att förändra sina liv är fortfarande lika stor.

Jag är väldigt glad över att Socialdemokraterna ligger i samma linje som Centerpartiet vad gäller en generös och öppen asylpolitik. Men för den som inte har skäl för asyl finns det bara en enda väg att ta sig till Sverige. För den som enbart lever i fattigdom, hopplöshet och utsatthet är den vägen arbetskraftsinvandring.

Sedan regeringen för fem år sedan gjorde det enklare att ta sig hit och jobba har tusentals människor kommit till Sverige och fått en chans att förändra livet. I år är det till exempel över 3 300 dataspecialister från Indien här i Stockholm. Det är 50 tekniker från Iran i Göteborg. Det är 35 maskinoperatörer från Kina i Ludvika.

Det här är Socialdemokraterna emot. De vill göra gränserna mer slutna och ge facket vetorätt när det gäller vem som ska få komma hit och jobba och försörja sig själv. Reformerna ska rullas tillbaka, och solidariteten ska ransoneras till svenska arbetare på andra arbetares bekostnad.

Miljöpartiet håller med oss om att öppenhet och fri rörlighet är viktigt. Om socialdemokratisk retorik om ökad slutenhet och att gradera arbetare ska bli annat än just retorik krävs nya allianser. Jag skulle därför vilja fråga Mikael Damberg vem han tänker samarbeta med för att genomföra en utlovad minskning av arbetskraftsinvandringen. Är Socialdemokraterna ett alternativ?

(Applåder)

Anf. 32 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan! Sverige ska vara ett öppet land. – det har tjänat Sverige väl, historiskt – dit människor kan komma och förverkliga sina drömmar men också hjälpa oss att bygga vårt samhälle starkt. Vi ser ett behov av ökad arbetskraftsinvandring de kommande åren. Vi kommer att ha brist på människor som gör viktiga arbetsinsatser både i industri och i offentlig sektor framöver. Arbetskraftsinvandring är bra för Sverige.

Men resultaten av regeringens system, som ni har infört, har fått en del andra konsekvenser. Och det är precis som jag sade förut. Regeringen ser ingenting. Man låtsas som att det inte händer någonting på svensk arbetsmarknad. Jag tror att alla som har sett på tv eller läst tidningar har hört om skogsarbetarna från Kamerun och bärplockarna från Thailand eller om Hotell- och restaurangfacket. Jag berättade om en person som inte fick ut 22 000 kronor i lön i månaden utan 4 500 kronor. Detta sker under de regler som du har skapat.

Vi har skapat ett system där människor utnyttjas. Det är reglerna det är fel på. Det är inte fel på de människor som kommer hit och vill göra sig lyckan i vårt land och hjälpa oss att bygga vårt samhälle. Vi måste skapa regler som gör att människor får rätt till den lön som man har rätt till i Sverige, och då måste svenska kollektivavtal gälla i Sverige.

Tyvärr har Centerpartiet gjort sig känt för att inte prioritera de här frågorna. Näringsministern har snarare byggt sin agenda på lägre löner, 25 procents lägre ingångslöner och ännu lägre i vissa branscher. Då kanske jag förstår att näringsministern inte tar den här frågan på lika stort allvar.

Men kan jag få ställa en motfråga? Jag vill samarbeta med de partier som står upp för en generös flykting- och invandrapolitik, som står upp för att Sverige behöver arbetskraftsinvandring i framtiden. Men man måste också ställa upp på att de människor som kommer till vårt land ska få sjysta villkor. Alla som kommer till Sverige ska jobba med sjysta villkor. Min fråga till Annie Lööf är: Varför tycker inte du att det man säger till Migrationsverket om lönen ska vara rättsligt bindande för de människor som kommer till vårt land?

(Applåder)

Anf. 33 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Mikael Damberg tar upp de 25 procenten i lägre lön. Det är nu regeringens yrkesintroduktionsavtal. Det kallar Mikael Damberg i andra debatter för Löfvenjobb. Jag tycker att det är intressant.

Det är ett problem med Socialdemokraternas bristande självbild när vi hör detta resonemang. Tiden när man själv kunde diktera villkoren för att genomföra retoriken, det vill säga minskad arbetskraftsinvandring, är förbi. Socialdemokraterna är inte det stora parti som allena kan styra Sverige. Resultatet blir, när man diskuterar de här frågorna, att man inte vet vad man får med en S-ledd regering. En S-ledd regering är precis som nyordet hästlasagne: totalt befriad från en relevant innehållsförteckning. Och det är inga små besked vi väntar på. Det finns inget parti i den här salen som inte vill ha ordning och reda, sjysta villkor och svenska kollektivavtal. Däremot vill vi ha en arbetskraftsinvandring kvar.

Retoriken när LO och Socialdemokraterna presenterade detta var en helt annan. Därför ställer jag frågan igen: Tänker Socialdemokraterna genomdriva sin minskade arbetskraftsinvandring tillsammans med Sverigedemokraterna?

Anf. 34 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag noterar att Annie Lööf inte svarar på min enkla fråga. Varför ska inte de företag som säger till Migrationsverket att de ska betala ut en lön på 22 000 kronor till den som kommer till Sverige behöva betala ut en lön på 22 000 kronor? Varför ska de i framtiden kunna betala ut en lön på 4 500 kronor? Det är en ganska enkel fråga att svara på. Ni vill ju inte att det här avtalet ska vara rättsligt bindande. Det är ett krav som vi driver och som ni borde lyssna på.

Jag är helt övertygad om att vi kommer att få rätt i den här frågan. Verkligheten, Annie Lööf, finns ute i Sverige. Vissa människor som kommer till Sverige utnyttjas skamlöst. Det tror jag inte att svenska fol-

ket vill se. Det tror jag inte heller att svenska företag vill se. Därför kommer vi att behöva ha ordning och reda på svensk arbetsmarknad.

Men med de svar Annie Lööf har gett i dag är det fortfarande så här: Vi ser ingenting. Vi hör ingenting. Vi vill inte göra någonting för att se till att alla människor som kommer till vårt land och som hjälper oss att bygga vårt land ska ha sjysta villkor och samma löner och att svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige. Det är också ett besked från Sveriges näringsminister.

(Applåder)

Anf. 35 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Herr talman! Verkligheten för många människor som är anställda inom vård och omsorg är att de går på knäna för att lyckas med sina arbetsuppgifter. De som blir lidande är inte bara de anställda utan även de som brukar tjänsterna.

Ett sätt att förbättra situationen avsevärt och lösa de problem som finns med ofrivillig deltidsarbetslöshet bland de anställda inom vård och omsorg handlar om rätten till heltid. Det är en reform som dessutom berör ett stort antal kvinnor.

I ca 15 procent av de kommuner där Socialdemokraterna kontrollerar makten har detta genomförts under de senaste tolv åren. I den senaste partiledardebatten här i riksdagen sade Mikael Damberg:

”Vi har sagt att vi inte tänker vänta till valrörelsen med denna fråga. Vi tänker redan nu till årsskiftet se till att våra socialdemokratiskt styrda kommuner har fattat dessa beslut om hur vi ska jobba med denna fråga framöver.”

Nu är det nytt år, Mikael Damberg. Valrörelsen finns runt hörnet. När kommer vi att se resultat?

Anf. 36 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det här är en prioriterad fråga för oss. Vi tar kvinnors arbetsmiljö och välfärdens kvalitet på största allvar. Vi vet också att många kommuner i dag går på knäna, inte minst därför att regeringen konsekvent har valt att prioritera bort välfärdssektorn. Kommunerna står ganska ensamma med sina kostnader för välfärden. Staten har också abdikerat när det gäller stora områden som handlar om arbetsmarknadspolitik, a-kassa och sjukförsäkring. Det gör att kostnader vältras över på kommunerna. Kommunerna har en svår situation i dag; det vet vi. Då gör vi prioriteringar, som du vet, i vår statsbudget när det gäller till exempel sjukvården och skolan. Det är viktiga områden som faktiskt spelar stor roll.

Vår sjukvårdssatsning har ett särskilt fokus på äldre för att liksom adressera frågan om att mer personal faktiskt kan leda till avlastning som gör att de här verksamheterna blir bättre.

Vi kommer att gå vidare med frågan om heltid. Vi har sagt åt alla våra kommuner att det här är ett program som vi ska ha för att kvinnor i offentlig sektor ska ha rätt till heltid. Det jobbar vi med nu. Jag tror att de flesta nu har fattat de inriktningsbesluten, för det har de sagt till oss att de ska göra. Jag har inte sett en sådan sammanställning, men jag är helt säker på att de har gjort det.

Det är samma debatt som vi hade förra gången. Problemet blir att Sverigedemokraternas trovärdighet här haltar en del, eftersom ni just hjälpte regeringen med det femte jobbskatteavdraget. Ni rycker undan 12 miljarder kronor från samhällskassan som skulle behövas för att ge de resurser till sjukvården, äldreomsorgen och skolan som behövs. Ni valde att göra den prioriteringen, att sänka skatten i stället för att ge de här pengarna till kommuner och landsting.

Era löften om heltid blir ganska tunna när ni samtidigt går med på Moderaternas skattesänkingspolitik.
(Applåder)

Anf. 37 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Herr talman! Det är alltid intressant att lyssna på Damberg och Socialdemokraterna när man debatterar just den här frågan. Det är inte Sverigedemokraterna som saknar trovärdighet. Det är Socialdemokraterna.

Mikael Damberg och Socialdemokraterna har pratat sig varma om den här reformen, om rätten till heltid, under en väldigt lång tid. Men man saknar finansiering. Man ger inte kommunerna stöd för att kunna lösa det här. Man pratar om att genomföra reformen, men man finansierar den inte.

Tittar man i Sverigedemokraternas budgetförslag, som jag hoppas att många gör, ser man att vi kan finansiera det femte jobbskatteavdraget. Vi finansierar dessutom reformen om rätten till heltid med 5,9 miljarder kronor årligen. Tittar man däremot i Socialdemokraternas förslag ser man att Socialdemokraterna inte vill gå med på ett femte jobbskatteavdrag. Men man deklarerar också att om det införs, vilket var ganska givet på förhand, kommer man inte att riva upp den reformen. Det innebär att de 12 miljarder som ett femte jobbskatteavdrag kostar har man tagit till andra reformer inom socialdemokratin, vilket gör att man underfinansierar sitt budgetförslag med 12 miljarder.

Anf. 38 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Socialdemokraterna har en lång tradition av ordning och reda på ekonomin. Vi tänker inte börja slarva med den nu. Vi har aldrig lagt fram en budget som inte är finansierad, och vi tänker inte börja med det nu. Vi har lagt fram budgetar under hela den borgerliga regeringsperioden som är starkare än den borgerliga regeringens. Vi slarvar inte med statsfinanser.

Om det är någonting vi har lärt oss är det att svensk ekonomi inte heller gynnas av glättiga löften utan täckning. Det är det som Sverigedemokraterna gör. Man räknar hem dynamiska effekter och besparingar som är astronomiska, och sedan kan man använda pengarna till allt.

Det är lätt att vara ett populistiskt parti på högerkanten och lova allt till alla med fantasisiffror, som Sverigedemokraterna gör. Då kan man göra olika grupper "nöjda" i opinionen. Men om man ska genomföra något måste det finnas en budget som håller och det måste finnas riktiga pengar att satsa.

Vi satsar på välfärd. Vi satsar 2 miljarder på sjukvården, riktade till äldreomsorgen, vi gör en stor skolsatsning i vår budget och våra kommuner kommer att fortsätta att kämpa för rätten till heltid, trots att den borgerliga regeringen motarbetar detta.

(Applåder)

Anf. 39 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman, åhörare och Mikael Damberg! Jag lyssnade på Mikael Dambergs anförande med stort intresse och även på replikskiftet med Annie Lööf. Det finns här två helt skilda verklighetsuppfattningar om hur det fungerar på svensk arbetsmarknad. Jag tycker att vi har stora problem.

Jag träffade i somras utfattiga thailändska bönder som satt på en parkeringsplats i Umeå. De hade blivit lurade på allt. Så vill jag inte att det ska gå till i vårt land.

Jag har träffat folk från Transport som berättat om hur fattiga människor från Rumänien och Bulgarien kör lastbilar i Sverige för några få tusenlappar. De sover natt efter natt i en torftig utkyld lastbilshytt.

Jag vet hur det ser ut i restaurangköken i Stockholm där många utnyttjas hänsynslöst.

Det här är en anständighetsfråga. Så ska det inte se ut på arbetsmarknaden i Sverige. Framför allt handlar det om solidaritet med dem som arbetar här. De är värda riktiga villkor. Men det handlar också om att vi på den svenska arbetsmarknaden inte ställer löntagare mot varandra. Vänsterpartiet är inte berett att sätta grupper av löntagare från olika länder och deras villkor mot varandra. Det blir en farlig och konstig mot-sättning.

Det handlar om att vi vill gynna sjysta och bra företag som behandlar anställda väl. Det är de som ska få kontraktet och upphandlingarna.

Jag ser med glädje att Socialdemokraterna har tagit fram ett tio-punktsprogram där jag i stort sett kan bocka av varje punkt och säga: Det är bra, det är bra och det skulle ha effekt.

Samtidigt har Socialdemokraterna lite svårare att bestämma sig i regeringsfrågan. Man håller många dörrar öppna, med risk för visst korsdrag i regeringsfrågan. Tror du, Mikael Damberg, att det är lättast att få ordning på arbetsmarknaden i samarbete med mig och Vänsterpartiet eller med Annie Lööf och Centerpartiet?

Anf. 40 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag måste säga att det verkar lättare att göra upp med dig, Jonas Sjöstedt, i den här frågan eftersom du och jag tycker ganska lika. Jag hade tidigare ett replikskifte med Annie Lööf där hon inte alls såg de problem som finns på delar av svensk arbetsmarknad.

I det här replikskiftet kan det låta som att all arbetskraftsinvandring har dessa problem. Jag har träffat arbetskraftsinvandrare i it-sektorn, specialkockar och andra som inte alls drabbas av detta. Experter i forskning kommer hit och får enorma löner eftersom vi vill ha dem till Sverige. Universitet gör allt som krävs för att få toppforskare. Där finns inte alls problemen med lönekonkurrens.

Men det finns en del av arbetskraftsinvandringen som förblir oreglerad och där människor utnyttjas hänsynslöst. Jag är helt säker på att den diskussion som finns om anständighet och solidaritet, som ligger djupt hos svenska folket, att man faktiskt ska behandla varandra sjyst, kommer att leda till en debatt där reglerna måste ändras – oavsett vilka partier som styr. Jag tror att det kommer att krävas en ny regering, en socialde-

mokratiskt ledd regering, för att åstadkomma detta. Annie Lööf är, tyvärr, ett för stort hinder i vägen för en utveckling av detta. Jag tror att fler svenska partier kommer att tvingas att acceptera att dagens regler på arbetsmarknaden innebär ett oanständigt utnyttjande av människor. Vi måste göra något åt det.

(Applåder)

Anf. 41 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag är nöjd med Mikael Dambergs svar och tackar för det.

(Applåder)

Anf. 42 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag drar mig till minnes att i förra valrörelsen friade Lars Ohly i tv. Det framstår som tämligen blygt i förhållande till det som Jonas Sjöstedt gjorde sig skyldig till just nu!

(Applåder)

Om det är någon som tvivlar på att valrörelsen har börjat tycker jag att Mikael Dambergs uttalande om att Socialdemokraterna aldrig har lagt fram en budget som inte är finansierad motsäger detta. Vi har påbörjat valrörelsen.

För några dagar sedan kunde vi se på tv en egenföretagande barnmorska som heter Lotta Wiström. Hon har sex anställda, och hon står inför en situation där hon till följd av att verksamheten är omtyckt kan anställa några personer till. Lotta är orolig. Hon vet att det är val i höst, och det antar jag att hon välkomnar, men hon är bekymrad över att utfallet kan bli sådant att hon inte har möjlighet att behålla de anställda.

Genom vårdvalet har vi öppnat möjligheten för den som kan att öppna en verksamhet och erbjuda sina tjänster. Vänsterpartierna har valt lite olika tekniker. Jonas Sjöstedt – en av de lyckliga tu – har presenterat sin modell med all önskvärd tydlighet. Socialdemokraterna säger att detta att flytta makten till medborgarna från landstingspolitikerna är fel. Socialdemokraterna har sagt att om de vinner valet kommer LOV att upphöra i den meningen att det ska finnas i varje landsting.

Lotta Wiström funderar över vad hon ska göra. Vilket är beskedet från Mikael Damberg i beaktande av de personer som han tänker samarbeta med om olyckan skulle vara framme i nästa val?

Anf. 43 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Först har jag en fundering om Kristdemokraterna har tagit upp innehållet i repliken med Moderaterna och de andra i regeringen. Moderatledningen gick till sin stämma med krav på att inte genomföra en tvångs-LOV. Sedan blev den överkörd på stämman. Men det verkar finnas olika uppfattningar i regeringen om man ska genomföra en tvångs-LOV, det vill säga att äldreomsorgen måste privatiseras rakt av över hela landet.

Det är också ett intressant besked. Kommer ni att gå till val på en tvångs-LOV? Se på diskussionerna om en del skandaler i kommunal verksamhet och i privata företag, där vissa kommuner inte minst på landsbygden anser att helt fri etableringsrätt i ett glest befolkat län skulle innebära stora kostnader och försämrade kvaliteten. Det är inte bra för verk-

samheten. Det är borgerliga partier som tycker så och en del socialdemokratiska partier.

Göran Hägglund vet att det finns socialdemokratiska kommuner och landsting som har infört LOV, och det finns borgerliga kommuner som har gjort det. I den här diskussionen funderar jag över om Göran Hägglund menar allvar med att han vill gå till val på en tvångsprivatisering av äldreomsorgen. Det är ett intressant besked i dessa dagar av diskussioner om privat–offentligt och kvalitet. Jag vill ha ett svar.

Det vore också intressant att höra Hägglunds diskussion om sjukvården. Äldreomsorg och sjukvård hänger ihop. Jag måste fråga om era prioriteringar. Jag fattar inte. Hur kunde ni prioritera de stora skattesänkningarna i den senaste budgeten i stället för sjukvården? Ni lade hundra gånger mer på ofinansierade skattesänkningar än på sjukvården, i ett läge där hela Sverige diskuterar sjukvårdskris, där landsting efter landsting tvingas höja skatten och där landstingen säger att de behöver mer pengar för att klara barnmorskorna och förlossningsvården. Men i budgeten för det här året lade ni hundra gånger mer till skattesänkningar än till sjukvården.

Det är du som är ansvarig. Varför hör vi aldrig en kristdemokrat säga att man vill prioritera sjukvården och äldreomsorgen?

(Applåder)

Anf. 44 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Regeringen har prioriterat sjukvården. Regeringen har prioriterat äldreomsorgen. Resurserna ökar för varje år som går.

Jag skulle ta Mikael Dambergs invändning på det området på större allvar om han sade att man inte accepterade de förslag som regeringen har lagt fram när det gäller skattesänkningar.

Men nu resonerar vi inte om den frågan. Det jag vill ha svar på gäller att det i dag finns en fri etableringsrätt. Det finns en möjlighet för Lotta Wiström och hennes systrar och bröder att starta verksamheter som gillas av människor runt om i vårt land.

Mikael Damberg företräder ett parti som säger att hon inte ska få göra det, utan makten ska ligga hos landstingspolitikerna som ska avgöra om den verksamheten ska få öppna, om det finns ett behov, om verksamheten passar eller om allt ska drivas i monopolliknande former, så som det har varit historiskt. Det är Socialdemokraternas politik. Om man kryddar det med Jonas Sjöstedts idéer får vi idiotstopp på det här området, som kommer att drabba många verksamheter, framför allt många patienter och brukare.

Anf. 45 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Då kan jag inte tolka det inlägget på annat sätt än att Kristdemokraterna och regeringen kommer att gå till val på en tvångsprivatisering av äldreomsorgen runt om i Sverige. Det blir en intressant diskussion i stora delar av Sverige.

Det finns socialdemokratiska kommuner och landsting som redan har infört LOV, som Göran Hägglund vet, därför att de tycker att det fungerar bra där. Vi tycker att man måste anpassa det efter de förhållanden som finns runt om i Sverige. Det är inte särskilt konstigt när det gäller att

få ut bästa möjliga kvalitet för dem som brukar och sätta kvaliteten i centrum.

Men Hägglund fortsätter att sätta riskkapitalbolagen främst i den politiska debatten. Det finns ingen som hyllar riskkapitalbolagen så mycket som Hägglund. Det finns ingen som förespråkar andra satsningar än just sjukvårdssatsningar så mycket som Hägglund. Jag tycker att det är märkligt.

Jag såg Alf Svensson på tv för en tid sedan. Han sade: Jag kan inte förstå hur regeringen inte gör det till sin prioritet att satsa på sjukvården. Så önskade han en sjukvårdsmiljard till sjukvården. Men hans efterträdare säger: Det behövs ingen sjukvårdsmiljard, vi satsar redan på sjukvården, vi kör skattesänkningar i stället. Jag tycker att det är ett intressant besked till svenska folket.

(Applåder)

Anf. 46 ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! När man frågar svenska folket vad de oroar sig mest för inför framtiden är det naturligtvis många som i vardagen ser problemen med att daghemmen stänger för tidigt, att livsmedelsaffären i närmaste hörnan lägger ned och att man får ett pussel i vardagslivet som man skulle vilja slippa och önskar längre semestrar. Men väldigt många kommer snabbt in på den stora framtidsfrågan, den fråga som handlar om huruvida vi får en miljöförstöring som inte möjliggör för våra barn och barnbarn att få samma goda liv som vi.

Det är inte svårt att förstå att folk har denna framtidsoro. Vi vill alla lämna efter oss en värld där barnen och barnbarnen ska få en bättre möjlighet. Vi vill inte lämna efter oss en soptipp.

Ett Sverige där 99 procent av ålarna är borta, ett Sverige där vi har farliga kemikalier runt omkring oss, redan inne i mammas mage, ett Sverige där chansen till snö på julafton minskar är ett sämre Sverige. Det måste vi som politiker se i våra prognoser, förslag och reformer för att stärka just Sverige.

Enligt de vetenskapliga underlagen kan vi vänta oss betydligt värre saker än att det regnar på barnens pulkabacke på jullovet. Vi väntar oss torka och extremväder som kommer att hota stora delar av jordens matförsörjning. Vi talar om miljontals klimatflyktingar, om dricksvattenförsörjning i svenska städer som hotas och helt måste läggas om. Vi talar om att centrala Göteborg kan ställas under vatten.

Herr talman! Varje tid har sina politiska utmaningar. På 1900-talet var den stora utmaningen att bygga välfärdsstaten och att förhindra ett världskrig, men för oss på 2000-talet är den stora utmaningen hur vi undviker en global klimatkatastrof. Det gäller för oss att finna vägen ut och bort från det fossilberoende samhället in i ett hållbart samhälle som går i takt med jorden och inte mot jordens naturliga förhållanden. Vi har så att säga inte andra planeter att flytta till.

Våra barn och barnbarn kommer att döma oss politiker som sitter med planeringsunderlagen, som både får de vetenskapliga underlagen och har reformagendorna och möjligheten och ställa frågan till oss om vi tog frågan på allvar. Gjorde vi vad som krävdes? Försökte vi ens?

I ett klimatpolitiskt bokslut efter två mandatperioder med alliansregeringen kan man konstatera att den första mandatperioden innehöll en del

vackra ord men ganska lite verkstad. Den andra mandatperioden kan sammanfattas med ett enda ord: tystnad. Ingenting har hänt, inga reformer, inte ens en retorik.

Förra året konstaterade jag att statsminister Reinfeldt inte nämnt klimatet i ett enda av sina anföranden i en partiledardebatt på över 1 000 dagar. Vi är nu uppe i 1 400 dagar. Han har den här mandatperioden pratat mer om ungdomsbarometern än om vår tids stora framtidsfråga.

När Fredrik Reinfeldt får frågan om bristen på klimatpolitik är bortförklaringarna alltid desamma. Utsläppsminskningarna ska ske någon annanstans någon annan gång, och de ska genomföras av någon annan. Faktum är att det kan låta ganska mycket så även på de internationella klimatoppmötena. Alla vill peka på någon annan och säga: Det är du som ska göra något. Alla vill låta som Fredrik Reinfeldt, och då är det inte konstigt att det inte händer någonting. För så pratar en ledare som har gett upp, en ledare som förklarar för laget varför det inte går, varför det inte är någon idé att ens försöka, ja, varför alla idéer som folk kommer med antingen är meningslösa eller helt enkelt dåliga. Förstår ni vad klimatpolitiken har för behov av en stridshingst? Så har man fått en motsträvig åsna.

Jag är övertygad om att Sverige och EU både måste och kan bli den konstruktiva kraft som kan leda världen mot ett nytt globalt klimatavtal i Paris nästa år. Världen har en chans om vi de närmaste åren byter inriktning och sätter klimatfrågan högst upp på framtidsagendan. Men kommande mandatperiod är en kritisk tid. Både i EU-valet i maj och i valet till riksdagen och till kommunerna, kommunala parlament, i september är den här frågan oerhört avgörande. Ska vi få politiker vid rodet som vill genomföra reformer för att faktiskt minska utsläppen och ta tag i de möjligheter som vi, var och en, här har att göra det tillsammans? Eller ska vi välja politiker som sitter tysta?

Klimatpolitiken går åt fel håll. De globala utsläppen ökar trots att forskarna pekar på att kurvorna måste vända nedåt senast nästa år. Den stora boven i dramat är kolet. Kolkraftsutbyggnaden i Kina är ett av de stora hoten. De stora kolreserver som finns i jorden och där 80 procent måste stanna i jorden är ett av de stora problemen i den klimatpolitiska realiteten. Det stora problemet är inte hur man får ut mer olja från Arktis, snarare tvärtom.

Faktum är att utsläppen från kolkraft i Europa nu ökar för första gången på 20 år. Förut har de minskat. Kolanvändningen i Sverige ökar. Det tyder på att både EU och Sverige har börjat vända klimatfrågan ryggen. Jag tycker att det är väldigt problematiskt. Jag ser hur det hänger ihop med omöjligheten att fatta beslut om vettiga styrmedel. Det är i dag lika billigt att köpa en halv pizza som att släppa ut ett ton koldioxid. Det är politik som styr detta.

Fredrik Reinfeldt och Moderaterna har medvetet gjort det billigare att använda kol. Som jag nämnde har Vattenfall som energibolag investerat starkt i kol i Tyskland. De gör det därför att de utnyttjar det faktum att det är billigt. De kalkylerar kallt att det kommer att fortsätta att vara billigt, att det kommer att vara så billigt att de ska fortsätta att släppa ut lika mycket som hela Sveriges utsläpp i dag, långt framöver ända in i 2050. Med de planerna har Fredrik Reinfeldt godkänt nya kolgruvor och nya kraftverk i Tyskland.

Fredrik Reinfeldt och alliansregeringen har tagit bort koldioxidskatten på värmekraftverk i Sverige. Precis som Naturvårdsverket befarade ökar därmed kolanvändningen i Sverige. Det som vi trodde var en utfasning av den återstående sista ganska lilla andelen kol skjuts nu på framtiden.

Fredrik Reinfeldt och Moderaterna har sett till att Sverige inte bara tagit av sig ledartröjan i EU när det gäller klimatpolitiken utan också lägger mer hinder i vägen. Först stoppade man i EU-parlamentet ett förslag för att rädda utsläppshandeln och sätta ett högre pris på kol. Sedan ger man inget stöd till EU:s nya klimatmål om att bli effektiv med mål för förnybar energi.

Det är politik som gör att kolutsläppen ökar. Miljöpartiet går till val på att stoppa den politiken och på att använda den stora potential som finns i Sverige för att minska utsläppen. Det är så vi tar ansvar. Det är så vi bygger en välfärd i framtiden för våra barn.

I sitt anförande pratade Fredrik Reinfeldt ganska mycket om hur nöjd han var med situationen i Sverige. Det kan man ju vara om man inte tar så illa vid sig av kaoset i tågtrafiken, av sjunkande skolresultat, av rekordhög arbetslöshet, av alarmerande klimatutsläpp, av ökande inkomstklyftor mellan män och kvinnor och av en enorm bostadsbrist i städerna.

Jag är inte nöjd. Jag vet och ser att Sverige kan så mycket bättre. Det finns många banarbetare som kan laga felen på järnvägen, men Alliansen håller fast vid att Trafikverket inte ska ha något eget underhållsarbete.

Det finns många hushåll som gärna är med och bygger förnybar energi, men Alliansen inför straffskatt på kooperativ vindkraft, och man vägrar att anta en lag som gör att hushållen kan kvitta egen el mot elbolagens.

Det finns många lärare som tidigt ser när elever behöver extra hjälp, men alliansregeringen har under sju år inte gett skolan tillräckligt med resurser, utan man prioriterar skattesänkningar.

Sverige kan så mycket bättre, men potentialen tas långt ifrån till vara.

Herr talman! Jag vet inte hur många som utnyttjade jullovet till att läsa sagor för barnen. Jag vill tipsa om en klassiker: Nils Holgerssons resa. Selma Lagerlöfs Nils Holgersson ser ju hela Sverige från ryggen på gåsen Akka. Han ser den storslagna naturen och människans utsatthet. Det var ett ganska fattigt och kargt land för hundra år sedan – eller under vilken tid nu det hela utspelade sig.

Möjligheterna att överleva för människor är just att det finns ett samspel mellan jorden, skogen och människan. Hon var bra klok, Selma. Hon såg hela Sverige och sammanhangen. Hur kloka är vi i dag, hundra år senare?

Valåret är här. De politiska skiljelinjerna är tydliga mellan oss, som vill ta ansvar för framtiden, och dem som i sju år kallt vänt ryggen åt klimat- och miljöproblemen.

(Applåder)

Anf. 47 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Åsa Romson ägnade både det tidigare replikskiftet och sitt anförande åt att tala om utsläppen från kolkraftverk i Tyskland. Låt mig bara påpeka att huvudorsaken till att utsläppen ökar är att Tyskland har bestämt sig för att avskaffa kärnkraften.

Under ett antal val har Miljöpartiet haft en ganska ärlig valaffisch med budskapet: Vi lovar inte guld, men vi lovar gröna skogar. Med detta vill man säga att Miljöpartiets engagemang för klimatet gör att man är beredd att sänka levnadsstandarden. När jag lyssnar på dagens språkrör hör jag ingenting om det. Jag hör löften åt allt och alla. Alla ska få en ytterligare del av det gemensamma, det är vad man lovar.

Miljöpartiets partistämman fattade beslut om att man i ett första steg ska sänka normalarbetstiden till 35 timmar, det vill säga att alla i Sverige ska få mindre arbetstid. Det säger man till hårt arbetande i Sverige, och alla tycker väl att det låter bra att jobba mindre.

Samtidigt för man nu en kampanj om att lärarna ska ägna mer tid åt barnen i skolan. Då vill jag bara påpeka att om man minskar arbetstiden till 7 timmar per dag eller 35 timmars arbetsvecka, försvinner 16 700 heltidstjänster i skolan. Det försvinner 11 000 tjänster i förskolan räknat i arbetstid. Varje klass måste utökas med 3–4 elever om er reform genomförs, men det säger ni inte.

Till föräldrar och lärare säger ni att de ska få mer tid med barnen. Sedan säger ni till löntagarna att de ska få jobba mindre. Det går inte ihop. Ni håller på att bli de nya välfärds populisterna, Åsa Romson. Hur ska det kunna bli mer tid när ni egentligen föreslår mindre tid?

(Applåder)

Anf. 48 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jan Björklund försöker ta till så ofta han kan det som alla nu vet är missförstånd. Han säger att kolanvändningen ökar i Europa, inte bara i Tyskland utan även i Sverige och i andra europeiska länder, på grund av att länder håller på att avveckla kärnkraften. Så är det ju inte. Kärnkraften avvecklar sig jättebra själv på egna meriter. Det är ju en gammal teknik.

Kolet är billigt just nu i Europa därför att det – som Fredrik Reinfeldt sade – kommer hit extra kol som inte används i USA, men också för att utsläppshandeln inte fungerar, eftersom man inte är överens om vilka klimatmål som ska gälla. De som nu motarbetar framtida effektiva klimatmål är ju bland annat Jan Björklund. Du vill inte ha något mål om förnybar energi i Sverige därför att du är orolig för att det skulle ifrågasätta poängen med och vinsten av att fortsätta ytterligare in i en ny kärnkraftscykel. Men det kan vi ta sedan.

Det är ditt energibolag som nu satsar miljarder på nya investeringar i kolkraft i Tyskland. Jag tycker att du ska gå tillbaka till din regering och fråga hur ni ska agera för att inte kolanvändningen, som förstör klimatsituationen i Europa, ska öka.

Jag är väl medveten om vad mitt parti driver i fråga om arbetstiden. Många på dagens arbetsmarknad skulle må bra av ytterligare reformer för att förbättra arbetsmiljön, inte minst i skolorna. Hur många lärare, Jan Björklund, är det som avslutar sitt lärarkall bara några år efter utbildningen? De orkar inte. Skolan har inte den styrning som gör att skolan är den arbetsplats där de kan växa helt och fullt.

På samma sätt är det inom sjukvården. För många kompetenta medarbetare försvinner efter alldeles för kort tid, antingen till andra jobb eller till ofrivilligt deltidsarbete. De orkar inte när tjänsterna inte är anpassade på ett bra sätt. Med den nivån på arbetsmiljön tror jag att man ska vara

väldigt försiktig – när man har suttit i regeringen under två mandatperioder – med att kasta sten på partier som pratar om att sänkt arbetstid är rätt sätt att skapa en mänskligare arbetsmarknad där fler får plats. Jan Björklund, det finns 400 000 arbetslösa. Jag är säker på att det finns många som vill jobba i en bra skola där klasserna är mindre i stället för större.

(Applåder)

Anf. 49 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Herr talman! Det var bra, Åsa Romson, att du erkände att ni vill minska arbetstiden. Du sade inte ens att det var på sikt, för det trodde jag att du skulle säga. Men du argumenterade och gick in helhjärtat för att arbetstiden ska sänkas till sju timmar per dag och 35 timmar per vecka. Det vore intressant att höra vad Damberg tycker om det.

Det innebär ett väldigt stort bortfall av arbetsinsatser i varenda verksamhet. Om alla i skolan går ned från åtta timmars dag till sju timmars dag blir det ett bortfall som motsvarar 16 000 lärartjänster. Och ni säger att lärarna ska ha mer tid för barnen! Så blir det ju inte. Möjligen blir det mer tid hemma.

Det försvinner 11 000 människor från förskolan. Jag respekterar att du är engagerad och driver detta, men samtidigt för ni en kampanj på stan där ni säger att lärarna ska ägna mer tid åt barnen i skolan. Ni lovar att det ska bli mindre klasser, men det går inte ihop.

Det är detta som är välfärdspopulism. Ni är det nya populistpartiet i svensk politik.

Anf. 50 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag trodde inte att ett parti som går till val på att man inte vill ha guld men gröna skogar skulle bli kallat för populistiskt av Folkpartiet. Det är väldigt intressant. Vi skulle kunna visa vad Folkpartiet har gått till val på tidigare.

Det är ju inte svårare än så att vi vill ha sänkt arbetstid i olika steg genom olika reformer. Läs vår budget! Den är fullt finansierad.

Sedan har vi ett reformförslag inom äldreomsorgen om hur vi kan stötta kommuner som inför heltidstjänster. Se till att de är vettigt utformade också i antalet timmar! Varför ska den som arbetar inom äldreomsorgen arbeta fler timmar per vecka än en metallarbetare? Det är ett sådant Sverige vi får om det ska bli heltidstjänster inom alla kvinnodominerande omsorgsyрken. Då är det väl vettigare att genomföra en reform så att det blir mänskliga heltider. Det är det som vi föreslår tillsammans med ytterligare förslag för att hitta en balans som gör att arbetsformerna inom välfärden gör det möjligt för till exempel lärarna att stanna i skolan.

Jag tror att du har ett större problem med de lärare som slutar i skolan än med hur vill läsa Miljöpartiets förslag om en bättre arbetsmarknad där fler och 400 000 arbetslösa får plats för att jobba i skolan.

Anf. 51 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Om man ser en miljöpartist i ögonen finner man att det riktigt lyser av längtan efter att få ingå i en socialistisk regering tillsammans med Jonas Sjöstedt och Stefan Löfven. Det är kanske inte så kons-

tigt. Under de senaste åren har Miljöpartiet blivit i första hand ett vänsterparti och i andra hand ett miljöparti. Man byter åsikt för att anpassa sig till socialdemokratisk politik.

Det senaste exemplet i raden var att man tidigare höll med regeringen om att ha låga kostnader för att anställa unga människor. Nu har man anslutit sig till Socialdemokraterna och tycker att kostnaden för att anställa unga mycket väl kan bli tre gånger så hög.

För ett tag sedan var Stefan Löfven med i tidningen *Besöksliv* – det är turismens egen branschtidning. Han säger där att han gärna vill fördubbla restaurangmomsen. Han vill mer än gärna ha som vallöfte att försämra för anställning av unga, försämra för turismen runt om i landet och försämra för små företagare som har svårt att få plus och minus att gå ihop.

Miljöpartiet brukar i debatter runt om i landet markera att de minsann inte tycker att man ska fördubbla restaurangmomsen. Eftersom Miljöpartiet har svängt ganska många gånger tidigare, och vi har hört Jonas Sjöstedt som vänsterpartist säga att han ställer som ultimatum för att sitta i en S-ledd regering att han inte vill se vinster i välfärden, mångfald i välfärden eller självbestämmande för människor i välfärden, skulle jag vilja fråga Åsa Romson: Kommer ni att ställa som ultimatum att inte fördubbla restaurangmomsen om ni sitter i en S-ledd regering? Eller kommer ni, likt i frågan om arbetsgivaravgifter för att anställa unga, att anpassa er till Stefan Löfven och därmed slå undan benen för en väldigt viktig basnäring i Sverige som varje dag skapar jobb för unga människor?

Anf. 52 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! När det gäller restaurangmomsen har vi under hela mandatperioden varit tydliga med att vi efter att den reformen infördes inte tycker att det är lämpligt att ändra de spelregler som restaurangägarna har inrättat sig efter. Det beror på att vi ser att det är en marknad där man behöver lite framförhållning och för att de många småföretagare och andra företagare som vi värnar om ska få en trygg planeringshorisont.

Vi vill inte ändra spelreglerna när vi dessutom ser att det är en sektor med tjänsteföretag som kan behöva gynnas, även om vi tyckte att reformen var väl dyr när den infördes. Man hade kunnat göra det på ett annat sätt som var mindre dyrt och med en mindre subvention.

När det gäller arbetsgivaravgifterna för att anställa unga – där har det nu blivit ändringar, så jag antar att det mest handlar om 23-åringar – tycker vi att det är en onödigt dyr reform. Med de nya reglerna ändrar man dessutom hela tiden, och man tar också bort planeringshorisonten för företagen. Vi tycker att det är väldigt synd. Vi vill därför fasa ut den men inte ta bort den i ett steg. Vi vill fasa ut den så att man just ger företagen planeringsmöjligheter.

I stället har vi starka arbetsgivaravgiftssänkningar, som framför allt siktar in sig på småföretag. Det är en reform som jag vet att du har slagits för men fått nej på av dina allianskompisar när ni har diskuterat budgeten. Jag tycker att det kunde vara lite ödmjukt att erkänna att det finns partier som föreslår det hårt och kraftfullt här i riksdagen, så det går att rösta för sådana reformer även här.

När det gäller hur det lyser i ögonen när man pratar politik tror jag att det som lyser i ögonen hos de flesta miljöpartister är att man vill ha en annan politik än den som regeringen för, inte minst för att klara klimatet och miljön. Jag kan säga att det inte lyser lika mycket i ögonen hos de centerpartister som jag träffar ute i landet när den moderatledda miljö- och klimatpolitiken kommer på tal. Det kan jag beklaga, men jag tycker att det borde finnas en större entusiasm för att ändra den politiken. Har man inte lyckats under två mandatperioder kanske man ska ta sig en tankeställare om hur man gör sina val mellan blocken i Sverige även som centerpartist.

Anf. 53 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Visst lyser det i centerpartisters ögon av att vindkraften har sjudubblats och av att det är 450 000 miljöbilar på våra gator sedan 2006. Framför allt lyser det i ögonen i dag när Vattenfall precis har presenterat att man säljer sitt aktieinnehav i polsk kolkraft. Det är någonting som har hänt under den tid som Centerpartiet tillsammans med övriga allianspartier har suttit i regeringen.

Men frågan kvarstår. Miljöpartiet har bytt fot tidigare om hur man ser på småföretag, hela landet och unga.

Här lovar Stefan Löfven att han ska fördubbla restaurangmomsen. Han tycker att det är en helt onödig reform för jobb och företagande i hela landet – en helt onödig reform för ungas arbete. Tänker Miljöpartiet sätta sig i en regering som fördubblar restaurangmomsen?

Anf. 54 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag har svarat att Miljöpartiets politik inte är att fördubbla restaurangmomsen. Vi tror att det är en dålig reform att genomföra, för den ger dåliga planeringsförutsättningar för småföretagen. Jag har redan svarat på det.

Det är intressant när du säger att det lyser i centerpartisters ögon för att man blir så väldigt glad när Vattenfall säljer sitt aktieinnehav i polska kolkraftverk. Ja, det var en dålig investering från början, och nu säljer man när den är ännu sämre. Det har gjorts ytterligare ganska dåliga affärer i det bolaget. Bolaget har tidigare varit under centerpartistisk styrning men ligger nu under det moderata ledningskansliet.

Jag skulle nog vara ganska bekymrad när jag såg att Vattenfall under hösten gick vidare med sina planer och tog aktiva steg – det vill säga att man måste ha fått godkänt från ägaren – för att öppna fem nya brunkolsgruvor i östra Tyskland. De ska ge kol till kolkraftverken – Europas största utsläppare alla kategorier – för perioden 2030–2050. Hur mycket utsläpp från kolet tål Europa 2030–2050? Det är du som är ansvarig, Annie Lööf.

Anf. 55 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Herr talman! Miljöpartiet är utan tvekan det parti som är Sverigedemokraternas absoluta motpol, och det är jag både glad och stolt över. I vissa frågor är skillnaderna väldigt tydliga. Migrationspolitiken är ett sådant område, försvarspolitiken ett annat.

I ett program från Miljöpartiet som gällde fram till för något år sedan kunde man utläsa: ”Vi vill på sikt ställa om försvaret från ett militärt

försvar till ett ickevåldsförsvar, som både kan göra insatser mot ickemilitära hot, hantera konflikter och föra ickevåldskamp vid ett eventuellt angrepp.”

Det är dock en skrivning som har försvunnit i det senaste partiprogrammet. Är det så att Miljöpartiet har ändrat uppfattning? Det vore ytterst anmärkningsvärt om det fanns ett riksdagsparti som på fullaste allvar menade att vi ska möta en väpnad makt, en anfallande makt, med att sikta in oss på att föra dialoger. Man behöver inte titta på speciellt många väpnade konflikter, både historiskt sett och aktuella, för att inse hur verklighetsfrånvärd denna syn är.

Det är därför högst relevant att ställa frågan till Miljöpartiets språkrör här i dag om hon fortfarande menar att ett icke-våldsförsvar är det försvarspolitiska förslag som man anser ska vara ledstjärnan inom svensk försvarspolitik i en eventuell regering där Miljöpartiet ingår.

Anf. 56 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Det är helt riktigt att Miljöpartiet och Sverigedemokraterna är svensk politiks motpoler. Sverigedemokraterna bygger politiken på rädsla medan vi bygger den på medmännisklighet. Sverigedemokraterna bygger upp murar och vill ha fler murar medan Miljöpartiet vill ha en öppnare värld. Ni bygger er politik på hat, och vi bygger den på kärlek.

När det kommer till försvarspolitiken hänger vi med vår tid och ser att vi inte är kvar i kalla kriget. Vi ser, precis som Försvarsberedningen där alla partier då var överens, att det finns en breddad hotbild mot Sverige. De hot som Sverige står inför i dag är inte samma som under kalla kriget. De hoten heter cyberattacker, ökad antibiotikaresistens, klimatförändringar och översvämningar, som jag pratade om. De heter konflikter i vår omvärld långt borta som inte har uppstått mellan två olika länder utan är interna konflikter där konfliktlösning från det internationella samfundet sker framför allt med fredliga och civila medel. Det är så mycket effektivare att gå in och medla i en konflikt innan den bryter ut och eskalerar till fullt krig.

Jag antar att det är en hållning. Att satsa på den civila delen av försvarspolitiken har alltid klassats som flum i svensk politik. Men efter den breddade hotbilden, efter de underlag som visar att vi inte är kvar i kalla kriget, är det ju där som vi kan jobba mest effektivt, inte minst att minska hotbilden i vår omvärld.

Vi har inte längre kvar i partiprogrammet – du hade ett citat där – att vi skulle gå till aktivt motangrepp med civila medel. Den skrivningen finns inte kvar. Det vi pratar om är en fredlig konfliktlösning, för att lösa konflikter i världen. Det som är det stora hotet mot Sverige är våldsamma konflikter någon annanstans.

Det finns inget militärt hot mot Sverige. Det är den nuvarande Försvarsberedningen överens om. Det var den förra Försvarsberedningen överens om. Om du har en annan bild av det militära hotet mot Sveriges territorium får du gärna förklara den här i kammaren. Jag tror att du har väldigt dåligt underlag för det.

Anf. 57 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Herr talman! Jag noterar att Åsa Romson inte svarar på den fråga jag ställde om icke-våldsförsvar, om man hade ändrat uppfattning när det gäller att göra motstånd med icke-våld mot en militärt anfallande makt.

Vi får väl säga att Miljöpartiet i alla fall är konsekvent i sin retorik, med tanke på att man i sitt budgetförslag skär ned på Försvarsmakten med 10 miljarder under budgetperioden. Då kan jag ställa frågan: Om vi skulle bli attackerade, hur skulle vi kunna försvara oss om man dels har åsikten att vi ska möta en väpnad makt med icke-våld, dels har skurit ned med 10 miljarder under budgetperioden på vårt försvar, som det i stort sett inte är mycket kvar av i dagsläget?

Vi ser hur till exempel Ryssland genomför Zapadövningen i vårt omedelbara närområde med 70 000 man. Pondera att 70 000 man skulle landstiga i Sverige! Det kanske inte är aktuellt just nu, men pondera att så skulle ske! Skulle vi då stoppa detta anfall med verbala metoder, Åsa Romson?

Anf. 58 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag svarade faktiskt på frågan. Jag sade att den där meningen inte längre står i vårt partiprogram. För de flesta demokratiska partier betyder det att man har ett annat partiprogram, som uttrycker och formulerar försvarspolitiken på ett annat sätt. Jag uttryckte vad vi formulerar.

Vi formulerar oss om att vi vill jobba med konfliktlösning. Vi vill stärka de civila delarna av försvarsarbetet i Sverige – det handlar om Myndigheten för samhällsberedskap när det gäller till exempel klimatanpassning, hot om översvämningar och liknande.

Inom budgetperioden flyttar vi 7 miljarder från försvaret. Det mesta flyttar vi inom ramen, det vill säga från den militära delen till den civila delen av försvarspolitiken, som ska möta den hotbild som Försvarsberedningen och andra är överens om.

Björn Söder vill spekulera i hur många tusen. Det börjar låta som det där att 10 000 tyska bögar kanske skulle komma till Sverige om vi kom in i EU. Sådana spekulationer kan man göra, men vi låter dem stå för dig, Björn Söder.

Anf. 59 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Först ska jag säga att jag verkligen uppskattar ditt inledningsanförande, Åsa Romson. Jag uppskattar ditt och Miljöpartiets djupa engagemang i klimatfrågan. Det behöver vi mer av i svensk politik.

Men min fråga gäller krisen för den svenska järnvägen. Vi har en verklig förtroendekris för det mest miljövänliga transportmedlet, och jag har sett ditt engagemang i de frågorna.

Vi har i dag en situation där en farmor som ska åka och vara barnvakt åt sina barnbarn tar ett tidigare tåg eftersom hon inte litar på järnvägen och där pappersindustrins transporter läggs om till lastbilar i stället för att gå på järnvägen.

Det är uppenbart att en stor del av svagheten finns hos Trafikverket och att Trafikverket inte riktigt klarar sin uppgift när det gäller underhållet. Det handlar om resurser, och det handlar om ledningen. Jag noterar att vi har samma syn på lämpligheten hos generaldirektören för Trafik-

verket. Men det handlar också om själva organisationen. Precis som på många andra områden har man infört en marknadsmodell med upphandlingar och en betydande byråkrati. Det här är särskilt negativt på järnvägens område, där det behövs helhetsansvar, yrkes stolthet och överblick hos människor som arbetar åt Trafikverket.

Samtidigt som det här sker vill statliga Infranord säga upp 400 erfarna banarbetare som vi verkligen behöver, varenda en av dem, för att göra jobbet att få ordning på svensk järnväg. Det visar hur orimlig den här politiken är.

Jag ser att vi är överens om mycket, men frågan är: Om vi får en ny majoritet i riksdagen, är vi överens om att Trafikverkets underhåll i allt väsentligt ska återgå i egen regi och inte upphandlas i det byråkratiska marknadssystemet?

Anf. 60 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Tack, Jonas Sjöstedt, för att du tar tillfället i akt att prata om den viktiga frågan om tågkaoset i Sverige! Det handlar ju inte bara om oro över förseningar eller att vi har ett tågsystem som inte kan leverera den tjänst som de allra flesta ställer krav på att få.

Allt fler vill åka, för man har upptäckt att det är mycket bekvämare att resa mellan svenska städer med tåg. Då kan man kanske jobba på vägen, och om man behöver äta kan man göra det. Man kan prata med dem bredvid utan att det stör åkandet, och man kommer oftast fram pigg och glad.

Nu ska man lägga ned populära nattåg runt om i Sverige. Jag vet att vi är flera som engagerar oss mot det och framför allt anser att nedrustningen av den svenska järnvägen inte är acceptabel. Vi borde i stället ha upprustat för länge sedan och också byggt mycket mer spårtrafik.

När det gäller underhållsarbetet är det också en fråga om säkerhetsarbete, vilket de senaste olyckorna har visat på. Det var ju tur, måste man säga, att de två allvarliga urspårningar som vi har haft här i södra delen av Stockholm på järnvägar som är oerhört trafikerade skedde med godståg och inte orsakade några personskador. Det kunde lika gärna ha varit fulla persontåg.

En sådan kalkyl kan man inte ha som tågoperatör. Man kan inte ha det som Trafikverket – det är helt otidsenligt. Vi har därför agerat tillsammans i riksdagen och fått en majoritet för att man ska tillsätta en järnvägsutredning som tittar på underhållssidan och att organisationen av detta ska vara i centrum.

Miljöpartiet har varit tydligt redan från början: Det är mycket troligt att olika delar av det här måste tas tillbaka i egen regi för att säkerställa kvaliteten också när det gäller säkerheten. Exakt hur det ska se ut måste man göra en utredning av, men Trafikverket måste ha större kunskap internt och bättre kontroll. Man måste knyta ihop underhållet med säkerhetsarbetet – det är viktigt.

Anf. 61 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Jag tillåter mig att tolka det svaret som ett försiktigt ja. Ni ser positivt på att återta delar av underhållet, sannolikt i Trafikverkets egen regi. Jag tycker att det är positivt – då kan vi få ordning på det här och ha en mindre byråkratisk organisation.

Jag ska också säga att ett av de mest symboliska ögonblick jag varit med om här i Sveriges riksdag var under min korta tid i trafikutskottet. Vi skulle ta ett beslut som innebar att den borgerliga majoriteten skulle skära ned på anslaget till underhållet av järnvägen. Men det kunde inte ske, för ledamöterna satt på försenade tåg. Så ser det ut i Alliansens Sverige.

Anf. 62 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag uppfattade inte någon ytterligare fråga, utan vi är nog ganska överens om att det behövs både mer pengar till underhållet, inte mindre, och en bättre organisation.

Anf. 63 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! I år är det 100 år sedan skotten i Sarajevo. Det var den tändande gnistan som utlöste första världskriget. Europas stormakter tog ställning för olika parter i konflikten på Balkan, och första världskriget var ett faktum. Det ledde till tysk revanschism som ledde till andra världskriget som i sin tur utlöste det kalla kriget. Tiotals miljoner människor dog, diktaturer upprättades i halva Europa och förintelsens gaskamrar kom ur denna utveckling.

För 20 år sedan upprepades skotten i Sarajevo. I grunden var det samma konflikt på Balkan mellan samma olika grupper. Det blev ett blodigt krig på Balkan, men det spred sig den gången inte till resten av Europa. På 90-talet stannade konflikten på Balkan.

Vad var egentligen skillnaden? Jo, skillnaden var att på 90-talet kunde Europas stormakter samarbeta. Samarbetet var så integrerat att man kunde försöka dämpa konflikten i stället för att eskalera den. Huvudorsaken till denna integration är Europeiska unionen.

Två partier i denna kammare, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna, vill att Sverige ska lämna Europeiska unionen och att Europeiska unionen ska upplösas. Det kanske är logiskt för de partierna. EU är grundat av länder som har valt friheten, demokratin, öppenheten och marknadsekonomin som samhällsmodell, länder som har valt liberalismen som samhällssystem.

Liberalismen är det som extremvänstern och extremhögern avskyr allra mest. Där är de helt överens, för extremvänsterns och extremhögerens grogrund är kamp och konflikt mellan klasser eller raser. Samarbete är de emot; där har de ingenting att tillföra.

Många debattörer utöver dem som vill lämna EU, både i Europa och i vårt eget land, verkar nu vilja tävla om att låta så Europakritiska som möjligt.

Folkpartiet liberalerna kommer inte att delta i den tävlingen. Vi kommer att gå till val i maj om synen på Europa i hela Europa, också i Sverige. Det kanske är otaktiskt av oss att försvara Europasamarbetet. Vi kanske förlorar röster på det. Men vi ska säga som det är: Vi liberaler tror på europeiskt samarbete.

(Applåder)

Fru talman! Jag känner sorgsenhet efter PISA-undersökningen. Det gör vi alla, tror jag, för Sveriges skull. Men jag känner också en mycket stor beslutsamhet. Sverige ska inte bara vända utvecklingen. Vi ska så småningom tillbaka till tio i topp i världen.

Nedgången har pågått i flera årtionden. Jag minns när vi i Folkpartiet varnade för att resultaten i svensk skola var på väg kraftigt utför. Då sade de rödgröna, i synnerhet Socialdemokraterna, att vi svartmålade. Utförsbacken var tydlig redan för tio år sedan under den rödgröna regeringen, men ni gjorde ingenting. Ni stoppade huvudet i sanden; ni ville ha en betygsfri skola där eleverna skulle bestämma. Och där är flera av er fortfarande.

Det går att vända en sådan här utveckling. Svensk skolpolitik genomgår nu ett omfattande systemskifte – det största i Europa och det största som vårt skolväsen har gått igenom över huvud taget. Ny läroplan, nya kursplaner, nytt system för nationella prov, nytt betygssystem, tidigare betyg, ny lärarutbildning, lärarlegitimation, ny skollag, ny gymnasieskola, lärlingssystem och mer därtill.

Inga av dessa reformer hade genomförts när eleverna i årskurs 9 för två år sedan skrev de PISA-prov som vi nu diskuterar. PISA-undersökningar är inte en utvärdering av alliansregeringens utbildningspolitik. PISA-resultatet är spiken i kistan för den gamla utbildningspolitik som Sverige nu överger.

Men vi kommer att behöva göra mer. Jag kommer inte att gå till val på reformstopp i utbildningspolitiken. Vi kommer att behöva en tioårig grundskola där sexåringarna börjar lågstadiet. Elever som inte har nått gymnasiebehörighet när de går ur grundskolan ska få förlängd skolplikt med ytterligare ett elfte år.

Vi behöver fortsätta att förbättra läraryrkets attraktionskraft. Enligt Folkpartiets uppfattning måste vi också flytta ned betygen ett par år till. De nationella proven borde rättas centralt, vi behöver fler speciallärare, och skolan borde återförstatligas. Vi behöver fokusera mer på ordning och studiedisciplin i den svenska skolan.

Fru talman! Under Alliansens tid har resurserna till skolväsendet ökat kraftigt. Lärartätheten i fråga om utbildade lärare är högre i dag i svensk skola än vad den var 2006. Personaltätheten i fråga om skolsköterskor, kuratorer och psykologer är i dag högre än den var 2006.

Sverige satsar i år ungefär 220 miljarder på skolväsendet. Vi ligger klart över genomsnittet i OECD när man räknar per elev. Ändå är resultaten klart under genomsnittet i OECD. Om det fanns ett rakt samband mellan resurser och resultat skulle vårt resultat vara mycket bättre.

De rödgröna partierna gör nu ett stort nummer av att de vill satsa mer pengar på skolan och påstår att vi inte vill det. Satsningarna på skolan har ökat kraftigt under vår tid i regeringen.

Men hur mycket vill de egentligen satsa? Vänsterpartiet som har ett högt tonläge vill, givet att vi satsar 220 miljarder på skolan, öka skolans budget i år med 9 promille. Socialdemokraterna och Miljpartiet tar i lite mer. De ska öka skolans budget med 16 promille och säger att det är detta som gör den stora skillnaden.

Allvarligt talat har jag ingenting emot mer resurser. Vi har tillfört mycket, och jag anser att vi kommer att behöva tillföra ännu mer för vissa utpekade ändamål. Men försök inte inbilla någon att en ökning av skolans budget med 16 promille skulle utgöra den stora skillnaden och att det skulle lyfta Sverige från 38:e plats till tio i topp i PISA.

För att man ska förstå detta kan man göra en jämförelse. Alla de tio länder som kommer högst i PISA-undersökningen har mindre resurser till

skolan än vad Sverige har. Allihop har lägre personaltäthet, och allihop har större klasser än Sverige. Jag tycker att vi ska försöka minska klasserna. Vi ska fortsätta att öka personaltätheten. Men tro inte att det är enbart detta som gör att man förbättrar resultaten.

Det som man däremot har i de länder som har höga resultat är en hög studiedisciplin, betyg tidigt och skickliga lärare som kan tjäna bra, och man drar på detta sätt till sig de duktigaste akademikerna till skolan. Just därför satsar vi nu på lärarna. Mer än någonsin under den tid som skolan har varit kommunal går staten nu in och satsar på lärarna. Det handlar om bättre lärarutbildning, mer befogenheter, fler karriärsteg och högre löner. Nu ser vi att detta börjar ge resultat. Detta är det positiva resultat som vi nu ser.

Söktrycket inom svensk lärarutbildning när det gäller behöriga sökande har ökat med 45 procent sedan bottenåret 2008. Söktrycket i fråga om läraryrket ökar igen. En ökning med 45 procent när det gäller läraryrket är den största ökningen som någon av de olika stora yrkesutbildningarna på universiteten har just nu. Det är fantastiskt glädjande, och det beror på de målmedvetna reformer som vi nu gör. Detta är naturligtvis positivt på lång sikt. Det är viktigare än allting annat på lite längre sikt för skolan att vi återigen kan rekrytera motiverade, skickliga, duktiga och engagerade lärare.

Men att återupprätta en kunskapsskola handlar om mer än resurser. Kunskapsskolan innebär ett systemskifte, och det är detta skifte som vår politik handlar om.

Väljarna har rätt att få veta alternativen. Ni vill satsa 9 promille mer. Vi kommer säkert också att föreslå ökade ekonomiska satsningar. Men det räcker inte, som svar på frågan. Ni har röstat nej till den nya lärarutbildningen med högre kunskapskrav. Ni har röstat nej – också Socialdemokraterna, även om det inte låter så – till att införa betyg från årskurs 6. Ni har röstat nej till att införa nationella prov i årskurs 3. Ni har röstat nej till den nya skollagen. Ni har röstat nej till den nya gymnasieskolan.

Vad som hade hänt om ni själva hade suttit kvar är höljt i dunkel. Sannolikt hade ingenting hänt. Utförskanan hade fortsatt, och ingenting hade gjorts för att hejda detta. Ni har sagt nej, nej och nej.

Vad skulle hända om ni kommer i regeringsställning? Kanske är det som med jobbskatteavdraget att ni skäller och fräser ända tills det är infört. Men sedan är ni för allting. Det är det som kallas för konservatism, Mikael Damberg. Man är för det som redan finns, men man överlåter åt andra att skapa det nya.

Valet i september handlar om huruvida den svenska kunskapsskolan ska återupprättas eller inte. För oss i Alliansen är valet givet: Kunskapsskolan ska tillbaka. Sverige ska tillbaka till toppen. Vi ska vända resultatutvecklingen i den svenska skolan.

(Applåder)

Anf. 64 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Jag ska börja lite skämtsamt. Man kan säga att Jan Björklund i alla fall har gett ansvarslösheten ett ansikte i svensk politik. Det finns ingenting som han är ansvarig för när det gäller skolpolitiken. Allting beror på läroplaner, tidigare borgerliga regeringar som har haft fel och socialdemokratiska regeringar. Men faktum är att han är den skolmi-

nister i modern historia som har suttit längst tid vid makten. Något eget litet ansvar kanske man har om det under sju år i rad har varit fallande resultat.

Hans stora poäng här är att det behövs någonting mer än resurser. Resurserna är alltså inte så viktiga för svensk skola. Det är intressant att skolministern ändå väljer den vinkeln i detta läge eftersom det lite grann kan förklara varför budgeten för i år ser ut som den gör. Det är 20 gånger mer resurser till skattesänkningar än till skolan. Det är en prioritering som regeringen har gjort. Då förstår jag den.

Men det haltar lite grann. Ska man göra sådant som forskningen visar ger bra resultat på lång sikt, till exempel mindre klasser för små barn, då kostar det pengar. Om man, som statsministern talade om förut, ska ge mer undervisningstid till eleverna, till exempel genom sommarskola som vi socialdemokrater har föreslagit och som ni vill utreda under ett antal år framöver, kostar det pengar.

Vill man ha 1 000 ytterligare specialpedagoger i skolan för att hjälpa de elever som har problem kostar det pengar. Det kostar pengar att göra sådant som har betydelse i klassrummet och som underlättar för lärarna att göra sitt jobb. Dessa reformer skjuter ni på en oviss framtid i stället för att göra dem här och nu. Det är en mycket tydlig skillnad.

Att då raljera över att 5 miljarder i satsningar på skolan inte spelar någon roll tror jag att man ska akta sig för efter den PISA-undersökning som har skett.

Jag vill ställa en fråga om något som förvånar mig lite grann. Efter PISA-undersökningen tog man bort taket för förskolegruppernas storlek. Vi vet att förskolan spelar stor roll. Hur ser skolministern på att man efter PISA-undersökningen väljer att ta bort taket för barngruppernas storlek i förskolan?

Anf. 65 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Nu har ni gång på gång sagt att jag har suttit längre än alla andra skolministrar. Det är sant efter nästa val, dock inte än. Jag tycker att ni förminskar Bengt Göransson's insats. Han var minister i nio år och Ragnar Edenman i tio år. Däremot är det sant att alla socialdemokratiska skolministrar i mer modern tid har avsatts oavbrutet. Det är därför som jag har suttit längre.

(Applåder)

Staten satsar 7 miljarder mer på skolväsendet i dag än vad staten gjorde 2006. Då ska man komma ihåg att huvuddelen av finansieringen är kommunal. Den totala kostnaden för skolväsendet har ökat från under 200 till långt över 200 miljarder. Men staten satsar 7 miljarder mer på skolan i dag.

Vi har infört lärarfortbildning, som avskaffades på den socialdemokratiska tiden, lärarlyft och olika organiserade insatser. Vi höjer lärarlönerna, och de höjs nu i en takt som inte har skett sedan skolan kommunaliserades. Skälet till det är att vi vill ha fler sökande, och det fungerar, Mikael Damberg. Kan du inte säga att du är glad över att söktrycket när det gäller lärarutbildningen ökar?

Det är fantastiskt. Ökningen är 45 procent, och den beror på de reformer som vi nu genomför. Flera av dessa reformer har ni röstat nej till. Men kan du inte säga att resultatet är bra, även om du kanske måste säga

att det fanns invändningar? Det är bra att det går upp. Kan du inte vara glad över det?

Vi har ökat resurserna. Jag är helt övertygad om att vi kommer att lägga fram förslag som kommer att fortsätta att öka resurserna. Problemet med er är att det är det enda svaret. Men det kan inte vara så att 16 promille i ökade resurser skulle kunna ta Sverige från 38:e plats i PISA-undersökningen till tio i topp när alla som redan ligger där har mindre resurser än Sverige. Det är inte trovärdigt. Det är helt innehållslöst.

De frågor du bör besvara, Mikael Damberg, är alltså: Hur ser egentligen den rödgröna skolpolitiken ut – mer än dessa 16 promille? Vad är det ni vill ändra? Kommer allt det ni har röstat emot att få vara kvar? Hur ska du övertyga Romson och Sjöstedt om att betygen ska få vara kvar? Vad är ert skolpolitiska alternativ?

(Applåder)

Anf. 66 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Fru talman! Hade det varit så att svensk skolas resultat avgjordes av skolministerns retoriska förmåga hade svensk skola inte haft några problem alls. Problemet är att det finns en verklighet där ute som man har att hantera, och det är det som kanske saknas lite grann: en viss ödmjukhet från skolministern. Det kanske saknas ett ledarskap som inte bara handlar om att skapa bråk hela tiden utan även om att skapa enighet.

Jag var väldigt tydlig i mitt anförande om att lärarna är det absolut viktigaste när vi ska vända skolresultaten. Vi har inte röstat emot några lärarreformer under din tid. Nej, det har vi inte gjort – vi har haft några synpunkter på hur man kan vrida dem och göra dem bättre. Jag noterar att du även på det området har anpassat dig till flera av de synpunkter vi hade på hur man skulle kunna göra det annorlunda.

Jag tycker att en svensk skolminister med dessa PISA-resultat skulle ta fasta på att försöka samla folk. Det var därför vi föreslog en skolkommision – som du sade nej, nej, nej till. Det är jättebra att det blir en skolkommision med forskare. Då kanske vi kan enas om satsningar, men då måste man också våga prioritera skolan ekonomiskt. Det kommer man inte undan om man ska vända resultaten.

(Applåder)

Anf. 67 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Jag tror att den nya lärarutbildningen är en väldigt viktig orsak till att söktrycket nu går upp. Den röstade ni nej till. Ni ville ha kvar den gamla flummiga från 2001 med ett sjunkande söktryck. Det är en av de glädjande sakerna nu, att ungdomars intresse för att söka sig till läraryrket återigen ökar.

Oavsett detta är det mitt ansvar. Du frågar vems ansvar det är och säger att jag skyller ifrån mig. Det gör jag inte alls. Det är mitt ansvar. Jag kan inte ta ansvar för de reformer som gjordes på 90-talet; det är inte mitt ansvar. Men mitt ansvar är att reda upp den sörja som har skapats i svensk skolpolitik under ett par decennier. Det ansvaret tar jag, och det är den mest kraftfulla omläggning som över huvud taget gjorts i svensk skolhistoria. Era ministrar fick hela tiden avgå, för de gjorde ingenting åt problemen.

Sverige gör nu den största omläggningen i hela Europa, och det beslutet togs före den senaste PISA-undersökningen. Vi insåg nämligen att det var på väg åt detta håll, och det är därför vi gör alla dessa reformer. Sverige ska komma tillbaka, och det är alliansregeringen som har vägen för att komma tillbaka.
(Applåder)

Anf. 68 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jan Björklund började i ett tidigare replikskifte med mig att tala om en gammal valaffisch, så jag tänkte att jag skulle ta med en gammal valaffisch från Folkpartiet. På den står det "Framtidens nyheter: svenska skolan världsbäst på kunskap", och den är från 2006. Det var ju vällovligt, men nu står vi här 2014. Man kan diskutera vad PISA-undersökningen mäter, men alla lär vara överens om att den inte har utsett Sverige till världsmästare när det gäller att ha en kunskapsskola.

Min fråga till Jan Björklund blir alltså helt enkelt: På vilket sätt ska du få skolan att bli den plats där eleverna får ta plats och får den tid med lärarna som gör att var och en av eleverna känner att de efter sina förutsättningar och behov får tillfälle att bli den där kunskapshungriga, nyfikna elev vi så väl behöver i den svenska skolan?

Den eleven ska gå ut ur den svenska skolan, vara innovativ och kunna vara en tillgång på den svenska arbetsmarknaden – och känna sig uppmuntrad att vara det. Det är nämligen det skolan ska göra. Den ska ställa eleverna redo för framtiden, både för en arbetsmarknad och för att de personligen ska kunna växa.

Vi – du och jag – vet nämligen inte hur samhället kommer att se ut i framtiden. Vi behöver kunskapstörstande elever i skolan, och för det behöver vi mer fokus på att lärarna ska ha tid med eleverna och ge dem stöd så att de får detta efter sina förutsättningar. Jag skulle alltså helt enkelt vilja fråga på vilket sätt vi nu ska tro att du vill göra den svenska skolan världsbäst på kunskap?

Anf. 69 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Jag tackar för att du har med dig en folkpartistisk valaffisch, Åsa Romson. Jag har faktiskt med mig en miljöpartistisk. På den står det "Ge kunskap – inte betyg". Det är förklaringen till att Sverige befinner sig där det befinner sig. "Nej till betyg" är Miljöpartiets budskap.
(Applåder)

Affischen är från 2002. Det var då ni styrde, och det är detta som är bakgrunden till att vi i dag har problem. Det fördes under väldigt många år en skolpolitik som inte respekterade att vi måste ha kunskapskrav i skolan.

Jag är uppvuxen i ett textilarbetarhem. Mina föräldrar hade sju års folkskola. Det hade i stort sett alla i det lilla samhälle där jag växte upp. Det fanns nästan inga akademiker förutom lärarna, prästen och provinsialläkaren.

En skola för alla måste ta hänsyn till att alla inte är akademiker. Alla ungdomar får inte pushning hemifrån. Då är det väldigt viktigt att skolan har krav. Om skolan är kravlös och man säger att eleverna själva ska ta ansvar eller att föräldrarnas bakgrund ska spela roll kommer det att bli en väldigt ojämlig skola. Skolan måste ha väldigt tydliga förväntningar på

alla barn. Skolan måste ha kunskapskrav på alla barn. Man måste hjälpa dem som har svårt att nå kraven.

Till sist måste man dock *ha* kraven. Man hjälper ingen genom att vara kravlös i skolpolitiken, Åsa Romson. Er politik ihop med de rödgröna, som gick ut på att ta bort alla examina, betyg och kunskapskrav – ta bort den typen av incitament för förkovran och kunskapsribbor som eleverna skulle klara av att passera – är det som har skapat den svenska skolkrisen. Den skolpolitiken har varit så grym mot barn som kommer från underprivilegierade förhållanden.

Sverige byter nu politik och vänder sig bort från flumskolan. Vi är på väg mot en kunskapsskola.

(Applåder)

Anf. 70 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Det är verkligen fantastiskt hur Jan Björklund kan vara den som står i en talarstol i riksdagen och är den bästa på att skylla ifrån sig.

När det gäller ämnet skolan, som har debatterats så mycket och där vi redan har flera forskare som har tittat på ämnet och varit ute i debatten, tror jag inte att det är ärligt att säga att detta att Sverige inte hade betyg från sexan redan på 90-talet har gjort att vi har den skolsituation vi har i dag.

Vi har lärare som använder jättemycket av sin tid till byråkrati, bland annat till att hela tiden följa upp de nationella prov som har införts till höger och vänster för att likrikta skolan på olika sätt. Det har man gjort i stället för att bygga på de metoder lärarna själva sade att de ville ha som verktyg för att kunna följa upp var och en av eleverna när det gäller kunskap.

Det är din kunskapssyn, bland annat att estetiska ämnen plötsligt inte har någon roll i skolan, som är förlegad, Jan Björklund. Det är det forskarna säger: Vi behöver en bra tydlighet i skolan där bra lärare kan ge även till exempel estetiska ämnen. Det är din kunskapssyn som har förstört, inte betygssystemet.

Anf. 71 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Jag hör från så många lärare på mellanstadiet som nu sätter betyg i sexan – det är första året – att det har varit ett jättejobbigt år. Jag frågar: Varför då? De svarar: Jo, vi har haft jättemånga möten i skolan. Jag frågar: Om vad då? De svarar: Ja, nu börjar vi diskutera vad eleverna egentligen ska lära sig i de olika ämnena – hur når vi dit, och hur kan vi nå ännu längre? Det har varit möte efter möte, och vi har varit tvungna att diskutera det nu när vi har det nya betygssystemet. Jag frågar: Jaha, men har ni inte gjort det innan då? De svarar: Nej, inte alls – då talade vi om andra saker på våra möten.

Det är precis detta vi är ute efter. Betyg skapar en resultatfokusering i skolan, för resultaten blir viktiga för eleverna, för föräldrarna och för skolan själv. Denna resultatfokusering kommer att leda till ökade resultat på sikt. Man börjar fundera på varför vi inte har högre resultat. När det gäller PISA-mätningen har du och Miljöpartiet i alla år sagt att kunskap inte går att mäta, men nu känner ni att ni kan komma åt regeringen och hänvisar till PISA-mätningen.

PISA-mätningen är den största kunskapsmätning som finns. Den utgår från och mäter kunskap, och sedan ser vi hur vi ska komma vidare. Det är precis det betyg är: ett sätt att mäta kunskap och fundera över hur vi blir ännu bättre.

Anf. 72 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Fru talman! Vi går snart in i den första av årets två valrörelser. Det handlar först och främst om Europaparlamentsvalet, och Jan Björklund inledde sitt anförande i dag med att tala om EU-frågorna och komma med en massa beskyllningar – bland annat, förmodar jag, mot Sverigedemokraterna, eftersom vi är ett av de två partier Jan Björklund pekade ut som kritiska till det monsterbygge som nu äger rum.

När vi går in i en valrörelse är det viktigt att vi visar på tydliga skillnader mellan partierna. Det handlar framför allt om vad man vill vara tydlig i, vad man vill med EU-samarbetet och vad man vill med ett europeiskt samarbete över huvud taget. Att Folkpartiet är för EU och för EMU råder det ingen tvekan om – det känner vi väl till. Färre känner till vad ni egentligen vill i förlängningen, vad ni har för visioner för det europeiska samarbetet.

I oktober månads partiledardebatt här i kammaren tog Jimmy Åkesson upp frågeställningar om EU-kommissionens ordförandes uttalande om att EU måste utvecklas till ett federalt statsbygge där de europeiska länderna reduceras till federala stater. Birgitta Ohlsson, EU-minister tillika Folkpartikollega till Jan Björklund, sade i SVT:s *Agenda* att hon inte hade några principiella eller ideologiska invändningar mot att utveckla EU mot mer federalism och överstatlighet men att tidpunkten inte var den rätta.

Jan Björklund fick frågan av Jimmy Åkesson om när tidpunkten är den rätta. Jan Björklund valde att inte svara på frågan. I stället talades det om att alternativet till EU skulle vara förintelsen på 30- och 40-talen och så vidare.

Jag skulle vilja veta av Jan Björklund och Folkpartiet om ni är beredda att löpa linan fullt ut och reducera de nationalstater som finns i Europa i dag till federala stater i en stor monsterstat där Bryssel påverkar alltmer och bestämmer allting så att nationalstaterna i Europa därmed upphör. Det skulle ändra vårt samhälle, vårt land, fundamentalt. Jag vill att Folkpartiet klargör detta.

Anf. 73 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Jag är inte för ett upplösande av nationalstaterna, om det var det som var frågan, men jag tycker att vi ska ha ett starkt europeiskt samarbete.

Det är inte bara detta med fred och demokrati som är viktigt. Det är själva utgångspunkten, och det är därför som EU är grundat. Alla dessa länder som har olika utgångspunkter, olika historia, olika bakgrunder, olika kulturer och så vidare har ändå bestämt sig för att samarbeta. Och det var vis av historiens erfarenhet som man bestämde sig för att göra detta. Det var ingen slump, inget lätt beslut för många länder. Länder som hade varit fiender i generationer bestämde sig för att göra detta, för man ville inte tillbaka till den tragiska utveckling som vi har haft på 1900-talet.

Det är inte bara det, utan det handlar också om jobb och välfärd. Huvuddelen av de produkter som görs i vår exportindustri säljs till Europa. Den inre marknaden har betytt väldigt många jobb i Sverige. Lämnar man detta får man ökad arbetslöshet.

Just nu är euron under omarbetning, så det är inte aktuellt att gå in just nu. Men i framtiden, när eurosamarbetet är reformerat, bör också Sverige vara med. Det är Folkpartiets uppfattning. Våra främsta industriledare säger också att vi förlorar jobb i Sverige på att vi inte är med. Den svenska kronan har fluktuerat kraftigt mot euron under ett antal år.

Vi skäms inte utan står för att vi är för ett europeiskt samarbete, och vi tycker att det ska utvecklas. Det är viktigt för att hålla ihop vår kontinent mot bakgrund av den historia vi har men också för vår ekonomi, jobben och välfärden.

Hur ser Björn Söders vision för Europa ut? Kan du inte berätta hur visionen ser ut när EU ska upplösas och Sverige ska lämna EU? Vi har upplevt det uppsplittrade Europa under flera år tidigare. Hur ser den visionen ut?

Anf. 74 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Fru talman! Det är glädjande att Jan Björklund tar avstånd från Birgitta Ohlssons uttalande. Det som är oroväckande är att Birgitta Ohlsson ofta utpekats som kronprinsessan i Folkpartiet och eventuell efterträdare till Jan Björklund. Med den inställning som hon har är det en oroväckande utveckling inom Folkpartiet, om man nu vänder och intar den ställningen i stället.

Det är glädjande att Jan Björklund tar avstånd från att upplösa nationalstater, för det är det som det i förlängningen innebär när man ska bilda den federala staten.

Sverigedemokraterna är absolut för ett europeiskt samarbete – vi vill ha frihandelsavtal och så vidare – men vi tror att ett bra samarbete för fred bygger på suveräna stater. Det bygger inte på ett monsterbygge där man tvingar stater till vissa gemensamma värderingar. Vi har sett vad som har hänt i andra unioner. Vi har sett vad som händer när man tvångsansluter länder i olika unioner och kommer med överstatliga propåer. Vi har sett det i Jugoslavien, Sovjetunionen, Tjeckoslovakien och så vidare. Allt fler vill ha makt över sin egen vardag.

Anf. 75 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Det är en oerhört grotesk argumentation att jämföra Europeiska unionen med Sovjetunionen. Det är så magstarkt att man häpnar. Sovjetunionen var en diktatur, en av världens värsta. Den grundades med våld och hölls ihop med våld. Så fort människor själva fick bestämma valde alla länder att gå ur den efter murens fall.

I EU är det precis tvärtom. Vartenda land som har gått in har gjort det av egen fri vilja efter demokratiska beslut i val och folkomröstningar. Varje ökning av EU:s befogenheter sker efter beslut och godkännande i folkvalda parlament. Bara fria demokratier, liberala och öppna länder får vara med i EU.

Det är väl där skon klämmer, Björn Söder, att ni är emot öppenheten och öppna gränser. Det som EU bygger på är att vi ska kunna samarbeta

mycket och vara tillsammans med andra. Ni vill inte det. Ni vill bygga murar runt Sverige. Där står vi väldigt långt ifrån varandra.
(Applåder)

Anf. 76 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman, Jan Björklund och åhörare! Jan Björklund tog med rätta upp bakslaget i PISA-undersökningen i sitt anförande och uttryckte sin sorgsenhet över resultaten. Det finns faktiskt ett område där Sverige är i världstopp, enligt PISA, och det är undervisningen i svenska. Bara Finland är bättre på det.

Skämt åsido, svensk skola har enorma utmaningar framför sig för att komma tillbaka till en utbildning där elever inte lämnas bakom de andra, där man klarar kraven, där man går ut grundskolan och gymnasieskolan med godkända betyg.

Jan Björklund har hållit ett enormt tempo i sina reformer. Ibland har det gått så snabbt att han har fått återta en del av dem.

Det är intressant att se att du nu börjar backa från en del av grundstommarna i det som jag uppfattar som den borgerliga skolpolitiken, och det är själva marknadstänkandet, att skolan är en marknad som andra marknader. Det är ju det som har lett till att man inte litar på skolan längre, att man tänker att man kanske inte kan låta sina barn börja i den närmaste skolan, för de kanske inte får en bra utbildning där.

Skolan ska inte vara en marknad. Skolan ska vara jämlik och rättvis och ge alla barn en bra start i livet. Här finns ett ideologiskt dilemma för borgerligheten i att släppa in vinstintresset. Jag har med intresse sett hur du börjar angripa riskkapitalbolagen, som är de mest kortsiktiga ägarna, som olämpliga i skolan. Ibland låter du nästan lite grann som jag.

Det kommer några följdfrågor här som splittrar regeringen på ett intressant sätt inför valet när det gäller synen på riskkapitalbolagen i skolan. Är det bara de nya riskkapitalbolagen som du är emot? Tänker du också se till att Wallenberg och Academedia, som ju är gigantiska aktörer med massor av pengar, får dra sig ur skolan? Eller ska bara vissa riskkapitalbolag få finnas där?

Ska de andra som plockar ut massor av vinstpengar i egna fickor och har låg lärartäthet och få specialpedagoger få fortsätta, bara de inte finns i riskkapitalbolagsform?

Anf. 77 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Vi ska nu analysera PISA-undersökningen väldigt noga. Det är inte bara så att poängen gått ned, utan man får också väldigt många förklaringar när man studerar den noggrant på djupet. Vi ber nu en internationell skolkommision att göra detta med framstående experter, men redan i den analys som PISA-ledningen i OECD har gjort ser vi ett antal saker.

Alla de länder som ligger bra till inklusive Finland, som Jonas Sjöstedt nämnde – Finland sjunker något i PISA-undersökningen men ligger hästlängder före Sverige – har betyg tidigt, har studiedisciplin och har hög status på läraryrket. De har ett antal saker som vi i Sverige har saknat.

Man kan sedan titta på ett par andra saker utöver det som Jonas Sjöstedt tar upp: segregationen och fritt skolval. Enligt PISA är skolsegre-

gationen i Sverige bland de minsta i världen. Den har dessutom legat still sedan 2003. Den har inte ökat, vilket Sjöstedt ständigt påstår. Det finns inga som helst belägg för det, om vi nu ska hålla oss till vetenskap och forskning. Det finns inga belägg för att skolsegregationen och den socio-ekonomiska sammansättningen av elevgrupper på olika skolor skulle ha förändrats sedan 2003, när ni själva styrde. Det finns heller inga som helst belägg i PISA för att det fria skolvalet skulle vara orsaken till att resultaten sjunker i Sverige.

När det gäller riskkapitalbolag kan man diskutera dessa frågor även om det inte påverkar resultaten. Man kan vara för eller emot dem ändå. Jag är för friskolor. Jag tycker att det ska finnas valfrihet. Det är en fantastisk reform att föräldrar får bestämma vilka skolor deras barn ska gå i.

Däremot tycker jag, vis av erfarenhet, att ett par saker behöver omprövas. Det handlar om de kortsiktiga ägarna. Det är att förenkla att säga att det är riskkapitalbolag. Det är de företagsägare som är kortsiktiga till sin natur, dock oftast riskkapitalbolag, som inte bör vara ägare av friskolor. Det är en ståndpunkt som vi har kommit fram till, visa av erfarenheterna. Men Sjöstedts linje innebär att förbjuda friskolor över huvud taget, och det är inte aktuellt. Valfriheten och friskolorna har kommit för att stanna.

(Applåder)

Anf. 78 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Jag tror inte att Jan Björklund riktigt hann svara på frågan, så jag ställer om den för säkerhets skull.

Det är en väldigt intressant, djupgående och ideologisk splittring som går rakt igenom regeringen nu i synen på vinstintresset i skolan. Annie Lööf och Jan Björklund står ju väldigt långt ifrån varandra i retoriken i dag.

Då är min fråga: Om du inte vill att nya riskkapitalbolag ska in – och jag är överens med dig, Jan Björklund – varför ska då Wallenberg få vara kvar? Ska inte han också ut ur den svenska skolan? Eller är det vissa riskkapitalbolag som ska få plocka ut vinstpengar direkt till de öar där de brukar husera? Det är den ena frågan. Svara gärna!

Den andra frågan är: Om man byter bolagsform och plockar ut lika mycket pengar som i stället för att gå till lärare, lokaler och specialpedagoger går till någon som berikar sig, är det mer okej än att vara ett riskkapitalbolag?

Folkpartiets linje är retorik, men den är i grunden oklar. Vad menar ni egentligen?

Anf. 79 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik:

Fru talman! Det finns ett antal företag som har som företagsidé att gå in och äga kortsiktigt. Det är själva kärnidén i företaget. Man upprättar en fond, går in och äger 5–8 år och går sedan ur. Det är inte svårt att identifiera dessa ägare, för de säger öppet att det är idén.

Vi kallar detta lite slarvigt för riskkapitalbolag. Det är ingen juridisk form utan ett ord vi använder oss av. Formen är dock att de går in och äger kortsiktigt, vilket de säger öppet. Dessa ägare är olämpliga. Att äga skolor ska vara långsiktigt.

Jag har dock inga som helst problem med att framgångsrika friskolor går med överskott. Ska vi få friskolor och ägare som går in och investerar och tar risker kan det inte bara vara tillåtet att gå med förlust. Man måste också få gå med vinst.

Om det bara är tillåtet att gå med förlust startas inga friskolor. Detta gäller all företagsamhet. Jag begär inte att Vänsterpartiet ska förstå dessa drivkrafter, men de är grunden för hela västerlandets ekonomiska framgång.

(Applåder)

Anf. 80 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! År 2013 gjorde ord som "twerka", "gubbploga" och "carpa" entré i det svenska språket. Det var också året då ordet "landsbygd" plötsligt dök upp på varje partiledares tunga. Som centerpartist kan jag knappast göra något annat än att välkomna dem in i en debatt som har pågått utan dem i snart hundra år.

Tyvårr verkar inte taktiken ha åtföljts av särskilt mycket tankemöda från oppositionens fyra partier. Det de säger rimmar nämligen illa med det de föreslår. De talar om lokal utveckling men vill i praktiken göra det svårare att bygga vid vatten, trots att vår strand- och kustrensa tar sig nio och ett halvt varv runt jorden.

De säger jobb men menar sysselsättningsplatser. De talar om grön skatteväxling men menar röd skattehöjning. De prisar entreprenörer men tvekar inte en enda sekund med att låta dessa betala priset för en budget med stora hål.

"Hästlasagne" var ytterligare ett nyord i det svenska språket 2013. Det betyder ungefär att innehållet i en produkt inte riktigt stämmer överens med marknadsföringen. Det är dags att oppositionens politik får en korrekt innehållsförteckning. Om nio månader är det val, och Sverige förtjänar att få veta vad det köper.

Fru talman! En av anledningarna till att landsbygdsborna blir färre är att de är äldre än genomsnittssvensken. En av de största utmaningarna är därför att ge unga som vill en möjlighet att stanna kvar på mindre orter, att flytta tillbaka eller att flytta dit för första gången.

För att detta ska bli möjligt krävs attraktiva samhällen. Det betyder bra kommunikationer och bra bostäder, men framför allt betyder det jobb. Det går inte att gena i kurvorna. Det finns inga magiska tillväxtpreparat eller glesbygdsdopning. Jobben måste komma först.

Här finns ett av de viktiga vägskälen inför valet i september. Jag är övertygad om att det är låga kostnader för att anställa människor som leder till jobb. Det gäller särskilt unga, som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden.

Oppositionen väljer som bekant en annan väg. Genom att lägga sten efter sten i företagens skatteryggsäck skapar de krökta ryggar, färre jobb och större klyftor mellan samhällsgrupper och mellan stad och land.

Den som hävdar att den bryr sig om hela landet, den som kallar sig solidarisk blir svaret skyldig. Hur ska fler jobb skapas om entreprenörerna går på knäna, svettas och sliter under tyngden av 30 miljarder i ytterligare skatt?

Fru talman! Ungdomsarbetslösheten finns överallt, men på landsbygden och i många mindre samhällen går det sämre än för landet i övrigt.

140 000 unga människor saknar ett jobb att gå till. Det delar Sverige, det gör att vi växer i otakt och det gör att vi får samhällen där ilskan och utanförskapet växer samtidigt som framtidstron minskar. Det oroar mig.

Jag är övertygad om att detta även håller Stefan Löfven och Mikael Damberg vakna om natten. Men problemet är som vanligt inkonsekvensen mellan vad de säger och vad de gör, mellan hur de deklarerar varan och vad som finns i den.

Ett av de största sveken med Socialdemokraternas hästlasagnepolitik är att den slår undan benen för unga människor och för människor som har jobb i de branscher som växer snabbast, nämligen inom tjänstesektorn.

En dubblad restaurangmoms skulle innebära att tusentals småföretag som precis fått näsan över vattenytan åter får börja trampa vatten. Bara för landsbygdens restauranger och turistföretag innebär S-politiken en halv miljard i ökade kostnader. Den verkliga smällen kommer för småorternas företag, som får 2,3 miljarder i höjda kostnader för unga anställda.

Totalt handlar den tredubblade arbetsgivaravgiften för unga om 14 miljarder i höjda kostnader för dem som anställer unga människor.

Att Socialdemokraterna sedan satsar lite på export och regionala företagsförmedlingar kan ses som en ganska klen tröst i sammanhanget. Det är som att lova en surfplatta till barnet i julklapp och leverera långkalsonger.

Fru talman! Till sitt dream team har Damberg och Löfven rekryterat en mycket offensiv vänsterytter. Jonas Sjöstedt levererar också lovord över hela Sverige. Men även Sjöstedt gör saker som inte stämmer överens med vad han egentligen tycker. Förutom välfärdsföretag vill han förbjuda bemanningsföretag. Det är en bransch där mer än en fjärdedel av de anställda är mellan 16 och 24 år. Grattis! Många av bemanningsföretagen finns där jobben behövs som mest, på mindre orter och inom industrin runt om i landet.

Vänsterpartiet stannar inte där. Eleven ska inte längre få välja skola. Undersköterskan som har tröttnat på den kommunala verksamheten ska inte längre få välja arbetsplats. Kvinnan som snart ska föda barn ska inte längre få välja barnmorska. Sjöstedts förbudslista är snart lika lång som listan på hans skattehöjningar, och det är verkligen en prestation.

Fru talman! Det finns som sagt ingen glesbygdstopning. Den som vill skapa tillväxt i hela landet måste börja med jobben. Vi behöver skapa fler jobb, framför allt i branscher som anställer många unga eller många människor som står långt från arbetsmarknaden.

Vi behöver också bli bättre på att matcha de jobb som finns med de människor som i dag saknar arbete. Samtidigt som ungdomsarbetslösheten är hög är behovet av arbetskraft inom vissa branscher och på många orter stort. Det handlar om jobb i många sektorer, inte minst i de praktiska. Tusentals jobb behövs de kommande åren, exempelvis inom de gröna näringarna.

Ett bra sätt att matcha efterfrågan är regeringens YA-jobb, yrkesintroduktionsanställningar, som dagen till ära träder i kraft i dag. Det är ett viktigt första steg i möjligheten att skapa jobb till unga där utbildning och arbete kombineras.

I ett första steg kommer dessa avtal att gälla endast kollektivavtalsanslutna företag. Det innebär att många små företag som av olika anledningar saknar avtal inte får möjlighet att erbjuda unga människor jobb.

Centerpartiet vill därför i ett senare skede ge fler företag möjlighet att använda YA-jobb. Det skulle öka möjligheten för riktigt små företag att anställa sin första, andra och tredje kollega.

Vi vill också förändra Arbetsförmedlingen i grunden och låta den sökande själv få välja sin arbetsförmedlare genom en så kallad jobbpeng. Det är ett annat sätt att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlare skulle till exempel kunna nischa in sig på vissa branscher, vissa regioner eller vissa åldersgrupper för att på detta sätt matcha företag mot arbetslös.

Ytterligare en viktig reform handlar om att minska avståndet mellan företag som anställer och dem som pluggar. Här behöver vi arbeta vidare på det spår som vi har påbörjat, nämligen ett eftergymnasialt lärlingsystem likt det man har i Tyskland. Då kan statusen höjas på det praktiska kunnandet samtidigt som arbetslösheten minskar och matchningen förbättras.

Vi behöver helt enkelt göra det enklare för unga människor att ta det där första gyllene steget över tröskeln och in på arbetsmarknaden. Alla unga förtjänar en chans. Att vara ung är, som ni känner till, ett övergående problem. Men de strukturer som stänger många unga ute har varit stora under decennier – år efter år. Vi måste fortsätta att sänka trösklarna för unga att komma in på arbetsmarknaden.

Fru talman! Centerpartiet har slagits för hela landet i över hundra år. Det har aldrig handlat om att någon ska växa på bekostnad av någon annan. Det har aldrig handlat om att någon är bättre än någon annan. Det har handlat om att olikheter gör oss starkare och om att alla ska ges chansen oavsett vilken ålder man har eller vilken geografisk plats man har bestämt att bosätta sig på.

Jag tror att det är vägen framåt. Det är så vi bygger ett starkare Sverige. Det är så miljön förbättras. Det är så hela landet blir starkare – genom att jobben kommer i små och växande företag.

Fru talman! Centerpartiet är och kommer att vara hela landets röst.
(Applåder)

Anf. 81 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Det är lite tragiskt att Annie Lööf ägnar så stor del av sitt anförande åt att gå i opposition mot oppositionen utan att ta ansvar för den regeringsställning som partiet ingår i.

Jag kan ha förståelse om även Annie Lööf börjar känna sig lite trött på alliansregeringen. Det är det många som gör i dag, inte minst med den ganska främmande miljö- och klimatpolitiken.

Men det var inte det vi skulle tala om, utan om landsbygdspolitiken, som du vurmade väldigt starkt för, Annie Lööf. Tillgången på regionala högskolor är väldigt viktig för att man ska kunna bo kvar eller komma till ett ställe i hela Sverige.

Alliansen har skapat ett system som flyttar pengar från de mindre regionala högskolorna till de större i Stockholm, Lund och Uppsala. Nedskaeringarna leder till att högre utbildning har lagts ned, till exempel i Härnösand, Skara och Hässleholm. Det första exemplet har din företrä-

dare Torbjörn Fälldin kraftigt protesterat mot. Han har till och med skickat tillbaka sin doktorshatt och klagat på beslutet till regeringen.

Min fråga till dig, Annie Lööf, är helt enkelt: Håller du med Torbjörn Fälldin om att regeringens nedskärningar på högskolan ute i hela landet Sverige är fel eller tycker du att det är rätt att lägga ned lärosäten, särskilt med fokus på de mindre lärosätena?

Anf. 82 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Först och främst vill jag slå fast att högre utbildning är en väldigt viktig tillväxtmotor runt om i landet. Samverkan med det kringliggande näringslivet och praktikmöjligheter för studenter skapar en ofantligt stor möjlighet till regional tillväxt, till att minska arbetslösheten och till att matcha efterfrågan med det behov som finns ute i landet.

Jag tycker att det är synd att Mittuniversitetet har valt att lägga ned sitt campus i Härnösand, men jag tycker att det är kul att man väljer att lyfta upp Torbjörn Fälldin i detta sammanhang. Nu har jag förmodligen lite mer kontakt med Torbjörn Fälldin än vad Åsa Romson har. Jag vet att han brinner starkt för detta, precis som väldigt många andra centerpartister runt om i landet.

Som Miljöpartiet mycket väl vet är akademien fristående och oberoende i förhållande till politiken. Vi tycker att det är viktigt att akademien och politiken hålls isär. Vi har gjort många reformer tillsammans med Miljöpartiet för att stärka just det oberoendet.

Mittuniversitetets styrelse, som styr över universitetet och är ansvarig för vilka campus som drivs, hade kunnat behålla utbildningen i Härnösand om man ville. Detta är ett beslut som styrelsen har fattat.

Låt oss komma tillbaka till kärnfrågan: att vi behöver ha utbildning och studentplatser runt om i landet. Totalt sett har vi fler utbildningsplatser i dag än vad vi hade 2006. Vi har fler utbildningsplatser både 2013 och 2014 än vad det fanns 2006. Ungefär 300 000 studenter går på våra högskolor och universitet runt om i landet. Det tycker jag är väldigt bra.

Det som är viktigt för landsbygdspolitiken är att man inte särbehandlar landsbygden och att det finns högskolor och universitet i Östersund, Luleå, Jönköping och Göteborg. Men det är också viktigt att man inte lägger skattepålagor på de människor som ska ta sig till dessa högskolor och universitet och som ska få jobb efteråt och att man inte fördubblar kostnader likt restaurangmoms och annat.

Min fråga till Åsa Romson är: Vad ska ni göra för att dessa människor som bor där ska kunna få jobb efter färdig utbildning?

Anf. 83 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag tolkar Annie Lööfs svar som att hon och Centerpartiet är fullt nöjda och därmed starkt företräder de reformer som har skett när det gäller finansiering av utbildningsplatser inom högskolesystemet. Det ska man vara om man är lojal i regeringen.

Däremot har jag lite svårt att se varför man utger sig för att hålla landsbygdsfanan högt. När man pratar med rektorerna runt omkring på de regionala högskolorna är det nämligen väldigt tydligt att det är strukturen hos medelstilledningen som har styrt bort från de små regionala högskolorna till de större universitetsstäderna. Det är en politik som

starkt missgynnar just det samband de regionala högskolorna kan ha på lokal nivå.

När det gäller hur vi ska transportera oss i Sverige noterar jag att ni i Centerpartiet måste vara väldigt nöjda och glada över att man har höjt banavgifterna, vilket gör det dyrare att åka tåg. Tåg är det som de flesta studenter försöker ta sig runt med i Sverige. Det är en annan fråga att kasta tillbaka: Hur tycker du att tågpolitiken har lyckats i alliansregeringen, Annie Lööf?

Anf. 84 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! För första gången sedan 1800-talet byggs nu en ny stambana i Sverige. Vi har fördubblat pengarna till enskilda vägar sedan 2006. Vi har fördubblat pengarna till drift och underhåll på järnväg under den tid alliansregeringen har styrt.

Vi fortsätter att sänka egenavgifterna i regeringen. Bara under det år som kommer sänker vi dem med en halv miljard. För en lantbrukare innebär det en minskad kostnad på 15 000 kronor per år. Vi har lagt 2 ½ miljard på bredband, och vi vill fortsätta. Om det är att överge eller svika landsbygden, vad innebär då er politik som ni förde tillsammans med Socialdemokraterna före 2006?

Vi har gjort otroligt mycket för att styra om resurstilldelningssystemet för att stärka kvaliteten och tillgängligheten till universitet och högskolor runt om. Vi har gjort ofantligt mycket för att sänka kostnaderna för att skapa jobb. Vi kan dessutom visa på klara och fina besked och resultat inom miljö- och energipolitiken. Det lyckades inte Miljöpartiet uppbåda före 2006.

(Applåder)

Anf. 85 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Fru talman! Som näringsminister säger sig Annie Lööf värna om näringslivet och framför allt småföretagare på landsbygden.

Det som toppar företagarnas lista över förslag som de anser i allra högsta grad skulle underlätta och förbättra företagsklimatet och öka anställningsbenägenheten är att minska sjuklöneansvaret. Vi i Sverigedemokraterna har avsatt nästan 9 miljarder kronor för att täcka upp detta för småföretagarna. Företag med upp till tio anställda ska kunna fråntas sjuklöneansvaret.

Jag undrar: Vad kommer näringsminister Annie Lööf att vidta för åtgärder för att tillmötesgå småföretagarnas vilja?

Anf. 86 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Det stämmer att Centerpartiet värnar om Sveriges alla jobbskapare – de som skapar jobb från norr till söder och från öst till väst. Vi har därför genomfört en rad olika reformer.

Om vi tar kostnadssidan först kan man dela upp den i finansiella kostnader, det vill säga sänkta egenavgifter och arbetsgivaravgifter. Där har vi riktat in kraftiga sänkningar, och det är vad vi har debatterat i dag. Vi har riktat sänkningarna till unga människor och människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Vi har sänkt kostnaderna för turistbranschen genom exempelvis en halverad restaurangmoms.

Om vi sedan tittar på regelförenklingsdelen är vi ett av de få länder i Europa som kraftigt minskar regelbördan. Vi har också stoppat ett förslag som fyra partier här i riksdagen har beställt av regeringen, nämligen månadsuppgiftslämning. Det skulle vara en otrolig pålaga för många små företag runt om i landet.

En annan och sista kostnad för många företag handlar om sjuklöne-kostnader. Under förra mandatperioden tog alliansregeringen bort medfinansieringen vid en tredje sjuklönevecka. Nu tittar vi på hur vi kan förbättra högkostnadsskyddet för riktigt små företag. Det högkostnadsskydd som finns i dag använder sig framför allt många stora företag av, men i regeringen tittar vi nu på ett högkostnadsskydd för små företags kostnader.

Vi tror att det är viktigare än att i första hand ta bort andra sjuklöneveckan, för vet ni vad: Medarbetare är inte friska första sjuklöneperioden och blir sjuka vecka 2, utan vi behöver minska kostnaderna även under den första sjuklöneperioden.

Därför kommer vi att fortsätta att göra reformer. Vi tog bort tredje veckan för medfinansiering. Vi tittar nu på ett högkostnadsskydd för den första veckan, för att underlätta för små företagare runt om i landet, och kommer att ge ett förslag på detta under det år som kommer. Sedan är det ingen hemlighet att Centerpartiet gärna vill se ett slopande av den andra sjuklöneveckan.

Anf. 87 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Fru talman! Alliansregeringen har snart suttit åtta år vid makten, och Centerpartiet har haft ansvar för de här frågorna under lång tid. Det är bra att Centerpartiet driver de här frågorna, men som näringsminister ansvarar man ju för hela regeringens syn.

Det är bra att man börjar arbeta med de här frågorna. Men den spontana frågan är: När skulle det i så fall vara klart? Och hur ser näringsminister Annie Lööf på Sverigedemokraternas förslag om att frånta företagen ansvaret för de tio först anställda? Det är ungefär samma förslag som Miljöpartiet har, förutom tröskeleffekten som Miljöpartiet förespråkar, som inträder vid den elfte anställda och som innebär att man förlorar hela fördelen genom att anställa en elfte person, vilket givetvis skulle minska anställningsbenägenheten.

Hur ser Annie Lööf på Sverigedemokraternas förslag om att ta bort sjuklöneansvaret för de tio först anställda i alla företag, vilket mest gynnar småföretagen?

Anf. 88 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Jag har svårt att ta Sverigedemokraternas förslag på allvar, då de finansieras av bruna luftslott som skickar tillbaka män och kvinnor till krigets Syrien.

Däremot skulle jag vilja koncentrera denna minut på den utveckling som alliansregeringen har åstadkommit inom den svenska näringslivspolitik. Nyföretagandet har ökat med 38 procent jämfört med 2006. Antalet unga och antalet kvinnor som driver företag har också ökat sedan 2006. Vi vill fortsätta att göra reformer för sänkta kostnader och minskat regelkrångel, för att fler ska ta klivet att starta företag och skapa jobb till andra.

Bara under den senaste månaden har ett FoU-avdrag trätt i kraft, minskade arbetsgivaravgifter för dem som arbetar med forskning och utveckling. Den 1 december trädde ett investeraravdrag i kraft, det vill säga ett riskkapitalavdrag för en person som vill investera i ett annat förslag. Tillgång till kapital är en mycket kritisk faktor för många små företag. Det har hänt bara de senaste fyra veckorna.

Vi har genomfört mycket, och vi är sugna på att genomföra än mer under nästa mandatperiod.

(Applåder)

Anf. 89 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman, Annie Lööf, åhörare! Jag skulle vilja tala om Centerpartiets trovärdighet i vår viktigaste framtidsfråga, klimatfrågan. Jag menar att ni har sålt den, rent bokstavligen. Priset var 38,4 miljoner kronor. Köpare var Bank of America Merrill Lynch. Det jag visar upp här är beslutet. Det är undertecknat av miljöminister Lena Ek. Genom det säljer Sverige en stor del av våra utsläppsrätter av koldioxid.

Sverige är ett land som inte släpper ut lika mycket koldioxid som vi skulle kunna göra under de internationella avtalen. Det är naturligtvis bra, men det är fullständigt otillräckligt, eftersom vi släpper ut många gånger mer än den här planeten tål.

Hur agerar då ett ansvarsfullt land när man har utsläppsrätter över? En del länder tar konsekvensen av det och annullerar utsläppsrätterna. Men Centerpartiet och miljöministern säljer dem till en amerikansk storbank, så att den kan sälja dem vidare, till exempel till ett polskt kolkraftverk, så att de bokstavligen kan elda upp trovärdigheten i den svenska klimatpolitiken.

Fortsätter det så här är budskapet till alla de miljövänner som försöker minska sina utsläpp när de köper en miljöbil, när de isolerar huset och när de gör olika insatser: Vi kommer att sälja era ansträngningar – de kan eldas upp i ett kraftverk någon annanstans därför att vi i det här fallet kunde tjäna 38,4 miljoner kronor.

Jag menar att detta är ett grundskott mot trovärdigheten i den svenska klimatpolitiken, och jag vill ha ett löfte från dig, Annie Lööf. Lovar du att ni aldrig mer kommer att sälja några utsläppsrätter för koldioxid?

Anf. 90 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Skillnaden mellan mig och Jonas Sjöstedt är att han kommer att fortsätta att vara i opposition och gasta om löften, medan jag kan presentera mina löften och faktiskt genomföra dem i praktiken.

Sedan 2006 har vindkraften ökat sju gånger. Antalet miljöbilar har gått från 23 000 till 450 000 under den här tiden. Andelen förnybara bränslen i transportsektorn har mer än fördubblats. Före jul kom beskedet att Sverige har uppnått två av EU:s tre klimat- och energimål, nämligen utsläppskravet och förnybarhetskravet. Det senaste året har vi till exempel förbjudit bisfenol A i vissa produkter. Vi har nått en överenskommelse om lågenergilampor. Vi har vidtagit åtgärder mot svavelutsläpp. Vi har tillträtt en internationell konvention för kortlivade klimatgaser. Kilo för kilo, krona för krona, har vi dessutom redovisat hur vi ska skapa jobb och företagande i landet och samtidigt fortsätta att minska utsläppen.

Det är en tuff fråga, för det handlar om att se till att vi tar oss an klimatutmaningen och uppfyller de målsättningar som vi tar, med relevanta ekonomiska styrmedel, men samtidigt skapar jobb och tillväxt i Sverige och i andra länder.

Jag kommer att fortsätta att driva på för en resultatriktad miljö- och klimatpolitik, och jag är stolt över det som Centerpartiet tillsammans med övriga allianskamrater har genomfört i regeringsställning. Vi kommer att fortsätta att vara ett föredöme i EU-kontext men också i internationell kontext. Att ta på sig ledartröjan är inte att ta på sig tagelskjortan. Därför kommer vi att fortsätta att ligga i framkant.
(Applåder)

Anf. 91 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Annie Lööf svarade på mycket – men inte på frågan. Den handlade om försäljning av våra utsläppsrätter.

Jag tycker att det är utmärkt att man bygger ut vindkraft, solenergi och mycket annat. Jag skulle göra det mycket mer än vad den här regeringen gör. Men vad nyttar det till, om allt det vi tjänar in – alla de utsläpp vi minskar – sedan säljs till en amerikansk bank för att den sedan ska kunna sälja dem vidare? Då släpps ju lika mycket koldioxid ut!

Själva poängen med ett tak i handeln med utsläppsrätter är att man ska hålla det taket. Men ni har bokstavligen sålt trovärdigheten i den svenska klimatpolitiken genom att sälja alla de här utsläppsrätterna till en amerikansk storbank – det är ju det som har skett. Då kommer människor att känna: Det spelar ingen roll om jag tar mitt klimatansvar, för ni kommer att sälja det vid första, bästa tillfälle.

Detta saknar trovärdighet, Annie Lööf. Jag vill att ni lovar mig att aldrig mer sälja våra utsläppsrätter, att respektera de miljövänner som gör sina insatser varje dag för att minska utsläppen av koldioxid!
(Applåder)

Anf. 92 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Det finns mycket som kan förbättras inom det internationella utsläppshandelssystemet i Europa. Men jag hoppas också att vi på sikt kommer att få ett sådant globalt.

Att däremot kalla Centerpartiets och alliansregeringens politik icke trovärdig – när jag räknade upp reformer som vi har genomfört sedan 2006 – är väldigt magstarkt av Jonas Sjöstedt. Vi har genomfört en stor, grön omställning i Sverige. Sverige är på rätt väg, och vi kommer att fortsätta att leverera reformer som knyter samman jobbtillväxt och klimatansvar.

Jonas Sjöstedt blir svaret skyldig. Vad har han genomfört någon gång i svensk regeringsställning? Har han ens suttit i svensk regeringsställning och tagit något som helst ansvar för klimatet, för småföretagen och för hela landet? Svaret är nej.
(Applåder)

Anf. 93 BJÖRN SÖDER (SD):

Fru talman! Sverige har i dag en minoritetsregering, en minoritetsregering som efter mer än tre år efter valet verkar tro sig vara en majori-

tetsregering. Det är en något bångstyrig inställning som i förlängningen skapar osäkerhet i vårt land.

Före juluppehållet fick vi en intensiv debatt här i riksdagen om ett femte jobbskatteavdrag och höjd brytpunkt. Med all tydlighet visades att Sverigedemokraterna påverkar de beslut som tas här i kammaren – oavsett om regeringspartierna gör allt för att i många fall mörka sina nederlag eller om de rödgröna partierna förnekar att de anpassar sig och lägger fram sina förslag utifrån vår politik.

Före jul var det ändå Sverigedemokraternas skattepolitik som gick igenom här i kammaren. Ett femte jobbskatteavdrag fick majoritet, liksom ett nej till höjd brytpunkt.

När vi nu går in i ett nytt valår är det viktigt att upplysa våra väljare om det inflytande vi faktiskt har i riksdagen, även om våra politiska motståndare och medierna vill göra gällande annat. Frågor som ligger i linje med partiets politik, som vi har varit med och drivit igenom och där regeringen har fått notera nederlag är till exempel

- fler civilanställda inom polisen
- erkännandet av Västsahara som stat
- nej till nedläggning av totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum
- nej till höjda banavgifter
- fortsatta rehabiliteringsmöjligheter under hela perioden
- kommunikationsmedels användning under användning av fordon med mera.

Listan kan göras betydligt längre. Listan hade dessutom varit betydligt längre om det inte vore för att regeringsföreträdarna vid 80 procent av de voteringar där de förväntas åka på nederlag väljer att se till att det inte blir votering – allt för att förvanska statistiken och på så sätt slippa bli synade i sömmarna på det sätt som de annars skulle ha blivit.

Fru talman! Sverige är på många sätt ett fantastiskt land, ett land att vara stolt över. Det är ett land som är byggt på solidaritet, där de som har lite mer hjälper de som lever under knappa förhållanden. Välfärdsstaten är högst central för oss sverigedemokrater. Därför känner jag oro över den utveckling vi har sett under de senaste åren. Ingenting tyder heller på att de kommande åren blir bättre, tyvärr.

Jag skäms när jag läser om hur våra äldre får det allt sämre. Jag skäms över att se den mat de äter. Jag skäms över att det saknas trygghetsboenden, och jag skäms över att de som har byggt upp vårt vackra land i dag inte har råd med nödvändig sjukvård, tandvård och i många fall livsviktiga medikament.

Den brukarundersökning som Socialstyrelsen släppte för förra året påvisar att Sverige inte lever upp till de förväntningar brukare har. Det finns tydliga indikationer på att ju sämre hälsa man har och ju större behov man har, desto mindre tillfreds är man med den hjälp som erbjuds. Endast 60 procent av de allra sjukaste av våra äldre anser sig vara nöjda med äldreboendet. 30 procent är missnöjda med måltiderna. Endast 58 procent anser sig ha goda möjligheter att komma utomhus, och fler än 20

procent anser att personalen sällan eller aldrig tar hänsyn till enskilda individers åsikter eller önskemål. Det är sannerligen inget gott betyg för äldreomsorgen i Sverige.

Under 2001–2012 försvann 31 000 platser inom äldreboenden. Det innebär att var fjärde plats försvann under en dryg tioårsperiod. För samma period ökade antalet personer från 80 år och uppåt med 34 000. Det råder platsbrist inom särskilda boenden i väldigt många kommuner. Närmare bestämt rör det sig enligt Boverket om 40 procent av landets kommuner. Och om man trots allt är en av de lyckligt lottade, som har beviljats plats inom äldreboendet, dröjer det i snitt sex månader innan man kan flytta. Det är allt annat än värdigt.

2 300 äldre står i boendekö, visar en enkät som *Ekot* låtit genomföra. 19 personer av dem som står i kö är över 100 år gamla, och resterande är mellan 80 och 99 år. Med andra ord är det många människor som kanske i livets sista skede erbjuds något helt annat än den omsorg de har gjort sig förtjänta av. Det är både ovärdigt och orimligt.

Platsbristen innebär också att de krav som en gång var praxis hela tiden omprövas. I dag räcker det inte med att vara ensam, gammal och sjuk. Det är inte skäl nog. En av anledningarna till den försämrade omsorgen är att vården har förskjutits till hemtjänsten, ett alternativ som är mycket billigare för varje enskild kommun.

Fru talman! Forskning visar att det minskade antalet vårdplatser inte har kompenseras av den utökade hemtjänsten. De som i dag har hemtjänst får i snitt 70 timmar mindre hjälptid per månad i jämförelse med en person på äldreboende. Det är ett resultat som tydligt syns i form av det ökade trycket på brukarens anhöriga. 360 000 personer i arbetsför ålder hjälper i dag en äldre, sjuk eller funktionshindrad närstående, dagligen eller flera gånger i veckan. Mellan 80 000 och 100 000 personer har tvingats gå ned i arbetstid eller helt sluta arbeta för att vårda. Generellt sett drabbar det inte minst kvinnor med lägre utbildning.

Frågan kan också ses ur ett jämställdhetsperspektiv. Det är en jämställdhetsfråga som enligt min mening är betydligt viktigare och mer allvarlig än styrelsesammansättningen i börsbolag, vilka leksaker våra barn väljer att leka med i förskolan eller andra frågor som övriga partier brukar vilja lyfta upp högst upp på jämställdhetsagendan.

Det blir inte bara ekonomiska problem för dem som väljer att vårda en anhörig, utan det har också stor påverkan på det sociala livet. En rapport från Stockholms universitet visar att fyra av tio kvinnor upplever att de har svårt att hinna med fritidsaktiviteter som en direkt påföljd av det anhängarsvar som den här regeringen skapat. En väl fungerande äldreomsorg, precis som barnomsorg, är en förutsättning för att kvinnor och män ska kunna arbeta genom hela livet. Försämrade äldreomsorg riskerar alltså att få konsekvenser på många olika plan.

Fru talman! Sverigedemokraterna har i sitt budgetförslag avsatt betydande resurser för satsningar inom äldreomsorgen. Dessa satsningar inkluderar bland annat ökat stöd för socialt umgänge så att de äldres sociala behov uppmärksammas och genomförandet av matlyft för att våra äldre varje dag ska kunna avnjuta nylagad, välsmakande och näringsrik mat.

När det gäller maten har vi de senaste dagarna kunnat följa den uppmärksammade kartläggning som Sveriges Television har gjort. Den visar

att var fjärde kommun i landet inte näringsberäknar den mat som serveras inom hemtjänsten. Detta är inte något vi kan acceptera. Vi vet att undernäring och näringsbrist är ett stort problem inom äldreomsorgen, och vi sverigedemokrater kommer därför att arbeta för skärpt lagstiftning när det gäller mat inom äldreomsorgen – på samma sätt som har skett med skolmaten.

Vi satsar vidare på

- särskilt investeringsstöd för att bygga fler trygghetsboenden
- stimulansbidrag till kommuner för att stärka anhängstödet
- riktat investeringsstöd för att snabbt få till stånd en ökning av antalet kategoriboenden med husdjursprofil dit äldre personer kan flytta tillsammans med sina sällskapsdjur när de tvingas lämna det egna hemmet
- införande av äldrevårdcentraler och förstärkning av tandvårdsbidraget.

På kommunal nivå har vi under flera års tid föreslagit att äldre ska kunna ta del av kommunala friskvårdsanläggningar kostnadsfritt. Vi föreslår också ökad pension samt ökad garantipension och att den klyfta som har uppstått i och med ett femte jobbskatteavdrag eller jobbskatteavdrag över huvud taget försvinner.

Fru talman! Mycket kan göras om man bara vill, i många fall utan ökade kostnader. Engagemang, vilja och respekt för de äldre är något som tyvärr saknas i debatten. En välutbyggd äldreomsorg gör det möjligt för äldre människor att åldras med tillförsikt och värdighet, en värdighet de har gjort sig förtjänta av.

När vi förra året debatterade att utlänningar som vistas olagligt i landet numera har rätt till avgiftsfri sjukvård, tandvård och mediciner medan svenskar får avstå från detsamma på grund av att de inte har råd, inledde jag mitt anförande med att säga att det var en skammens dag. Och det var en skammens dag när detta beslut fattades av övriga sju riksdagspartier, den så kallade sjuklövern, här inne i kammaren. Nu har någon kommun till och med gått så långt att man ska börja betala ut socialbidrag och bostadsbidrag till utlänningar som vistas olagligt i landet och inte ens har rätt att vara här.

Det är klart att sådana prioriteringar, som sjuklöverpartierna nu gör, går ut över andra områden. Politik handlar om att prioritera. Det finns ingen outtömlig skattkista ur vilken vi kan ösa pengar över allt och alla. Någon eller något måste stå tillbaka när man prioriterar annat.

Våra äldre är inte någon abstrakt grupp som existerar på ett papper. Det är våra mammor och pappor, mor- och farföräldrar och det är vi själva en vacker dag.

Vi hade kunnat ha världens bästa äldreomsorg, där vi tog väl hand om våra äldre, som har slitit för att bygga upp det här välfärdssamhället. Övriga sju partier har nu framgångsrikt raserat det och fortsätter att raserat det genom de prioriteringar de gör. Sjuklövern är tydlig med att man prioriterar människor som inte har bidragit till att bygga detta land före dem som har slitit ut sig för detsamma.

Vi sverigedemokrater är lika tydliga med vilka vi prioriterar. I de båda valen i år har svenska folket möjlighet att göra tydliga markeringar för hur man vill att vi politiker ska prioritera. Det är svenskarnas land, och det är svenskarnas val.
(Applåder)

I detta anförande instämde Tony Wiklander (SD).

Anf. 94 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Fru talman! Nu har ni lyssnat på en sverigedemokrat. Världen är indelad i hårt arbetande människor som finns i Sverige – de ska vara födda här. Resten av världen är mer eller mindre samhällsparasiter som inte arbetar och bara utnyttjar alla andra. Så ser världen ut när man är sverigedemokrat.

Vi fick höra en lista med punkter där Björn Söder anser att Sverigedemokraterna har gjort skillnad. Några punkter var inte med. Bland annat har de inte haft något inflytande inom asyl- och migrationspolitiken. Det är en följd av en överenskommelse mellan Alliansens fyra partier och Miljöpartiet.

Annie Lööf ställde en berättigad fråga till Mikael Damberg. Kommer det att vara möjligt att upprätthålla den överenskommelsen när socialdemokrater får inflytande i synen på arbetskraftsinvandringen? Mikael Damberg svarade inte på det, men hur ser Björn Söder på det? Vilka ligger närmast Sverigedemokraterna i synen på vad ni vill göra för att förändra arbetskraftsinvandringsreglerna?

Vi i Alliansen ägnar varje vaken timme åt att få fler arbetade timmar och att öka drivkrafterna för jobb. Det är Sveriges stora samhällsutmaning. Jag nämnde att det handlar om drivkrafter, möjligheter till handel, ordning i ekonomin, konkurrenskraft, utbildningssystem och en verktygslåda.

De fyra oppositionspartierna verkar ägna mycket tid åt motsatsen, hur vi ska jobba mindre. De tar bort instegsjobben ur verktygslådan. De har ingen ordning på sina ekonomiska förslag eftersom de bygger på orealistiska neddragningar av asyl- och migrationspolitiken. Vad värre är, de tar inte heller drivkrafterna på allvar. De vill gå fram med kraftiga bidragsökningar, höja a-kassan, ge mer i bidrag till dem som inte arbetar och finansiera det genom att ta ut mer i skatt av dem som arbetar.

Därför undrar jag: Hur ska det ge jobb? Hur ska det uppmuntra människor att arbeta? Hur ska vi med den politiken få fler arbetade timmar?

Anf. 95 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Fru talman! Det är uppenbart att det är en väldigt pressad statsminister vi ser de här dagarna och kanske fram till valet med tanke på opinionsmätningar och så vidare, och kanske är det också en trött statsminister. Jag tycker att man ser den pressade situationen mycket tydligt.

När det gäller arbetskraftsinvandringen är vi motståndare till hur den sker i dag med de regelsystem som finns. Vi är absolut för en viss reglerad arbetskraftsinvandring specifikt i områden där man inte kan hitta egen inre kompetens, men vi är inte för att öppna upp för att ta hit låglönearbetare. Det är ju kontentan av alliansregeringens regelsystem.

Prot. 2013/14:54
15 januari

Huruvida vi står nära Socialdemokraterna har jag ingen uppfattning om. Jag har uppfattat det så att även Socialdemokraterna har kritik mot arbetskraftsinvandringen. Det kanske kommer av en rädsla för att vi är ganska starka inom LO-kollektivet, och det är kanske framför allt de svenska arbetarna inom LO-kollektivet som är hotade av att det kommer hit personer som pressar ned lönerna. Det är i och för sig någonting som alliansregeringen välkomnar eftersom man vill pressa ned löner.

Att vi har orealistiska besparingar får vi höra i tid och otid. Ända sedan vi kom in i riksdagen efter förra valet har vi fått höra att vi har räknat fel. Det har ni sagt, Fredrik Reinfeldt, och det kanske dög första året, men det duger inte att år tre komma och säga att vi räknat fel. Visa upp beräkningar på vad invandringspolitiken kostar! Vi har gjort mycket utförliga beräkningar och vi fortsätter att förfina verktygen för att få fram bättre siffror. Vi är helt övertygade om att det reformutrymme vi skapar ligger väl i underkant. Vi kan få ett mycket större reformutrymme.

Kom med egna beräkningar, statsministern, och visa dem för svenska folket, om vi nu har fel. Stå inte bara och säg att vi har fel. Vi är inte för att radera trygghetssystemen såsom alliansregeringen har gjort, och därför vill vi exempelvis höja a-kassan. Men vi skapar också nya arbetstillfällen i landet med vår politik. Jag hoppas att statsministern har läst vårt budgetförslag.

Anf. 96 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Fru talman! Ja, det har jag gjort, och det är orealistiskt att tro att man på kort tid kan skära bort stora delar av asyl- och migrationspolitiken. Dessutom underskattar ni en annan sak, Björn Söder, nämligen att även om en människa som flyr från förtryck och vill komma till ett bättre liv kanske inte omedelbart får jobb på den svenska arbetsmarknaden ser vi att väldigt många av dem efter ett tag får jobb. Mycket av den sysselsättningsökning vi nu ser i Sverige sker i grupper med utrikesfödda. Finns det på plussidan av Sverigedemokraternas beskrivning av Sverige? När kommer ert tack till alla de människor som kommit från andra delar av världen för att vara med och bygga den svenska välfärden?

Vi fick höra om alla andra som hade det jobbigt. Det är alltid vi och de. Det är alltid bara vi som är födda här som har det svårt. Alla andra ska hållas borta. Jag har noterat att det snarare är så att Sverige byggs tillsammans, av människor som fötts här och de som fötts i andra länder och kommit hit. Det är mycket det som vi nu lutar oss mot.

Ovanpå det vill ni ge mer i bidrag till dem som inte jobbar. Den typen av drivkrafter fungerar så att det leder till färre arbetade timmar och ökad arbetslöshet.

(Applåder)

Anf. 97 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Fru talman! Det är inte orealistiska besparingar vi gör. Det är bara att blicka lite utanför Helgeandsholmen och Sveriges riksdag, och kanske Sverige, och se hur det fungerar i andra länder. Sverige upplevs som ett extremt land av omvärlden. Om vi tittar på Sveriges migrationspolitik i dag är det vi som i en europeisk jämförelse är extremister. Man skrattar åt oss utomlands, och man pekar på Sverige som ett exempel på hur illa det kan gå för ett land som det för några decennier sedan gick så bra för. Det har också statsministerns regeringar varit bidragande i att radera. Det är Sverige som är extremt i vår omvärlds ögon.

Det stämmer att många av de invandrare som kommit hit fått del av de arbeten som har skapats. Samtidigt har vi dörren på vid gavel och fyller på med nya personer. Det gör att vi fortfarande har en mycket hög arbetslöshet bland dem som invandrat till Sverige. Även om de nyskapade jobben i mångt och mycket har gått till invandrare är det fortfarande

en skyhögt arbetslöshet bland invandrare eftersom dörren står på vid gavel, statsministern.
(Applåder)

Anf. 98 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Jag har förstått av Sverigedemokraternas landsmöte att man ska locka fler kvinnor till partiet. Det kan behövas om man tittar på det grabbgång som nu styr. Jag skulle därför vilja ställa ett par frågor om Sverigedemokraternas jämställdhetspolitik och syn på kvinnor.

För det första ska abortgränsen sänkas från 18 till 12 veckor. För det andra vill man införa sambeskattning för gifta par.

Rätten till fri abort även efter den 12 veckan är oerhört viktig för kvinnors självbestämmande och makt över den egna kroppen. Att inskränka den rättigheten kommer inte att leda till färre aborter utan bara till ökad stigmatisering och skuldbeläggande av de kvinnor som tyvärr behöver göra abort.

Förslaget att införa sambeskattning för gifta par visar på en föråldrad kvinnosyn och på bristande förståelse för vad som skapar ekonomisk jämställdhet. Sambeskattning betyder att båda makarna i ett äktenskap beskattas för hälften av den gemensamma inkomsten. Om ett par har stora inkomstskillnader innebär det att det helt enkelt inte blir lönsamt för den som tjänar mindre, vilket oftast är kvinnan, att arbeta. Därför är risken vid sambeskattning att kvinnan binds till hemmet.

Jag skulle vilja fråga Björn Söder: På vilket sätt leder inskränkt aborträtt och sambeskattning till ökad jämställdhet och ökat självbestämmande för kvinnor?

Anf. 99 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Fru talman! Jag tror inte att ens Annie Lööf är för fri abort. Jag tror att Annie Lööf är för att vi ska behålla den gräns vi har i dag, nämligen 18 veckor. Den gränsen tillkom på 70-talet utifrån hur statusen var på den medicinska fronten, det vill säga när man tidigast kunde rädda ett foster. Man skulle ha en viss säkerhetsmarginal till när man kunde rädda ett foster. Efter 70-talet har mycket hänt på det medicinska området, vilket jag tror att Annie Lööf är medveten om. Det har gjort att man i dag kan rädda ett foster mycket tidigare än på 70-talet. Då bör det finnas en säkerhetsmarginal som måste justeras utifrån det, och därför är vi för att man ska sänka gränsen till 12 veckor om särskilda skäl inte föreligger. Jag ser det inte som något kvinnofientligt. Däremot är det mycket livsvänligt att ha den inställningen.

När det sedan gäller våra kvinnoinsatser, att vi är ett grabbgång och liknande tror jag att vårt parti på ett alldeles utmärkt sätt internt kan besluta om vilka som ska representera oss i Sveriges riksdag. Om Annie Lööf tittar på vårt budgetförslag ser hon att det till exempel framgår att 70 procent av våra insatser riktas sig främst till kvinnor. Rätten till heltid är ett sådant förslag som framför allt gynnar kvinnor i den offentliga sektorn. Vad beträffar det familjepolitiska och vården vill vi att fler ska kunna ta ut sin graviditetspeng och så vidare. Jag tycker att Annie Lööf ska läsa vårt budgetförslag. Då ser hon att vi har många riktade åtgärder beträffande hur vi ska lyfta upp kvinnors situation i samhället.

Anf. 100 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Jag får tolka svaret om sänkt abortgräns som att Sverigedemokraterna kommer att hålla fast vid sitt förslag att inskränka rätten till abort i Sverige. Då måste jag fråga vilket land de har som förebild. Är det Irland, Malta, Polen? I de länderna är abort förbjudet men förekommer naturligtvis i det fördolda. Det kan vara såväl kostsamt och stigmatiserande som farligt. Det är de svagaste i samhället som drabbas av det. Det är ett moralförslag som skickar en enda signal till kvinnor i Sverige: Ert självbestämmande och makten över er kropp är sekundär.

En fråga som Björn Söder inte tog upp gällde sambeskattningen. Vad handlar det om? Är det ett budskap till kvinnor som vill jobba att de inte ska det, för om de tjänar mindre är det inte mödan värt? Är det ett budskap om att deras arbete inte är lika mycket värt, att deras insats i arbetslivet inte gör någon skillnad och att det är lika bra att de stannar vid spisen?

Hur kan en kraftig inskränkning av abortgränsen och sambeskattning av makar leda till ökad jämställdhet, Björn Söder?
(Applåder)

Anf. 101 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Fru talman! Nu tror jag inte att Annie Lööf tror att Sverigedemokraterna är för ett fullständigt förbud mot abort. På samma sätt är jag övertygad om att Annie Lööf vill ha en viss begränsning och inte ha helt fri abort.

Jag sade till statsministern i ett tidigare replikskifte att Sverige är ett extremt land när det gäller migrationspolitiken. Vi är ett lika extremt land när det gäller abortpolitiken, om man jämför med vår omvärld. Sverigedemokraterna vill anpassa gränserna efter hur det ser ut i vår omgivning. Tolv veckor är fullt realistiskt att ha som gräns. Man kan nu rädda foster mycket tidigare än man kunde på 70-talet, då 18-veckorsgränsen sattes. Jag tycker att det är fullt rimligt att man med tanke på detta ser till att ha en verklighetsanpassad gräns för när man ska tillåta fri abort. Vi är för att man ska kunna utföra aborter också efter denna tidsgräns, men då ska det vara vid speciella tillfällen då det finns särskilda skäl till att göra detta.

Allmänt sett tycker jag att politiker ska vara väldigt försiktiga med att lägga sig i familjers olika val om vem som ska stanna hemma eller inte.

Anf. 102 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Åhörare! Valåret 2014 har börjat. Men det som ligger framför oss är mer än ett valår. Det är ett vägval, inte bara för Sverige, utan också för Europa. I grunden handlar detta vägval om vilka värderingar vi bygger vårt samhälle på. Vi väljer mellan marknadsliberal experimentverkstad och en välfärd för alla. Vi väljer mellan omtanke och girighet. Vi väljer mellan ett öppet Europa och ett Europa där högerextrema partier breder ut sig och får inflytande. Vi väljer mellan ett kallt samhälle och ett samhälle där människovärdet räknas. Vi väljer mellan samma gamla skattesänkningar och nya reformer. Vi väljer mellan en trött regering och ett hopp om en bättre framtid.

Det är ett värderingsval. Ingenstans är det tydligare än i frågan om de privata vinsterna i välfärden. För vem har vi sjukvården, äldreomsorgen och skolorna? Har vi detta för eleverna, för de äldre och för de sjuka?

Eller har vi det för att man ska tjäna pengar på det och för att vinstintresset ska styra utvecklingen? Vi väljer det förstnämnda.

Detta är också tydligt när vi ser på krisen i den svenska skolan. Utvecklingen i skolan är ett allvarligt misslyckande som kommer att ha effekter under mycket lång tid framöver. Det kommer att påverka tiotusentals ungdomars framtidsutsikter, och det kommer att påverka konkurrenskraften för vårt land.

En slutsats kan man dra av krisen i skolan: Marknadslösningarna fungerar inte inom utbildningen. Det vi ser är ganska graverande. Resultaten faller. Allra allvarligast är det att så många inte klarar skolans grundläggande krav. Chansen till en bra utbildning är olika beroende på var man bor och i vilken skola man får börja. Alldeles för få väljer yrkesprogram som ska ge fina och bra yrkesutbildningar och arbetskraft som vi verkligen behöver i Sverige. Vi står inför enorma utmaningar för den svenska skolan.

Det här har stora och komplexa orsaker. Men det är uppenbart att blandningen av skolvalet, kommersialiseringen med vinstintresset och kommunaliseringen har drivit fram en alltmer ojämlig skola. Detta drabbar hela skolsystemet och skolans resultat.

Lösningen måste bestå av flera olika delar. En del är att staten tar ansvar för skolans utveckling. Men då duger det inte att man har en sönderprivatiserad skola, för staten når ändå inte längre än den skola som är statlig.

Vi måste få bort det kortsiktiga vinsttänkandet ur utbildningen. Vi vill inte se fler skolkonkurser. Vi vill inte se att de pengar som skulle ha gått till elevernas utbildning, lärare och specialpedagoger försvinner till riskkapitalisters konton på de brittiska kanalöarna.

Vi menar också att man måste ompröva skolvalet. Det är rimligt att man tryggt ska kunna börja i den skola som ligger närmast ens bostad. Om det finns särskilda skäl måste man självklart kunna gå i en annan skola. Men skolvalet och kommersialiseringen förstärker uppdelningen och segregationen i skolan.

Vi inser att det här inte räcker. Det är bara en del av lösningen. Vi behöver fler lärare, vilket gör det möjligt att ha mindre klasser. Vi behöver fler speciallärare tidigt i den svenska skolan. Vi måste ha mindre grupper redan på fritids och i lågstadiet. Varje barn ska få hjälp med läsläsning i skolan. Det ska inte spela någon roll vilken utbildning föräldrarna har. Man ska ha samma chans att göra sina läxor. Vi vill satsa särskilt på de skolor som har riktigt dåliga resultat för att lyfta dem. Då har vi en möjlighet att vända utvecklingen.

Vi vill satsa särskilt på yrkesprogrammen. En bra yrkesutbildning är en bra start på yrkeslivet. Men det kräver att man också ska kunna gå vidare till högskolan. Om man upplever att det är en sorts spärr mot vidare studier senare i livet att börja på yrkesutbildning, då är det uppenbart att många väljer någonting annat. Det som gjordes var ett misstag. Men vi behöver också högre kvalitet i praktiken under utbildningen, en tydligare koppling direkt till företagen och arbetslivet och inflytande över utbildningen för företag och arbetsliv.

Så kan vi steg för steg vända de fallande resultaten och få en skola som bygger på omtanken om eleverna, inte en marknadsstyrd skola.

Även på Europainivå märks kontrasten mellan å ena sidan girigheten och finanskapitalet och å andra sidan omtanken om de människor som i dag drabbas av krisen. Det vi ser är en europeisk union som räddar banker med miljarder euro – det är fullständigt svindlande summor – men låter miljoner unga gå arbetslösa.

Vänsterpartiet är och har varit den främsta kritikern av denna misslyckade ekonomiska politik. Vi motsätter oss konsekvent hur EU river ned välfärden och arbetsrätten runt om i krisländerna. Vi ser hur denna åtstramningspolitik har varit direkt kontraproduktiv. Vår trovärdighet är här hög. Vi spelade en avgörande roll för att Sverige i dag står fritt från euron. I dag försvarar inte ens Jan Björklund valutaunionen längre. Han var nog den siste.

Vi har också förslagen på hur vi kan göra saker bättre. Vi vill ha bättre villkor för löntagare, som nu tvingas lämna sina hem i stort antal för att söka försörjning på annat håll. Vi verkar för kvinnors rättigheter och för en human flyktingpolitik. Hur djup krisen än är i Europa är det betydligt värre i länder väldigt nära oss.

Vi tror inte att lösningen är mer centralstyre, växande EU-makt och den okänslighet som Bryssel i dag står för. Europeiska unionen marknadsfördes som en sorts stor tågloff för ungdomarna i Europa. Skillnaden mellan propagandan och verkligheten kunde inte ha varit större. Många hade aldrig råd att ge sig ut på någon tågloff. Men väldigt många tvingas i dag att lämna sina hem och familjer för att söka försörjning via vilket jobb som helst någon annanstans. Studenter i Madrid och Aten får drömma om ett jobb på McDonalds i Frankfurt. Sådant har EU blivit. EU är en del av problemet, inte en del av lösningen. Svaret är mindre makt åt EU och mer vänsterpolitik.

Valet 2014 kommer att handla om värderingar, om vilket samhälle vi ska ha. Det kommer inte att vara en kamp om lämpligheten mellan olika personligheter. Det kommer att handla om vilket samhälle vi vill se.

På fyra grundläggande områden måste Sverige lägga om kursen.

Vi måste bygga ett samhälle som har mindre klyftor mellan rika och fattiga och mellan män och kvinnor. Det går faktiskt bakåt när det gäller den ekonomiska jämställdheten i Sverige. Det hänger ihop med högerens ekonomiska politik. Den får den effekten om man bedriver den som regeringen gör.

Vi måste inse att det totala marknadstänkandet och privatiseringarna på område efter område, allt från skola till järnvägsunderhåll och apotek, har misslyckats. Det är dags att ta bort de ideologiska skygglapparna och återupprätta välfärdssamhället.

Vi ser hur otryggheten inte leder till arbete. De arbetslösa har en låg a-kassa. Sjuka känner sig inte säkra med sjukförsäkringen. Tanken var att det skulle ge arbete.

Om det hade stämt, om otrygghet hade gett arbete, då hade vi haft full sysselsättning i Sverige i dag. Så stor har otryggheten blivit. Men vi har inte det, eftersom människor inte fungerar så. De fungerar på ett annat vis.

Sist men inte minst vill vi att Sverige ska vara ett land att vara stolt över i klimatarbetet. Det är den stora framtidsfrågan.

Jag önskar att om några år kommer studiebesökare till Sverige och ser på hur vi gjorde och hur ett land kan vara både välfärdsstat och industrialisation och samtidigt minska utsläppen av växthusgaser.

Inget mindre än det ska vi nöja oss med, fru talman.
(Applåder)

Anf. 103 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Fru talman! Uttalandet från Vänsterpartiets kongress gör mycket tydligt att man vill lämna det man kallar marknadsdogmer. I grunden är ni emot marknadsekonomin helt och hållet, Jonas Sjöstedt.

Frågan är bara vad som ska komma i stället och var det ni vill ha i stället finns i världen. Var finns ett samhälle där det inte längre råder marknadsekonomi som ni menar är ett exempel att följa? Det vore intressant att höra.

Jag tycker att det är lite märkligt att Vänsterpartiets ordförande kommer hit från en partikongress och har en lång inledning där han inte ens nämner det som kongressen sände med som hälsning, som det viktigaste för Vänsterpartiet att nu göra.

I ett Sverige där vi kämpar varje dag för att få fler arbetade timmar har Vänsterpartiet nu slagit fast att målet är att vi ska jobba mindre.

Ni hörde Halvan här tidigare. Det är Miljöpartiet. Här står nu Helan. Här ska vi inte gå ned från 40 till 35 timmar. Nu ska vi ned till 30 timmars arbetsvecka.

Det är den enskilt dyraste reform som Vänsterpartiet går till val på. Det nämner inte ens partiordföranden. Det är över 10 miljarder kronor per år i påverkan på offentliga finanser. Det kommer att driva ned Sverige i recession.

Vilka är det som jobbar heltid i Sverige? Vilken enskild grupp är mest överrepresenterad här? Det är friska män mitt i livet. Vänsterpartiets största valreform riktar alltså in sig på att friska män som har arbete och har det bra ska få jobba lite mindre.

Av alla samhällsproblem som Vänsterpartiet har sett och allting ni vill rätta till kom ni fram till: Den sak vi vill göra, som kostar mest, är att förbättra för arbetsföra friska män mitt i livet. Hur, Jonas Sjöstedt, kom Vänsterpartiet fram till den idén?

(Applåder)

Anf. 104 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja råda Fredrik Reinfeldt att läsa vårt parti-program. Där kan han läsa att man behöver marknader i en modern ekonomi. Det kommer vi också att behöva i Sverige i framtiden för att avgöra varor och priser, till exempel.

Men det innebär inte att marknaden passar i alla delar av människors liv. Marknaden passar inte så bra som drivkraft när man ska ta hand om människor som är på väg mot slutet av livet. Marknaden passar inte så bra för att ha en bra skola. Vi kan se det med de stora skolkonkurserna till exempel.

Där finns skillnaden mellan dig och mig. Jag är inte fundamentalisten som tror att marknaden hör hemma i varje vrå av våra liv, för det gör den inte. Det är på det viset.

Arbetsstidsförkortning kommer självklart att vara viktigt. Viktigast för oss inför valet är frågan om att få bort de privata vinsterna ur välfärden. Det är vårt stora löfte till väljarna att göra någonting åt det. Men vi skulle också gärna korta arbetstiden.

Vi har gjort det förut. Varenda gång i Sveriges historia som vi har kortat arbetstiden har högern låtit precis som Fredrik Reinfeldt. Det blir för dyrt. Det går inte. Det är helt omöjligt.

Går vi tillbaka till när man införde åtta timmars arbetsdag, vad sade högern då? Hur lät det när man genomförde 40 timmars arbetsvecka? Det lät likadant. Men hör man i dag någon moderat stå och säga: Det är dags att gå tillbaka till tio timmars arbetsdag och sex dagars arbetsvecka? Nej.

Moderna länder kortar arbetstiden. Tyskland gör det, Frankrike gör det, och stora branscher i Danmark gör det också. Jag är säker på att den dagen vi har gjort det även i Sverige, Fredrik Reinfeldt, kommer inte ni att vara emot det. Folk kommer att tycka att det är helt naturligt.

Vi inser att det tar tid. Det tar reformutrymme. Men det är naturligt att när produktiviteten ökar kan man arbeta mindre. Vad får vi? Jo, vi får människor med mera tid för sina barn, för kultur och för att leva.

Ekonomi är viktig. Den kommer man aldrig undan. Men målet med ekonomin är någonting större, att bygga goda liv, och det ska vi göra. (Applåder)

Anf. 105 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik:

Fru talman! Det är ingen som bedömer att det är så det ser ut. Det är inget som hindrar någon att jobba mindre i dag. Våldigt många kvinnor, olyckligtvis tycker jag, har gått ned på deltid. Men det är inte vad ni, Jonas Sjöstedt, föreslår.

Ni föreslår att man ska jobba mindre med bevarad lön, och sedan ska ni låtsas som att det inte har någon kostnad och att detta inte har någon påverkan på offentliga finanser.

Det finns inga utom Vänsterpartiets kongressledamöter som tror på detta, inga som är seriösa. Det måste vi vara i den offentliga debatten. Vi måste erkänna att saker och ting kostar.

Om vi ska jobba mindre, om de friska männen mitt i livet som är arbetsföra ska få lättnader med Vänsterpartiet, får det andra konsekvenser. Då minskar de offentliga budgetarna. Då blir det färre arbetade timmar. Då minskar vår ekonomi, den krymper.

Det är vad man har upplevt i Grekland. Där har man mindre råd med allt det goda som Jonas Sjöstedt vill tala om. Politik får konsekvenser. Vänsterpartiets kongress valde. Det viktigaste var de friska arbetsföra männen. De ska få lättnader.

Nu har Jonas Sjöstedt fått ordern att driva den frågan. Det låtsas han inte om när han står här i talarstolen. Vi följde kongressen. Detta är fel svar på Sveriges utmaningar.

Anf. 106 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Om Fredrik Reinfeldt hade haft rätt skulle de tidigare arbetsstidsförkortningarna ha varit en katastrof. De hade helt enkelt inte varit möjliga, men det var de.

Man använde produktivitetens utvecklingen under 70-talet, som hade ett ganska besvärligt konjunkturläge, och gjorde en ganska kraftfull reduce-

ring av arbetstiden. Man har gjort det i den tyska metallindustrin, världens mest framgångsrika exportindustri. Man har gjort det i Frankrike. Det kan göras här också.

Självklart kan det också ske genom en omfördelning av löneandelens del av produktionsvärdet. Det vore på tiden, eftersom den faller.

Vet du, Fredrik Reinfeldt: Vi kommer alltid att drömma lite större än vad ni gör. Vi kommer alltid att drömma: Ja, bägge kan jobba heltid och ändå hämta i tid på förskolan.

Ja, man ska orka jobba tills man är 65 år och inte slita ut sig. Det ska också gälla vårdbiträdet och metallarbetaren. Ja, livet är mer än arbetet.

Det kommer vi att fortsätta att drömma om. Jag förstår att det är främmande för dig, men vi är sådana.

Anf. 107 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag tänkte också ta upp ett tema från er kongress, Jonas Sjöstedt. Jag ska börja med att tacka för att du tog strid mot dina partivänner som ville förbjuda alternativ inom skola och omsorg. Jag tror att det var klokt.

Det är uppenbart i det moderna samhället att det inte bara är det offentliga som kan driva på en utveckling och se vad olika människor behöver i det läget när de behöver omsorg eller går i skolan.

Du talade tystare om hur ni bakvägen vill sätta stopp för enskilt drivna byskolor. Ni vill att det är kommunen som ska bestämma huruvida det ska få finnas något annat än offentliga skolor. Det betyder att när kommunen bestämt att den inte längre vill driva en byskola är det ett beslut som innebär att inte heller någon annan får starta en skola. Även om det skulle finnas engagerade och motiverade lärare och ett engagerat föräldragång som vill ta över och själva driva denna byskola vidare kommer de att få nej om Vänsterpartiet bestämmer i kommunen.

Jag har aldrig träffat en vänsterpartist i en kommun som har sagt ja till enskilda alternativ. Det var också uppenbart på er kongress att ni har ett väldigt starkt motstånd mot detta.

Min fråga till dig är helt enkelt: Varför ska barnen i byskolorna behöva bli skjutsade långa vägar när kommunen har bestämt att lägga ned deras skola? Det gäller trots att de har lärare och föräldrar som är villiga och har en passionerad idé om hur de ska få skolan att ha en bra utbildning för deras barn.

Anf. 108 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Jag tackar för frågan. Det är en väldigt viktig och central fråga i debatten om hur vi ska organisera välfärden i framtiden.

Låt mig tydliggöra att lika konsekventa motståndare som vi är till vinstuttaget i välfärden, lika tydligt kan vi se att i delar av välfärden är det bra och positivt att kunna ha andra icke vinstdrivna alternativ. Det gäller kooperativen för personlig assistans. De är inte våra motståndare. De är våra vänner. Stadsmissionens äldreomsorg har ofta bra kvalitet men blir i dag ibland utkonkurrerad av de stora jättarna.

Jag var glad att Vänsterpartiets kongress var så fantastiskt tydlig i den här frågan. Jag såg mig om i salen när vi voterade om att allt skulle vara offentligt. Jag såg två röstkort i luften av 240. Det partiet är vi, och det

tycker jag är bra. Men vinstintresset ska bort. Där kompromissar vi inte så enkelt, och helst inte alls.

Jag har mött många vänsterpartister som är engagerade i både kooperativa vårdcentraler och i byskolor. Jag tycker att det är rimligt att dessa alternativ finns. Det är inte på något sätt vårt huvudmål att komma åt dem. Jag tycker att de har en funktion. Men det måste vara demokratin som bestämmer hur skattepengarna används. Jag kan inte se vem som annars skulle göra det.

Anf. 109 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Det är det som gör att det blir så tydligt att Jonas Sjöstedt vill föra kammaren och tittarna bakom ljuset. Du säger att ni gillar alternativen när du vet att dina partikamrater ute i kommunerna i samma sekund som de fattar beslut om att de inte längre vill driva byskolan kommunalt säger att den inte heller ska kunna tas över av de engagerade lärarna eller de passionerade föräldrarna som värnar att barnen inte ska behöva skjutas långa vägar från byskolan.

Det är det som är realiteten när du säger att man ska bestämma om detta lokalt. Du vill ta bort etableringsfriheten för skolor – den etableringsfrihet som är den enda garant som byskolorna i dag har när man står inför problemet att kommunen gör en annan värdering av hur skolan ska organiseras i deras kommun. Alla vänsterpartister som jag någonsin har träffat i kommunala sammanhang säger med en röst: Nej, det här ska kommunen bestämma helt över!

Jag är väldigt orolig över denna utveckling. Du är ute och talar jättemycket om att det bara är vinsterna som är problemet, men när vi tittar ute i landet på vad som är den stora diskussionen är det just byskolorna. Och där är Vänsterpartiet tydligt: Man vill ta bort etableringsfriheten. Man hotar byskolorna i Sverige.
(Applåder)

Anf. 110 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Någon fri dragningsrätt på skattepengar borde inte finnas, men det gör det. Det ska vara demokratin som avgör var skattepengar går någonstans. Men redan i dag finns det massor med kommuner där Vänsterpartiet styr där det finns kooperativ barnomsorg, till exempel, som vi är för. Vänsterpartister är ofta engagerade i detta i de här kommunerna. Men jag tycker att det är rimligt att man fattar demokratiska beslut om detta precis som om andra former av barnomsorg.

Anf. 111 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Jonas Sjöstedt och jag har mötts i otaliga debatter som handlar om människors självbestämmande och om framtidens välfärd ska bestå av en mångfald av olika högkvalitativa aktörer eller om det ska vara likt en kolchos – storskaligt, enformigt och statligt styrt.

Jag har till dagens debatt tittat lite på hur medarbetarna inom vården själva svarar i Jobbhälsobarometern, som genomförs av Svensk Företagshälsovård och Svenskt Kvalitetsindex, när det gäller deras arbete. Jag skulle vilja fråga Jonas Sjöstedt om han är medveten om ifall det är i privat eller i offentligt driven vård som flest säger att de är nöjda med sin personalledning, flest upplever att de har möjlighet att påverka sina ar-

betsuppgifter, flest tycker att lönen är rimlig för arbetsuppgiften, flest tycker att de hinner med sina arbetsuppgifter, flest får den utbildning som de behöver och flest är nöjda med sin arbetsgivare.

Påståendena gäller medarbetare inom vården, som sagt. Kan Jonas Sjöstedt svara på om det handlar om medarbetare som är anställda inom offentligt driven vård eller privat driven vård?

Anf. 112 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Jag vet inte vilken undersökning som Annie Lööf refererar till. Men när Kommunal frågade sina medlemmar ville de hellre jobba åt kommunen. Jag inser att det finns problem i offentlig omsorg och välfärd, och vi vill göra någonting åt det. Vi har en politik för det. Vi har mer resurser, vi har rätt till fortbildning, vi har högre personaltäthet och vi har fasta jobb. Vi har heltider. Det är sådant som verkligen skulle göra skillnad.

Men det vi ser är ett tydligt mönster med de privata. För att göra vinst har man lägre personaltäthet. Det är tydligt i äldreomsorgen. Ofta har man lägre löner, till exempel i skolorna, när det gäller lärare och privata skolor. Man har mycket mer otrygga anställningsformer. Hur duktiga de som arbetar med de här verksamheterna än är så påverkar detta möjligheten att göra ett bra jobb. Jag vill att alla ska ha den möjligheten.

Jag vill också öka valmöjligheterna inom det offentliga. Jag var nyligen och besökte ett äldreboende i Göteborg – Gerdas äldreboende. Det är ett kommunalt boende i det rödgrönt styrda Göteborg som är prisbelönt. Alla jag talade med där bland de boende lovprisade boendet och personalen. Personalen har makt över sin egen vardag och de boende har makt över sin egen dag och hur den ska se ut. Så bra skulle jag vilja att all äldreomsorg var.

Men om vi låter vinstintresset ta över ser vi vad som sker. Då planerar man med några få års horisont. Då blir det lägre bemanning, fler otrygga jobb och mindre intresse av att satsa på att utbilda personalen. Vinstintresset passar inte som drivkraft där.

Därför är jag övertygad om att en i huvudsak offentligt administrerad och ägd välfärd kompletterad med en del alternativ som inte har vinstintresse är den bästa formen. Det är också så enkelt som att miljarder helt enkelt rinner i väg – miljarder som skattebetalarna har betalat för att våra barn och våra äldre skulle ha det bra. De hamnar i fickorna på riskkapitalet, och där hör de inte hemma.

Anf. 113 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Jonas Sjöstedt målar alltmer in sig i ett hörn, och han blir snart ensam kvar i detta hörn. Sjöstedts syn på privata företag grundar sig inte på kunskap och inte på erfarenhet från medarbetarenkäter, utan den grundar sig på kommunism och på fördomar.

Alla de påståenden som jag räknade upp tidigare – flest nöjda med sin arbetsledning, flest nöjda med sin lön i förhållande till sin arbetsinsats och flest nöjda med sin arbetsgivare – var duktiga medarbetare inom privat driven vård ansvariga för. Med Jonas Sjöstedts politik kommer de inte att få möjligheten att jobba kvar där.

Min idé om framtidens välfärd handlar om högkvalitativa vårdcenter – offentligt drivna, ideellt drivna och privat drivna. Det är inte

driftsformen som är det viktiga, utan det är höga kvalitetskrav och viktiga och hårda kontroller. Men vi ska ha en mångfald av aktörer och en möjlighet för medarbetare att välja arbetsplats och en möjlighet för brukare att välja sin vårdcentral.

Prot. 2013/14:54
15 januari

Partiledardebatt

Anf. 114 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Annie Lööf befarar att jag ska bli ensam i mitt hörn. Jag är inte lika orolig för det. Jag står där med en fast majoritet av Sveriges befolkning som tycker att det är fel att ta ut privata vinster ur välfärden. Jag står faktiskt där med en majoritet av dina väljare också, Annie Lööf. Det är alla de människor som inser att girigheten är en dålig drivkraft i välfärden och att alla skattepengar ska gå dit där de är avsedda. De har sett vad som händer med vårdskandaler och nedlagda skolor, och de vill ha en välfärd att lita på.

Det är viktigt att se att när vinstintresset styr sker någonting annat än vad som händer när behoven styr. Till exempel hamnar de privata alternativen i regioncenter samtidigt som sjukvården utarmas i stora delar av glesbygden. Om du vill ha en trovärdig landsbygdsolitik och släpper marknaden fri inom välfärden kommer du att dra resurserna till de storstäder som redan vinner. Det tycker jag att du ska fundera på, Annie Lööf.

Anf. 115 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Fru talman! Vänsterpartiet gör gällande att man är ett EU-kritiskt parti eller motståndare till Europeiska unionen. På partiets hemsida står det att man är just motståndare till EU.

Min fråga till Jonas Sjöstedt är: Var någonstans var Vänsterpartiet när Sveriges riksdag i slutet av november röstade om att man skulle skriva in EU-medlemskapet i den svenska grundlagen? Jag vet att det som står i grundlagen inte är ristat i sten. Det kan ändras, om än med lite större svårighet än andra riksdagsbeslut. Men det är en otroligt viktig symbolfråga om man nu vill göra gällande att man är ett starkt EU-kritiskt parti. Ändå tog man inte strid när det gäller att skriva in detta i grundlagen.

Anf. 116 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Jag tror att jag var aktiv EU-motståndare innan du fick köra moped, Björn Söder. Det är så det ser ut. Jag är fortfarande självklart emot EU-medlemskapet. Diskussionen om grundlagen visar bara att ni fortfarande inte förstår hur EU fungerar. Det spelar ingen roll för EU:s makt över Sverige vad som står i den svenska grundlagen, för EU-rätten är överordnad den svenska grundlagen. Det är enbart en symbolfråga.

Sverigedemokrater ägnar sig gärna åt symbolpolitik, men i realpolitiken är man inte lika konsekvent. När ni har suttit i EU-nämnden har ni glatt röstat för mer makt åt EU, bara det gäller att hålla flyktingar borta från Europa. Det har verklig betydelse. För människor som kommer att dö i Medelhavet har det stor betydelse till skillnad från den symbolpolitik som du ägnar dig åt. Jag ger inte mycket för det alternativet.

Anf. 117 BJÖRN SÖDER (SD) replik:

Fru talman! Symbolfrågor är givetvis viktiga. Även de praktiska frågorna är viktiga. Det är som sagt inte ristet i sten vad som står i vår svenska grundlag om EU-medlemskapet, och det påverkar kanske inte heller den makt som EU utövar över Sverige. Men det försvårar ett utträde ur Europeiska unionen, om man nu vill ha det, Jonas Sjöstedt. Men det är kanske inte Vänsterpartiets mål att vi ska lämna EU. De skulle kanske vara ganska positiva till EU om det inte vore för att det inte är ett renodlat socialistbygge. I så fall hade man kanske sjungit och lovordat dagens EU.

När det gäller EU-nämnden agerar Sverigedemokraterna faktiskt väldigt mycket där, till skillnad från Vänsterpartiet. Det kommer att bli tydligare nu när vi går in i EU-valrörelsen. Jag tycker att det är viktigt att visa att Vänsterpartiet inte är det EU-motståndarparti som man ger sken av att vara.

Anf. 118 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Det är möjligt att Sverigedemokraterna agerar mycket i EU-nämnden, men särskilt hög kvalitet är det inte. Det kan jag garantera efter att ha suttit där.

Det kanske låter konstigt för Sverigedemokraterna, men det är rimligt att en grundlag beskriver hur verkligheten ser ut. Det stod till exempel länge i grundlagen att konungen äger att allena styra riket, trots att det inte var så. Det var kanske inte riktigt bra. Det bör stå i en grundlag hur det faktiskt är. Sedan påverkar det ingenting. Väljer vi att träda ut ur EU vid en folkomröstning gör vi naturligtvis det oavsett vad som står i grundlagen. Det stod inte heller att vi var med i EU när vi gick in i den europeiska unionen.

Ni bevisar bara att ni inte begriper hur det här fungerar, och jag tycker att det är ganska konsekvent i alla fall.

Anf. 119 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Som har nämnts här har Vänsterpartiet nyligen avhållit sin kongress. Ett av besluten var, som statsministern var inne på tidigare men som Jonas Sjöstedt inte var lika villig att diskutera, att arbetstiden ska förkortas till sex timmar. En fjärdedel av arbetstiden ska bort. Det ville partiledningen inte göra, men beställningen från kongressen var tydlig. Det är Vänsterpartiets politik för de kommande åren. En detalj i sammanhanget är att vänsterkongressen inte hann med alla debatter, eftersom tiden tog slut.

Det här beslutet, Jonas Sjöstedt, som du nu har till uppgift att förvalta innebär att vi ska korta arbetstiden med 25 procent. Lönen ska bibehållas, och det innebär att för varje timme kommer vi att få en löneökning på 33 procent, vilket ju är alldeles fantastiskt. Jag tror att få skulle vara emot det om vi badade i pengar. Men nu är det så att vi inte badar i pengar.

Jag vill minnas att Jonas Sjöstedt i sitt anförande gjorde en ganska avsevärd uppräkningslista av många krav som kommer att kosta enorma resurser om de ska genomföras. Hur ska Jonas Sjöstedt klara det? Med vilka pengar ska man kunna genomföra det när man tar varje upptänkligt utrymme för de kommande åren i anspråk genom att vi ska jobba

Anf. 120 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Göran Hägglund för frågan, och jag uppskattar all uppmärksamhet runt vår kongress.

Det är så, Göran Hägglund, att vi har kortat arbetstiden förut. Vi har gjort det flera gånger. Andra länder har kortare arbetstid än vad Sverige har i dag, och de har stor konkurrenskraft. Den tyska metallindustrin som jag nämnde förut är ett utmärkt exempel. Det man gör är framför allt att man använder en del av produktivitetsutvecklingen till att i stället korta arbetstiden. Man gör det stegvis. Det går inte blixtnabbt, och det har det aldrig gjort när man kortat arbetstiden. Man måste ha en konsekvent plan för att göra det. Det är alltså ganska naturligt hur det går till.

Varför gör man då det här? Jo, till exempel för familjens skull – för att man ska kunna hämta barnen utan att de är dödströtta när man går hem och alla är hungriga och griniga när man ska laga middag tillsammans, för att bägge ska kunna jobba heltid och för att man ska ha tid att leva tillsammans och vara rädda om varandra.

Jag var på Toyota i Göteborg. Där jobbar man sex timmar om dagen. Man har gjort det i tio år. Alla är otroligt nöjda, såväl företaget som de som arbetar. Det är mest män på arbetsplatsen, eftersom det är en bilverkstad. En av de saker som de sade var: Vi blir lyckligare i min familj. Jag har tid att handla. Jag har tid att ha middagen klar. Jag har mer tid att vara med mina barn.

Den sortens mål sätter vi för politiken. Ekonomin är ett viktigt medel, men den är i grunden ett medel för att ge människor goda liv. Då är kortare arbetstid ett verktyg för det. Till skillnad från vårdnadsbidrag och andra modeller kan det här också vara en stomme för att dela på hemarbetet och för att ge verklig jämställdhet mellan män och kvinnor.

Anf. 121 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag har ytterligare någon fråga innan Jonas Sjöstedt behöver gå hem. Den handlar återigen om hur man ska klara av att fatta politiska beslut om att vi ska gå ned från åtta till sex timmar. Det är ju en sak om man på arbetsplatserna kommer överens om att använda det utrymme som skapas till att byta löneökningar mot kortare arbetstid. Men här vill Vänstern inte göra det valet, utan man säger att vi ska gå ned i arbetstid och bibehålla lönen, i praktiken alltså betala människor mer per tidsenhet för det arbete som de utför för att inte utföra arbete.

Hur ska man då i Vänsterpartiets Sverige klara att ersätta de narkosköterskor som går hem och alla de barnmorskor som inte finns på plats för att de har gått hem? Hur ska man ersätta de allmänläkare som inte finns på plats? Att Jonas Sjöstedt går hem tror jag att vi klarar.

(Applåder)

Anf. 122 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Ja, Göran Hägglund, flera avtalsområden har redan kortare arbetstid i Sverige. Ofta blir det tjänstemännen som kan få kortare arbetstid, men till exempel kvinnor som arbetar i yrken som sliter på kroppen får jobba full tid. Jag vill att det ska vara en rättvisa i det här där

man stegvis går ned i normalarbetstid. Det har vi gjort förut. Det har gått väldigt bra att göra det.

Du påpekar alldeles riktigt att det kommer att behövas fler människor på arbetsmarknaden. Vi kommer att behöva fler som arbetar i välfärden, fler som arbetar i skolan och fler som arbetar på många andra ställen. Vi kommer på sätt och vis att dela på jobben. Många av dem som i dag inte får känna sig behövda, som inte har ett arbete och som inte känner att de får en plats kommer vi verkligen att behöva. Det är ännu en av poängerna med en kortare arbetstid att vi på ett mänskligt och civiliserat sätt faktiskt kan göra någonting åt den uppdelning som vi alltmer får mellan dem som jobbar alldeles för mycket och dem som inte jobbar någonting alls. Det är inte så illa, Göran.

Anf. 123 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Jag ska fortsätta det resonemang som jag förde alldeles nyss här med Jonas Sjöstedt. Det problem som uppkommer för Jonas Sjöstedt är att han har en beställning som innebär att han på tio års tid ska klara det här eller att han på fem år ska klara att gå ned till 35 timmars arbetsvecka. Åsa Romson och Miljöpartiet vill gå ned till 35 timmars arbetsvecka. Mikael Damberg har pratat om att vi kommer att behöva arbeta mer i det här landet. Det här går förstås inte ihop.

På betydande områden har vi också brister när det gäller utbildad personal. Det här låter sig inte repareras i en handvändning, eftersom utbildningstiden för många i dag är väldigt lång. Jonas Sjöstedt har en besvärlig uppgift framför sig, och hans ekonomiska politik håller inte ihop.

Det går inte att från talarstolen kräva allt gott till alla och samtidigt säga att vi ska arbeta väsentligt mindre med bibehållen lön. Det går inte. Det håller inte ihop.

Vi har haft en debatt så här långt som har ägnats en del åt offentliga finanser. Mikael Damberg försöker göra ett nummer av att Sverige skulle stå särskilt svagt och ligga särskilt illa till. Jag tror att den argumentationslinjen har ganska svårt att få fäste.

När vi träffar våra kamrater från andra europeiska länder vet vi vilken situation de har. Man håller på att genomföra nedskärningar och vidta väldigt besvärliga åtgärder för att kunna hantera en ekonomi där man har levt över sina tillgångar under alldeles för lång tid. Vi i Sverige befinner oss i en annan situation där vi genom ett ansvarigt förvaltande i dag har en styrkeposition, en möjlighet att möta de nedgångar som sker i omvärlden genom att kompensera och satsa ytterligare på åtgärder som är angelägna. Vi ser också att förbättringar kommer. Vi måste fortsätta att vara tålmodiga och uthålliga och ta ansvar.

Vi har hört Björn Söder diskutera äldreomsorg här. Han gör en fantastisk uppräkningslista av allt som han skulle vilja göra, men tyvärr har han ingen ansvarsfull finansiering av det.

Jag tycker ändå att det finns skäl att ägna en liten stund åt Sverige i ett internationellt avseende. Precis före jul, i december, kom en genomgång där Help Age International hade tittat på äldreomsorgen, och man kom fram till att Sverige är världens bästa land att åldras i.

Vi har en utveckling där omvårdnad ersätter mediciner, som ju ger en massa medicinska komplikationer. Fallskador minskar och olämpliga

läkemedel tas bort. Nya arbetssätt tillämpas när det gäller demenssjukdom och så vidare. Det går framåt.

Det finns mycket mer att göra på äldreomsorgens område. Vi kan se av Socialstyrelsens brukarundersökningar att när de äldre själva får svara är det nio av tio som säger att de är trygga med sin omsorg. Nio av tio med hemtjänst är nöjda. Bland dem i särskilda boenden är åtta av tio nöjda. Andelen väldigt nöjda ökar.

Detta är bra. Det innebär inte att allt är färdigt. Mer måste göras, men jag tror att det är viktigt att vi ger en sanningsenlig bild av hur situationen faktiskt är.

Jag tänkte ägna några minuter ytterligare åt vården och omsorgen. Jag tror nämligen att den som följer den allmänna diskussionen i Sverige, mediebevakningen eller, ännu värre, lyssnar på vänstersidans företrädare får en lite annan bild än den som faktiskt råder ute i äldreomsorgen och sjukvården. Kommuner och privata aktörer erbjuder genom engagerad personal en utmärkt äldreomsorg. Nöjdheten bland äldre ökar. Vi behöver göra mer, men nöjdheten ökar. Vården utvecklas genom att vi kan erbjuda alltmer och allt bättre vård. Kvaliteten förbättras och tillgängligheten ökar.

Då och då inträffar det som vi inte vill se någonstans. Det förekommer brister och missförhållanden i vården och omsorgen. Det sker i kommunal regi och i privat regi. Dåligt ledarskap och dålig människosyn förekommer inte enbart i verksamhet som drivs privat eller enbart i verksamhet som drivs i offentlig regi. Missförhållanden kan uppstå i båda fallen men kan inte få avgöra om själva driftsformen är bra eller inte. Då skulle vi ju inte kunna ha vare sig privat eller offentligt utförd vård.

Vi ska ta itu med problemen när de uppkommer. Vi ska bevaka och utöva tillsyn så att det inte sker. Men det kommer från tid till annan ändå att inträffa, för det är människor som utför, och ibland kommer vi människor till korta. En kommun är till sin natur inte mer skyddad mot vårdskandaler än vad företag är, vad Vänstern än vill säga.

Vårt mål som förtroendevalda och ansvariga för medborgarnas delegerade uppgifter kan inte vara att bekämpa den ena eller andra driftsformen. Vi måste i stället se till att regler och tillsyn fungerar så att alla former av vård och omsorg är så bra och säkra som möjligt. Vi har som sagt en bra vård i Sverige oavsett huvudmannaskap.

Vårdköerna i Sverige har blivit kortare. Vi har gett gömda och papperslösa rätt till vård. Vi har fler arbetade timmar i vården. Antalet vårdcentraler har ökat med över 20 procent. Vi har tagit fram en tydlig strategi för att bekämpa cancer. Vi har allt nöjdare patienter och allt högre kvalitet i vården. Vi finns bland de länder i världen som har det högsta antalet sjuksköterskor och läkare per 1 000 invånare.

Vi har inte skurit ned. Vi har inte försämrat. Vi har satsat år från år.

Jag har sagt detta förut här i kammaren, men det förtjänar att upprepas. Sedan 2006 har de samlade utgifterna på välfärdsområdet ökat med 67 miljarder kronor. Då har vi tagit bort inflationseffekterna. Det är alltså 67 miljarder kronor ytterligare på välfärdsområdet. För enbart hälso- och sjukvården handlar det om en ökning med 28 miljarder kronor.

Vi satsar på vården. Det skjuts till mer resurser. Därmed inte sagt att det inte finns utmaningar, för det gör det.

Jag har redan tidigare väckt frågan om vårdens organisering. Jag menar att staten behöver få en större roll och landstingen en mindre. Ett av mina skäl för förslaget är att det i ljuset av framtida utmaningar inte är ändamålsenligt att ha landet indelat i 21 landsting. Låt mig ge ett enda exempel, som vi alla möjligen kunde höra i Sveriges Radio förra veckan.

Det var ett reportage som handlade om robotar som utför en viss typ av prostataoperationer. Det är ett fantastiskt exempel på hur den tekniska utvecklingen går framåt. SBU har tittat på detta – SBU är ett kunskapscentrum för hälso- och sjukvården – och gjort en analys av detta. Man säger då att lite drygt hälften av landets alla prostataoperationer av ett visst slag genomförs med hjälp av robotar. Det skulle behövas sex robotar för att göra detta jobb i Sverige. I dag har vi 19 sådana robotar. Varje landsting tar beslut för sin population, och sammantaget blir det 13 robotar för mycket. Varje robot kostar ungefär 20 miljoner kronor. Bristen på samordning och samarbete har alltså gett oss långt fler robotar än vi behöver till en kostnad av ungefär en kvarts miljard – pengar som hade kunnat användas på annat håll för att utveckla vården eller genomföra andra satsningar.

Robotarna är bara ett i raden av tydliga exempel på det som har stått klart för mig under ganska många år nu. Vi måste se över frågan om organisering och huvudmannaskap, inte bara för att vården ska vara jämlik, vilket är väldigt centralt, utan också för att vi inte kommer att behöva mindre vård i framtiden utan snarare mer. Befolkningskurvan talar sitt tydliga språk, och vi behöver organisera oss på ett så ändamålsenligt sätt som vi över huvud taget kan för att kunna möta de utmaningar vi har framför oss.

(Applåder)

Partiledardebatten var härmed avslutad.

2 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Henrik Ripa* (M) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 15 januari 2014.

Kammaren biföll denna anhållan.

3 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 16 januari kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Socialminister Göran Hägglund (KD), kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M), statsrådet Stefan Attefall (KD), statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M) och arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M).

Följande dokument hänvisades till utskott:

EU-dokument

KOM(2013) 937 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 10 mars*.

5 § Ändrat huvudmannaskap för tillhandahållande av vissa kurser i läkares vidareutbildning

Ändrat huvudmannaskap för tillhandahållande av vissa kurser i läkares vidareutbildning

Socialutskottets betänkande 2013/14:SoU5

Ändrat huvudmannaskap för tillhandahållande av vissa kurser i läkares vidareutbildning (prop. 2013/14:31) föredrogs.

Anf. 124 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Det aktuella betänkandet, med titeln *Ändrat huvudmannaskap för tillhandahållande av vissa kurser i läkares vidareutbildning*, framstår kanske inte som särskilt intressant annat än för de läkare som berörs. Inget kan dock vara mer fel eftersom en läkares kompetens är en av de viktigaste komponenterna för att patienterna ska få en så högkvalitativ vård som går att uppbringa med dagens medicinska kunskap.

Här är naturligtvis det flertal obligatoriska veckolånga kurser, så kallade SK-kurser, som alla läkare som ska bli specialister är tvungna att genomgå för att få ut sin behörighet som specialistläkare och som detta betänkande berör, utomordentligt viktiga för hela sjukvårdens kvalitetsutveckling, inte bara för enskilda läkares tillfredsställelse med att förkovra sig.

Själva betänkandet innebär en återgång till en tidigare ordning, där Socialstyrelsen återigen får ansvaret för att administrera dessa SK-kurser. Från att ha legat hos den tidigare tillskapade ideella föreningen Institutet för professionell utveckling av läkare i Sverige, förkortat Ipuls, återgår ansvaret nu till den statliga myndigheten Socialstyrelsen. Denna återgång är en naturlig konsekvens för att följa den offentliga upphandlingslagstiftning som gäller för vilka SK-kurser som kommer att tillhandahållas i framtiden.

Men man måste då stanna upp och fråga sig varför över huvud taget Socialstyrelsen år 2002 blev av med detta uppdrag för specialistläkares vidareutbildning som de nu återfår. Sanningen var att man då skötte detta uppdrag på ett så tveksamt sätt att läkarnas och sjukvårdens olika talesorgan krävde en sådan förändring då.

Anledningen till att jag nu står här i talarstolen är att jag vill flagga för att den nödvändiga återgången av SK-kursernas administration till Socialstyrelsen inte får åtföljas av någon kvalitetsförsämring. Tvärtom borde det vara ett startskott för att Socialstyrelsen bättre än tidigare ska ta på allvar att de SK-kurser som finansieras med allmänna medel håller så hög tillgänglighet och kvalitet för de blivande specialistläkarna som möjligt, för att just värna högsta möjliga kvalitet och säkerhet i den vård som patienterna får i vårt land.

Tyvär fruktar jag att varken tillgänglighet eller kvalitet på SK-kurserna med garanti värnas av den inställning som ibland lyser fram av Socialstyrelsens sätt att resonera kring sitt ansvar för vidareutbildningen av specialistläkare.

För att få ut specialistkompetens måste ett antal SK-kurser ha genomförts. På grund av kraftig ransonering av kursplatser prioriteras tillgängligheten till dessa för dem som har verkat längst inom den disciplin som den sökande läkaren förväntas bli specialist inom. Inte sällan väntar en blivande specialist enbart på att få gå igenom en SK-kurs för att kunna ansöka om sitt specialistbevis, det vill säga man har klarat av all den praktik som motiverar att specialistexamen ska kunna utgå men saknar någon veckas teoretisk fortbildning.

Detta förhållande visar på en allvarlig bristande insikt, bland dem som ansvarar för att tillhandahålla SK-kurser för Sveriges läkare, om hur man bäst investerar i utbildning för att på ett optimalt sätt tillfredsställa den ofta skriande brist på många olika specialister som finns inom svensk sjukvård i dag.

En vanlig längd på en specialistläkarutbildning är fyra till fem år. Det är då rimligt att den teoretiska förutsättningen för att på bästa sätt utbilda specialistläkare sker i början av utbildningen och inte, som nu ofta är fallet, helt på slutet av densamma.

Låt oss därför hoppas, herr talman, att Socialstyrelsen nu tar till sig av denna avart som gäller med en för dålig tillgänglighet till dagens SK-kurser, när de återigen får ansvaret att administrera dessa viktiga SK-kurser i specialistläkarnas vidareutbildning.

När det gäller kvaliteten på innehållet i de SK-kurser som ges finns det också några allvarliga funderingar kring hur Socialstyrelsen egentligen resonerar i dag.

Det pågår just nu en större översyn av vilka specialiteter av läkar-kompetens som ska finnas i framtiden. Ett avgörande medicinskt underlag för vad detta ska innehålla har tagits fram inom alla de specialistläkarföreningar som förväntar sig att få sin specialitet godkänd som sådan av Socialstyrelsen i framtiden.

Tyvär ligger majoriteten av dessa helt avgörande medicinska underlag för närvarande passiva utan att komma vidare i beredningen hos Socialstyrelsen för en kvalitetsuppdatering av olika medicinska specialiteter i Sverige. Denna passivitet från Socialstyrelsen frustrerar såväl läkarkåren som sjukvårdshuvudmännen och berör alla patienters vårdkvalitet och säkerhet genom ett krav på att man inom myndigheten skyndsamt ska få vidareutvecklat den medicinska specialistkompetensen här i Sverige.

Att inte prioritera att skyndsamt vidareutveckla nya medicinska specialiteter i god samklang med den snabba medicinska kunskapsutvecklingen och det underlag som de svenska specialistföreningarna bistått Socialstyrelsen med är en varningssignal även när det gäller hur man möjligen kan tänka sig att hantera kommande upphandling av SK-kurserna.

Om man inte hos Socialstyrelsen väljer att prioritera att rimligt snabbt definiera de olika nya specialiteternas innehåll kan vi frukta att man inte heller är särskilt mån om att värna ett uppdaterat innehåll i de SK-kurser för de olika specialiteterna som man nu, med detta betänkande, åter får ansvar för att upphandla. Skulle så vara fallet riskerar gamla snarare än

nya och moderna SK-kurser att komma att tillhandahållas för de blivande specialläkarna i Sverige. Låt oss därför hoppas, herr talman, att jag trots allt har fel även på denna punkt.

Men låt det ändå bli ett viktigt medskick från mig, i denna talarstol, till Socialstyrelsen i dag, när vi snart beslutar om en återgång till att ge Socialstyrelsen ansvaret för vidareutbildningskurser för blivande specialläkare i vårt land, att såväl tillgängligheten som det medicinska kvalitetsinnehållet ska värnas och förbättras jämfört med hur det hittills har varit.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 6 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.23 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

6 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SoU5 Ändrat huvudmannaskap för tillhandahållande av vissa kurser i läkares vidareutbildning
Kammaren biföll utskottets förslag.

7 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 15 januari

2013/14:225 Giftiga kemikalier i leksaker och barnkläder

av *Carina Ohlsson* (S)
till miljöminister *Lena Ek* (C)

2013/14:226 Moms för e-tidningar

av *Mats Pertoft* (MP)
till finansminister *Anders Borg* (M)

Prot. 2013/14:54
15 januari

Ändrat huvudmannaskap för tillhandahållande av vissa kurser i läkares vidareutbildning

8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 januari

2013/14:315 Fungerande trygghetslarm i hela landet

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till statsrådet *Anna-Karin Hatt* (C)

2013/14:316 Dömande utifrån ras

av *Björn Söder* (SD)

till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2013/14:317 Hushållens skuldsättning

av *Peter Persson* (S)

till finansminister *Anders Borg* (M)

2013/14:318 Textilåtervinning

av *Christina Oskarsson* (S)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

2013/14:319 Möjligheten att missbruka stämpelskattereglerna

av *Mats Pertoft* (MP)

till finansminister *Anders Borg* (M)

2013/14:320 Demokratiska och mänskliga rättigheter i Iran

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

9 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 15 januari

2013/14:202 Allmän vaccination mot hepatit B

av *Agneta Karlsson* (S)

till socialminister *Göran Hägglund* (KD)

2013/14:203 Underbehandling av benskörhet

av *Agneta Karlsson* (S)

till socialminister *Göran Hägglund* (KD)

2013/14:213 Handel med alkohol

av *Elin Lundgren* (S)

till statsrådet *Maria Larsson* (KD)

2013/14:234 Barnkonventionen som svensk lag

av *Matilda Ernkrans* (S)

till socialminister *Göran Hägglund* (KD)

2013/14:246 Varningsbilder på cigarettpaket

av *Hans Hoff* (S)

till statsrådet *Maria Larsson* (KD)

2013/14:253 Ersättning från Ersättningsnämnden till finska krigs-
barn

av *Pyry Niemi* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2013/14:256 En fungerande äldreomsorg

av *Agneta Gille* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2013/14:257 Psykiatripatienters situation

av *Catharina Bråkenhielm* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2013/14:286 Sexuella övergrepp mot barn

av *Carin Runeson* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2013/14:294 Fritidscheck

av *Agneta Gille* (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2013/14:296 Hälsundersökningar för nyanlända flyktingar

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2013/14:297 Kontrollprogram för grisar

av *Helena Leander* (MP)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2013/14:298 Skolavgifter

av *Christina Oskarsson* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:299 Arbetslivsresurs och skatteflykt

av *Anders Karlsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:301 Monaco och demokrati

av *Peter Persson* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:303 Semesterregeringen

av *Peter Persson* (S)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)

2013/14:305 Åtgärder mot bränder

av *Hans Olsson* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2013/14:306 Hatbrott från högerextrema grupper

av *Maria Ferm* (MP)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:308 Utförsäljning och skatteflykt

av *Anders Karlsson* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

Prot. 2013/14:54
15 januari

10 § Kammaren åtskildes kl. 16.01.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med 1 § anf. 58 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 1 § anf. 118 (delvis),
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.23 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Eva-Lena Ekman

1 § Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	1
Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S) replik	4
Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	5
Anf. 4 MIKAEL DAMBERG (S) replik	5
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	6
Anf. 6 ÅSA ROMSON (MP) replik	6
Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	7
Anf. 8 ÅSA ROMSON (MP) replik	7
Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	8
Anf. 10 BJÖRN SÖDER (SD) replik	8
Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	9
Anf. 12 BJÖRN SÖDER (SD) replik	9
Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	10
Anf. 14 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	10
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	11
Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	11
Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	12
Anf. 18 MIKAEL DAMBERG (S).....	12
Anf. 19 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	15
Anf. 20 MIKAEL DAMBERG (S) replik	16
Anf. 21 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	16
Anf. 22 MIKAEL DAMBERG (S) replik	17
Anf. 23 ÅSA ROMSON (MP) replik	17
Anf. 24 MIKAEL DAMBERG (S) replik	18
Anf. 25 ÅSA ROMSON (MP) replik	19
Anf. 26 MIKAEL DAMBERG (S) replik	19
Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	19
Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (S) replik	20
Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik.....	21
Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (S) replik	21
Anf. 31 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	22
Anf. 32 MIKAEL DAMBERG (S) replik	22
Anf. 33 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	23
Anf. 34 MIKAEL DAMBERG (S) replik	23
Anf. 35 BJÖRN SÖDER (SD) replik	24
Anf. 36 MIKAEL DAMBERG (S) replik	24
Anf. 37 BJÖRN SÖDER (SD) replik	25
Anf. 38 MIKAEL DAMBERG (S) replik	25
Anf. 39 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	26
Anf. 40 MIKAEL DAMBERG (S) replik	26
Anf. 41 JONAS SJÖSTEDT (V) replik.....	27
Anf. 42 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik.....	27

Anf. 43 MIKAEL DAMBERG (S) replik	27
Anf. 44 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	28
Anf. 45 MIKAEL DAMBERG (S) replik	28
Anf. 46 ÅSA ROMSON (MP)	29
Anf. 47 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	31
Anf. 48 ÅSA ROMSON (MP) replik	32
Anf. 49 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	33
Anf. 50 ÅSA ROMSON (MP) replik	33
Anf. 51 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	33
Anf. 52 ÅSA ROMSON (MP) replik	34
Anf. 53 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	35
Anf. 54 ÅSA ROMSON (MP) replik	35
Anf. 55 BJÖRN SÖDER (SD) replik	35
Anf. 56 ÅSA ROMSON (MP) replik	36
Anf. 57 BJÖRN SÖDER (SD) replik	36
Anf. 58 ÅSA ROMSON (MP) replik	37
Anf. 59 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	37
Anf. 60 ÅSA ROMSON (MP) replik	38
Anf. 61 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	38
Anf. 62 ÅSA ROMSON (MP) replik	39
Anf. 63 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	39
Anf. 64 MIKAEL DAMBERG (S) replik	41
Anf. 65 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	42
Anf. 66 MIKAEL DAMBERG (S) replik	43
Anf. 67 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	43
Anf. 68 ÅSA ROMSON (MP) replik	44
Anf. 69 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	44
Anf. 70 ÅSA ROMSON (MP) replik	45
Anf. 71 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	45
Anf. 72 BJÖRN SÖDER (SD) replik	46
Anf. 73 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	46
Anf. 74 BJÖRN SÖDER (SD) replik	47
Anf. 75 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	47
Anf. 76 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	48
Anf. 77 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	48
Anf. 78 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	49
Anf. 79 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP) replik	49
Anf. 80 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	50

Anf. 81 ÅSA ROMSON (MP) replik	52
Anf. 82 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	53
Anf. 83 ÅSA ROMSON (MP) replik	53
Anf. 84 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	54
Anf. 85 BJÖRN SÖDER (SD) replik	54
Anf. 86 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	54
Anf. 87 BJÖRN SÖDER (SD) replik	55
Anf. 88 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	55
Anf. 89 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	56
Anf. 90 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	56
Anf. 91 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	57
Anf. 92 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	57
Anf. 93 BJÖRN SÖDER (SD)	57
Anf. 94 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	61
Anf. 95 BJÖRN SÖDER (SD) replik	61
Anf. 96 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	62
Anf. 97 BJÖRN SÖDER (SD) replik	62
Anf. 98 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	63
Anf. 99 BJÖRN SÖDER (SD) replik	63
Anf. 100 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	64
Anf. 101 BJÖRN SÖDER (SD) replik	64
Anf. 102 JONAS SJÖSTEDT (V)	64
Anf. 103 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	67
Anf. 104 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	67
Anf. 105 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M) replik	68
Anf. 106 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	68
Anf. 107 ÅSA ROMSON (MP) replik	69
Anf. 108 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	69
Anf. 109 ÅSA ROMSON (MP) replik	70
Anf. 110 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	70
Anf. 111 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	70
Anf. 112 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	71
Anf. 113 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C) replik	71
Anf. 114 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	72
Anf. 115 BJÖRN SÖDER (SD) replik	72
Anf. 116 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	72
Anf. 117 BJÖRN SÖDER (SD) replik	73
Anf. 118 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	73
Anf. 119 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	73
Anf. 120 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	74
Anf. 121 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD) replik	74
Anf. 122 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	74
Anf. 123 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	75
2 § Avsägelse	77

3 § Meddelande om frågestund	77
4 § Ärende för hänvisning till utskott	78
5 § Ändrat huvudmannaskap för tillhandahållande av vissa kurser i läkares vidareutbildning	78
Socialutskottets betänkande 2013/14:SoU5	78
Anf. 124 FINN BENGTSSON (M).....	78
(Beslut fattades under 6 §.)	80
Ajournering.....	80
Återupptagna förhandlingar	80
6 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	80
SoU5 Ändrat huvudmannaskap för tillhandahållande av vissa kurser i läkares vidareutbildning	80
7 § Anmälan om interpellationer	80
8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	81
9 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	81
10 § Kammaren åtskildes kl. 16.01.	83

